

Fogyasztóvédő Alapítvány Heti sajtószemle 2020. 20. hét

Eszségügyi minisztérium fertőzésügyi szakértője a Roszija 24 hírtelevíziónak nyilatkozva úgy vélekedett, hogy a koronavírus június végéig fog még terjedni Oroszországban. Az orvos rámutatott, hogy az igazolt fertőzöttek számának növekedése nem járt együtt a súlyos betegek számának gyarapodásával. Közölte, hogy a felgyógyultak többségében immunitás alakult ki, de egyelőre nem világos, hogy ez meddig marad meg. Szakértők szerint Oroszországban, amely az igazolt fertőzések számát tekintve ötödik helyen áll a világon, a járvány még nem tetőzött. A fővárosban és Moszkva megyében május végéig meghosszabbították a lakosság kötelező önizolációját. Hazatérnek a segítségül küldött orosz katonák Az orosz védelmi tárca közölte, hogy pénteken megkezdődik a járvány elleni olaszországi védekezést segítő orosz katonák hazaszállítása, akik a bergamói reptér érintésével Veronából Il-76-os gépeken indulnak majd haza Oroszországba. Lorenzo Guerini olasz védelmi miniszter csütörtökön telefonon megköszönte olasz hivatali partnerének, Szergej Sojgunak a segítséget, és kifejezte készségét a kölcsönösségre. Az orosz fegyveres erők március 22. és 25. között 15 szállítógépnyi védőeszközt és felszerelést küldtek Olaszországba. A szállítmányban volt az orosz sugárzás-, biológiai és vegyvédelmi egységek 15 védelmi laboratóriumának egyike. A humanitárius műveletben mintegy 100 katona Lombardia több mint 90 településén 114 épületet és egyéb objektumot, körülbelül 1,1 millió négyzetméternyi belső helyiséget és 400 ezer négyzetméternyi útfelületet fertőtlenített. Emellett egy bergamói tábori kórház üzemeltetésében is részt vettek, amelynek intenzív terápiais és terápiais részlegét csütörtökön átadták olasz kollégáiknak. Az orosz szakértők a moszkvai katonai tárca szerint egy hónap alatt 115 koronavírus-fertőzöttet kezeltek, akik közül 76-an felépültek. - MTI

[Eredeti](#)

(origo.hu, 2020. május 08., péntek)

Hiába vár a pénzére olvasónk

CSONGRÁD MEGYE. A lemondott út általános szerződési feltételei tartalmazzák, hogy 14 napos határidővel vissza kell utalnia a pénzt az irodának, ha a lehetőségek közül ezt választja az utas. Lapunkhoz forduló olvasónk átfoglalhatott volna egy másik útra, vagy kérhetett volna a csomagár 120 százalékának megfelelő utalványt 2021. október végi beválthatósággal, ő, érthetően, a pénz mellett döntött. Arra azonban hiába vár, pedig az iroda - egy korábbi időpont-módosítás után -, már március 17-én törölte egyiptomi utazását. Azóta levelez és kap semmitmondó válaszokat, a visszafizetés konkrét időpontjáról sem adtak még

neki érdemi felvilágosítást. Nagyon sokan lehetnek hasonló helyzetben, és az is tény, az utazási irodák is padlót fogtak az elmúlt időszakban. Az első körben az ingyenes békéltetést javasolják neki a fogyasztóvédők.

Nehéz helyzetbe kerültek az utazási irodák a koronavírus-járvány miatt világszerte elrendelt utazási korlátozások következtében.

Hiába vár a jogos pénzére

A JÁRVÁNYHELYZET MIATT TÖRÖLTÉK AZ UTAZÁSÁT - A VISSZATÉRÍTÉST VÁLASZTOTTA

A lemondott út általános szerződési feltételei tartalmazzák, hogy 14 napos határidővel vissza kell utalnia a pénzt az irodának, ha a lehetőségek közül ezt választja az utas. Olvasónk régóta vár, első körben a békéltetést, majd a fizetési meghagyást javasolják neki a fogyasztóvédők.

CSONGRÁD MEGYE

- Egy befizetett, de az iroda által március 17-i nappal törölt egyiptomi utazás miatt kerültem nagyon kellemetlen helyzetbe. Az iroda először utazási időpontot módosított, ezt elfogadtam, utána viszont törölte az egészet - panasolta lapunknak Somogyi Irma.

Olvasónkat írásban tájékoztatták a kártérítési lehetőségekről, ő a bizonytalan helyzetben inkább a visszafizetést választotta. Az általános szerződési feltételek tartalmazzák, hogy erre tizennégy nap a határidő.

SEMMITMONDÓ VÁLASZ

- A pénz visszautalása minden levelezésem és kérésem ellenére a mai napig nem történt meg, bizonyára nem én vagyok az egyetlen ebben a helyzetben - írta olvasónk. Lapunkhoz érkező megkeresésében csatolta az iroda lemondását, és azt a levelet melyben a konkrét időpontról érdeklődik. Úgy véli, csupán semmitmondó válasza méltatták. - Sajnos a visszafizetés konkrét időpontjáról nem tudunk felvilágosítást adni. Napi szinten sürgetjük a felső vezetőket, bízunk abban, hogy hamarosan megtörténik az összegek átutalása - írta válaszában az iroda.

ÚTLEMONDÁSOK

Olvasónk panasa ügyében megkérdeztük lapunk fogyasztóvédelmi sorozatának állandó partnerét, a Gazdasági Versenyügyi Tanácsadó Irodát. Az útlemondásokkal kapcsolatban az egyik legfontosabb jogszabály az utazási szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekről, különösen az utazási csomagra és az utazási szolgáltatásegyüttesre vonatkozó szerződésekről szóló 2017. évi kormányrendelet.

Ez mellett ugyanilyen fontos az iroda és az ügyfél által aláírt általános szerződési feltételek tartalma is.

BÉKÉLTETŐ TESTÜLET

- Megkereséséből kitűnik, hogy a szerződést az utazási iroda mondta fel, amit elfogadott és ez alapján kérte, hogy a befizetett összeget térítsék vissza. Jól tudja, hogy erre 14 napja van az irodának - írták.

Hangsúlyozták, amennyiben a fenti határidő eredménytelenül telik el, és az utazási iroda nem akar fizetni, akkor sincs minden veszve, hiszen mindkét félnek az az érdeke, hogy ne kelljen pereskedni. Elsőre célszerű a megyei békéltető testületnél - www.bekeltetes.hu - próbálkozni.

Ez azért is célszerű, mert itt ingyenesen lehet jogorvoslatot kérni, ellentétben a költségesebb bírósági úttal.

- Ha a békéltetés nem vezet eredményre, akkor közjegyző előtti fizetési meghagyásos eljárást is kezdeményezhet, amely már illetékköteles, és lényegében a peres eljárás "előszobája" - írta válaszában az iroda.

Az elmúlt időszakban sok utat lemondtak az irodák.

K. A.

[Eredeti](#)

(Délvilág, 2020. május 11., hétfő, 1+6. oldal)

Most nem büntetnek az eboltás késése miatt

A veszélyhelyzet miatt türelmi időt adtak a veszettség elleni ismétlő oltás beadatására.

DEBRECEN. Vajon mikor lesz az idén a város különböző pontjaira kihelyezett szokásos eboltás, amely az elmúlt években áprilisban volt? - kérdezte olvasónk, Nagy Etelka a napokban.

Mint megtudtuk, az önkormányzat nem tart szervezett eboltást. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal mindemellett - mint március 19-ei közleményében ismerteti - a koronavírus-járvány miatti védelmi intézkedésekre tekintettel türelmi időt ad a kutyák veszettség elleni ismétlő oltásának beadatására.

Határidő: később

Mint írják, a hatóság a korlátozások visszavonásáig a szabályoknak megfelelően rendszeresen oltott ebek esetében nem szankcionálja az évente esedékes, ismétlő oltás elmaradását. A kötelező oltás pótlásának határidejéről - melyről a korlátozások feloldásának függvényében döntenek - a későbbiekben tájékoztatják az érintetteket.

HBN

[Eredeti](#)

(Hajdú-Bihari Napló, 2020. május 11., hétfő, 4. oldal)

Háttér

Csak az állatorvos és az állam jár jól, a kutya és gazdája nem

A veszettség elleni védőoltásoknak unióstól eltérő a magyarországi oltási rendje hibás és káros.

A 2005/91/EK jogszabályt alkalmazva **a háromévenkénti oltásismétlést kellett volna kötelezővé tenni**, de sem a korábbi FVM, sem a jelenlegi felettes szerv nem igyekezett átültetni a magyar jogba és a gyakorlatba az uniós előírást. Az FVM szembe is ment az európai joggal: 2008-ban úgy módosította a rendeletet (164/2008. XII. 20.), hogy annak alapján a fiatal kutyákat az első életévükben kétszer(!) kell oltani.

A **túlvakcinázás** kétszeresen is káros!

Az állatok számára az oltási szövődmények indokolatlanul nagy egészségügyi kockázatával jár, az ebtulajdonosoknak pedig fölösleges kiadást jelent. Az unióban használatos vakcinák gyártói maguk is a két-háromévenkénti oltásismétlést javasolják.

A hazai állatorvosok annak ellenére ragaszkodnak az évenkénti oltáshoz, hogy tisztában vannak annak szükségtelenségével, komoly egészségügyi veszélyeivel. Az a kutya, amelyik az élete első két

évében az előírt rendben megkapja a három oltást, utána 2-3 évig védettnek tekinthető. (Mi lenne, ha gyermekeink évente kapnák a BCG oltást, a Hepatitis B-t, MMR-t?)

A veszettség elleni vakcina beszerzési ára töredéke annak, amit az állatorvosok sarcként elkérnek a kutya gazdától. (A Versican Plus Pi/L4R liofilizátum és szuszpenzió szuszpenziós injekció vagy a Rabisin vakcina. (Merial) 1 adag ára 2.000 Ft körül van. Miért lesz 3-5-szöröse amit végül fizetni kell?

Egykor hatósági árat ígért a kormányzat, amiből nem lett semmi. Selmeczi Gabriella képviselő akkor úgy fogalmazott, ha valaki soknak tartja az oltás árát, keressen más, olcsóbb állatorvost.

A veszettség visszaszorulása az uniós tagság eredménye: 2004 óta kötelező a rókaállomány száján át történő vakcinázása kihelyezett „oltóanyaggal”. Itt jön a képbe az állam, amelynek spórolási szokásai hozzájárulnak a veszettség – és vele a pazarló oltási rend – fennmaradásához.

Az ország teljes rókaállományának vakcinázása nagyjából évi 120-140 millió forintba kerülne, ám a költségvetés csak a szükséges összeg mintegy felét biztosítja – így csupán foltokban, regionálisan vakcináznak, mindig az előző évi bejelentett esetekhez igazodva. Vagyis az állam megspórol évi 60-70 milliót, „cserébe” a kutyásoknak kötelező minden évben milliárdokat elkölteni kedvenceik egészségét nagyban veszélyeztető kötelező oltásra.

(FVA)

Cégfelvásárlásokra készül a NER

Kiváltságok Készülhetnek a tűz közelében levő nemzeti tőkések, hogy kormányzati és jegybanki hátszéllel a válság miatt bajba került cégek megmentőivé váljanak. Az állam is és a Magyar Nemzeti Bank is tekintélyes összeggel áll rendelkezésre, hogy a közvetlen, vagy közvetetten állami tulajdonban lévő kockázati tőkealapok és magántőkealapok, egyedül vagy más vállalkozással közösen irányítási jogokat szerezzenek egy-egy vállalatban. Hogy ki mit vesz, ezzel hogyan változik a piaci pozíciója, netán erőfölénybe kerül, nos ezekben az esetekben erre senki nem lehet kíváncsi. A kormány ismét lefokozta a versenyhivatalt és rendeleti úton tiltotta meg az amúgy magától értetődő vizsgálódást az összefonódás következményeiről. Egy sajátos értelmezés szerint amely cégfelvásárlásokat az állam pénzzel segíti, azok szintén mentesülnek az ellenőrzés alól.

Mindeközben a jegybank a zöld szervezetektől kér ötleteket, hogyan lehetne a válság utáni talpra állás során fenntarthatóbb, környezetszemléletű gazdaságot építeni.

Építkezés NER-módra

TŐKE Állami pénzből vásárolhatnak fel bajba jutott cégeket kormányközeli üzletemberek, és még a versenyhivatal sem szólhat bele az ügyletekbe.

Jelentős könnyítést kaptak a cégfelvásárlásra készülő közvetlen, vagy közvetetten állami tulajdonban lévő kockázati tőkealapok és magántőkealapok, melyek egyedül vagy más vállalkozással közösen irányítási jogokat szereznek egy vállalatban. A koronavírus miatt kihirdetett veszélyhelyzet ideje alatt ugyanis azokat a tranzakciókat nem kell a Gazdasági Versenyhivatalnak (GVH) bejelenteniük és engedélyeztetniük, amelyeknél a felvásárolt cég a járvány miatt került nehéz helyzetbe az erről szóló rendelet szerint - közölte Tölgyes Katinka, a Kapolyi Ügyvédi Iroda versenyjogi szakértője.

A koronavírus-válság brutális erővel sújtott le a magyar cégekre is, egyes becslések szerint azok harmada tönkre is mehet. A kormány előre gondolt erre a gondra, és tőkealapok segítségével olyan pénzügyi programokat hoz létre a Magyar Fejlesztési Bank, illetve leánycége a Hiventures Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. közreműködésével, amely során tőkét juttatnak olyan cégeknek, amelyek felvásárlási célponttá válhatnak, vagy ők maguk akarnak más vállalkozást felvásárolni. Az állami tőkealapok, magántőkealapok ilyenkor részesedést vásárolnak a cégekben, ezt pedig a kormányrendelet értelmében a GVH-nak nem kell bejelenteni, vagyis nem vizsgálják, hogy létrejön-e ezzel versenyre káros összefonódás.

Ugyanakkor a kormányrendeletnek van egy másik értelmezése is, mutatott rá egy szakértő, aki egyszerűen gumiparagrafusnak titulálta a kormány rendeletét: ha egy vállalat állami pénzt kap arra, hogy céget vásároljon fel, akkor lehet úgy is értelmezni a paragrafusokat, hogy szintén nem kell a GVH engedélyét kikérnie.

A következő hetekben, hónapokban számos olyan cég fizetőképessége rendülhet meg, amelynek megszerzése zsiros falat lenne a NER-oligarcháknak. A cégvásárlásokat a versenytörvény értelmében a GVH-nak engedélyezni kell, ám az elmúlt tíz évben ez alól is bőven volt kivétel. A versenyhivatal elmúlt tízéves működését egy bizonyos értelemben vett tunyaság jellemezte: különösen gyakran néztek félre, ha valamelyik kormányközeli oligarcha üzletét kellett minősíteni. (Nem nagyon fordult az elő, hogy oligarchák cégügyleteit versenykorlátozóknak minősítette volna a GVH.) Ha viszont nagyon kilógott a lóláb, akkor a kormány mentesítette az ügyletet a GVH-eljárás alól, mondván az adott cég felvásárlása "nemzetgazdasági jelentőségű", így érdektelen, hogy a szabad versenyt korlátozza-e vagy sem. Ez történt például a KESMA esetében, amikor is egy Fidesz-közeli alapítvány kezébe került a fél magyar sajtó.

Most a kormány azonban nemcsak arról gondoskodott, hogy a vírus által legyengített cégeket az oligarchák felvásárolhassák, de pénzt is ad nekik ehhez a nemes cselekedethez. Palkovics László innovációs miniszter már a kormányzati mentőcsomag bemutatásakor utalt arra, hogy a kormány tőkejuttatással támogatni fogja a magyar kkv-kat, hogy ne váljanak ellenséges felvásárlás áldozatává, illetve hogy ők maguk tudjanak terjeszkedni. Ezt követően a százszázalékos állami tulajdonban lévő Magyar Fejlesztési Bank (MFB), két hete jelentette be, hogy a magyar cégek számára mintegy 1500 milliárd forint értékben, hitelt, tőkét és/vagy garanciabiztosítékot ad. A pénzügyi csomag a kormány gazdasági mentőcsomagjának szerves része. A bejelentéskor az is kiderült, hogy az MFB leánya, a Hiventures Kockázati Tőkealap-kezelő Zrt. 150 milliárd forinttal létrehoz egy krízismentőalapot, amelyből a szerencsés pályázók akár cégfelvásárlásokhoz is tőkét kaphatnak. A tőkealap célja, hogy minél nagyobb mértékben tudjon profitálni a magyar gazdaság - hangzott el a Hiventures termékbemutató sajtótájékoztatóján. A programban a nagyobb kkv-k vehetnek részt, akár 15 milliárdos tőkéhez juthatnak a kiválasztottak, de azzal számolnak, hogy az átlagos igény 3 milliárd forint lesz.

A megengedő versenytilalmi szabályokat a kormány eddig csak rendeletben szabályozta, vagyis azok megszűnnek a rendkívüli jogrend után - hacsak ezt a kérdést nem emeli törvényerőre a kormány.

A jegybank is beszállt

Nemcsak az állami fejlesztési bank, hanem a Magyar Nemzeti Bank (MNB) is támogatja a cégfelvásárlásokat. A jegybank is 1500 milliárd forintos hitelkeretet bocsátott a kereskedelmi bankok rendelkezésére, melyek meglehetősen alacsony kamatozás (maximum 2,5 százalék) mellett adhatják tovább a növekedési hitelprogram "Hajrá" változata keretében a vállalkozásoknak. Az új hitelfajta a korábbi növekedési hitelprogram folytatása, és a cégek többek között akár cégvásárlások refinanszírozására is fordíthatják az így megnyert tőkét. Hogy ez is a célok között van az is jelzi, hogy a felvehető hitel összege 1 milliótól 20

milliárd forintig terjedhet. Az NHP Hajrá keretében a jegybanki kamattámogatásnak köszönhetően akár nullaszázalékos kamattal is megszerezhetik a cégfelvásárláshoz a hiteleket azok a cégek, amelyek jól tárgyalnak a kereskedelmi bankokkal.

TÖLGYES KATINKA Jelentős könnyítést kaptak a cégfelvásárlásra készülő közvetlen, vagy közvetetten állami tulajdonban lévő kockázati tőkealapok és magántőkealapok

2,5 százalék lehet legfeljebb az NHP Hajrá hitel kamata

AKTÍV A JEGYBANK A kormány gazdaságpolitikáját támogató MNB egyre többször kezdeményezőbb a minisztériumoknál

PAPP ZSOLT

[Eredeti](#)

(Népszava, 2020. május 11., hétfő, 1+6. oldal)

Támogatják a hazait

A magyar dísznövénykertészek megsegítése a céljuk

Dísznövényeink jelentős része tavasszal virágzik, az ilyenkor kiültetett árvácskák, muskátlik, petúniák nem csak otthonunkat teszik szebbé, lelkünkre is jó hatással vannak. A gyönyörű növények kapcsán is érvényes: válasszuk a hazai termesztésűt!

BARANYA A koronavírus-járvány hazánkban is jelentősen visszavetette a virágkertészetek működését. A kertészetek jelentős részének az egész évre szóló bevétele veszt el, amely jórészt a tavaszra időzített vágott virágok, hajtattott tulipánok, nárciszok, árvácskák, százszorszépek, kaspós petúniák, muskátlik eladásából származik. Sajnos nagy az esélye, hogy a termesztők által korábban már megtermelt, készre nevelt termékek sokkal kisebb arányban találjanak gazdára a jelenlegi piaci helyzetben.

A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal is szeretne hozzájárulni a díszkertész szakma megmentésére irányuló országos összefogáshoz, melyet a Magyar Díszkertészek Szakmaközi Szervezete és a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara indított el. Ezért arra kéri mindazokat, akik a közeljövőben dísznövény vásárlását tervezik, hogy részesítsék előnyben a hazai dísznövény szaporítóanyag-termesztők és -forgalmazók termékeit. A hazai termékek megbízhatóbb leelőhelyei ugyanis a hazai kertészetek az eddigi tapasztalatok szerint.

A Nébih honlapján megtalálhatóak azok a magyar székhelyű dísznövény szaporítóanyag-termesztők és -nagykereskedők nevei és címei, akik a hivatal közhiteles nyilvántartásában szerepelnek. A forgalmazói listán helyet kaptak a legjelentősebb egyes kétnyári dísznövénytermesztők, a szabadföldi évelő- és vízinövény-termesztők, a dísznövény vetőmagtermesztők, valamint nagyszámú díszfaiskola. A listán szereplők termékei garantáltan megfelelő minőségűek.

Olvassuk el a növények csomagolását

A Nébih felhívja a lakosság figyelmét arra a jelenlegi helyzetben különösen fontos tényre, miszerint a hazai díszkertészeket a Magyarországon termesztett virágok vásárlásával támogathatjuk leginkább. Érdemes tehát odafigyelni arra, hogy vásárláskor lehetőleg ne a külföldi eredetű növényeket emeljük le az áruházak polcairól. A termékek csomagolásáról általában leolvasható a származási helyük, de erre utalhat az idegen nyelvű megnevezés vagy a külföldön kiállított növényútlevél is.

A virágárusok kínálatát most nem csak a jó tavaszi idő gazdagítja, a veszélyhelyzet miatt sokáig kellett várni a vevőkre

Tóth Viktória viktoria.toth@mediaworks.hu

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2020. május 11., hétfő, 3. oldal)

Magyar Gazda- karanténkutatót indított a Nébih

Szerkesztő: - A karantén alatti élelmiszervásárlási és étkezési szokásainkat vizsgálja az a kutatás, amelyet a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal, a Táplálkozás, Életmód, Testmozgás Platform, valamint a Debreceni Egyetem Marketing és Kereskedelem Intézetének szakemberei közösen indítottak.

Kasza Gyula (a kutatás vezetője, Nébih): - Azt láttuk, hogy a lakosság az első időszakban szinte szélsőséges módon reagált erre a járványügyi vészhelyzetre, és ennek nyilvánvalóan az élelmiszeres vonatkozásai a Nébih számára rendkívül érdekesek. És azt gondoljuk, hogy ezeket a tapasztalatokat fel tudjuk használni egy esetleges bármikor bekövetkező későbbi járványügyi helyzet vagy egyéb krízishelyzet során.

Szerkesztő: - A kutatás eredményeit különböző oktatási programokhoz is felhasználják a szakemberek, akik egyebek mellett azt vizsgálják, hogy a járvány hatására hogyan változott a vásárlói tudatosság, milyen fogyasztási szokások alakultak ki, illetve ezek közül melyek maradhatnak fenn a későbbiek során is.

Kasza Gyula: - Nagyon sokan nyilatkozták például, hogy inentől kezdve a békeidőszakban is jobban oda fognak figyelni arra, hogy bevásárlás közben, vagy akár a saját konyhájukban sokkal higiénikusabban járjanak el. Nagyon kíváncsiak voltunk arra, hogy miből és mennyit vásárolnak most az emberek, ez hogyan változott az elmúlt időszakhoz képest, nagyon érdekes az, hogy maga a vásárlási szokás hogyan alakult át a fizikaiból, hányan mentek át teljesen vagy részlegesen az online vásárlások irányába.

Szerkesztő: - A veszélyhelyzet idején a nagyobb élelmiszer-áruházláncok mellett családi vállalkozások és termelői csoportok is elindították az online értékesítést. A felmérés eddigi eredményei szerint azonban az internetes vásárlás a járványhelyzet után veszít majd népszerűségéből.

Kasza Gyula: - Az emberek körülbelül egynegyede most életében először próbálta ki az online élelmiszervásárlást, és akik kipróbálták, abból körülbelül a kétharmad azt mondja, hogy a későbbiekben azért visszazokna a fizikai vásárlásra, mert hiányzik neki az, hogy fizikailag is meg tudja nézni az árut, viszont egyharmad azt mondja, hogy a későbbiek során is ezt a fajta bevásárlási módot előnyben fogja részesíteni.

Szerkesztő: - Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy a vásárlások zöme eltolódott a tartós élelmiszerek irányába, ennek pedig hosszú távon is érezhető lesz a hatása.

Kasza Gyula: - Az emberek továbbra is úgy gondolják, hogy érdemes továbbra is élelmiszert tartalékolni, nagyjából egy hét az a mennyiség, amire ők előre gondoskodnak, és azt gondoljuk mi is, hogy ez a racionális időtartam. Látjuk azt, hogy voltak olyan fogyasztók, akik szinte évekre elegendő mennyiségű tartós élelmiszert szereztek be, ezek némelyikének az eltarthatósága azért még így is korlátos. Ez is nagyon érdekes számunkra, hogy hogyan tervezik ezeknek az élelmiszereknek a hasznosítását.

Szerkesztő: - A felmérés során a Tét Platform szakemberei a táplálkozással kapcsolatos tévHITEKET is vizsgálják, amelyek veszélyhelyzet idején különösen károsak lehetnek.

Antal Emese (szakmai vezető, TÉT Platform Egyesület): - A mi életünk hozta létre igazándiból a tartós élelmiszereket, de nyilván nagyon szigorú az a rendszer, amelynek meg kell felelnie egy ilyen élelmiszernél és ezekkel kapcsolatban is nagyon sok tévhit van. Például az adalékanyagok, amiket E számoknak hívunk, nagyon sokan félnek tőle, ezeket is nagyon bevizsgálják. De nyilván ezt az egyensúlyt kell valahogy megtartani, hogy a friss zöldség gyümölcsök, pláne amikor szezon van, azt részesítsük előnyben. De például egy ilyen vészhelyzetben, inkább én is azt mondom, hogy akár mélyhűtött zöldségeket, gyümölcsöket, vagy akár konzerveket is nyugodtan felhasználhatunk. Jobb az, hogy fogyasztjuk valamilyen formában, mint az, hogy ne ennénk zöldséget, gyümölcsöt.

Szerkesztő: - Május 17-éig bárki bekapcsolódhat a kutatásba, ehhez mindössze a Nébih internetes oldalán elérhető kérdőívet kell kitölteni. Minél többen vesznek részt a felmérésben, annál részletesebb és sokrétűbb eredményt kapnak a szakemberek.

[Eredeti](#)

(MTV, 2020. május 11., hétfő, 11 óra)

Étkezési szokásokról készítenek felmérést

Az elmúlt hetekben minden háztartásban a legfontosabb feladat az új típusú koronavírus-járvány kezelése volt, amely mindannyiunk életét átalakította. Az események természetesen hatással voltak és vannak arra is, hogy hogyan vásárolunk, hogyan étkezünk, és hogyan tartalékolunk. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) kutatói más szakemberekkel közösen felmérést végeznek, amely során többek között arra a kérdésre keresik a választ, hogyan változtak élelmiszer-vásárlási és étkezési szokásaink a járványügyi helyzet hatására, milyen élelmiszereket halmoztunk fel, mit kezdünk a tartalékokkal.

A szakemberek által közösen összeállított online kérdőív segítségével többek között képet kaphatunk arról is, hogy miben változott a különböző élelmiszerekhez fűződő viszonyunk. A felmérésbe a téma iránt érdeklődők szabadon bekapcsolódhatnak a Nébih weboldalán elérhető felmérés kitöltésével: <https://portal.nebih.gov.hu/karanten-kutatas>. A kérdőív kitöltése mintegy 10-15 percet vesz igénybe, és anonim módon történik.

- A szervezők a tartós otthonlétbe kényszerült lakosok mellett azok tapasztalatait is várják, akiknek életmódját csak kevésbé, vagy másféleképpen érintette a kialakult veszélyhelyzet - áll a Nébih jelenlegi felhívásában. A kutatás eredményeit a szakemberek megosztják a nyilvánossággal, így a résztvevők lemérhetik, hogy a szokásaik hogyan viszonyulnak az országos átlaghoz.

- A felmérés tapasztalatai fontos segítséget jelentenek az élelmiszerláncban dolgozó szakemberek, a hatósági munkatársak, valamint a kutatók számára a következő időszakra vonatkozó tervek elkészítéséhez - emelte ki a Nébih.

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2020. május 12., kedd, 12. oldal)

Karanténban is érvényesítheti A TERMÉK JÓTÁLLÁSÁT

Ne feledje időben bejelenteni a hibát - Mindig igazolni kell, hogy megtörtént a vásárlás

A koronavírus miatt még épphogy csak nyitogatják a kapuikat az áruházak, így sokaknak meggyűlhetett a baja a karanténban meghibásodott termékekkel. Szerencsére így is érvényesítheti a garanciát.

Szerződéssel érvényesek a jogai

A kellékszavatosság 2 évig, a jótállás csupán egy évig érvényes. A kellékszavatosság minden egyes termékhez jár az Európai Unió területén belül 2 évig. Ezt azt jelenti, hogy ha bármilyen gyártási eredetű hiba következik be a termékben, akkor a kereskedő köteles vagy kijavítani azt, vagy kicserélni.

- Magyarországon fél évig az eladó bizonyítja egy esetleges vita esetén, hogy miből származik a hiba. A fél év letelte után már a vásárlónak a kötelessége - mondja Siklósi Máté, a CP Contact fogyasztóvédelmi cég ügyvezető partnere.

A kötelező jótállás egy magyar sajátosság, ami három fő csoportra osztható: a tartós fogyasztási cikkek, az új lakások és a javító vagy karbantartó szolgáltatások.

- Kormányrendelet alapján 1 évig él, jótállási jeggyel vagy a nyugtával érvényesíthető. A teljes időszak alatt az eladó bizonyítja a hibát, hogy az az átadás után keletkezett. Ellenkező esetben ugyanúgy köteles javítani, cserélni, vagy akár a pénzt visszafizetni, mint ahogyan a kellékszavatosságnál - mondja az ügyvezető partner. A felsorolt jogok csak akkor érvényesek, ha van fogyasztói szerződés is.

Karantén után is él a jótállás

Ne féljen bejelenteni a hibát, hiszen ha kifut az időből, akkor elvesztheti a jótállásra és a kellékszavatosságra való jogosultságát. Nagyon fontos, hogy a bejelentés időpontja a mérvadó, nem az, amikor a sérült terméket személyesen odaviszi.

- Ha a jótállási idő március 3-án jár le, de a termék hibáját jól dokumentáltan bejelentette az eladó cégnél vagy a megadott szakszerviznél, akkor abban az esetben is fogadnia kell a cégnek a reklamációt, ha magát a gépet csak a vészhelyzet után viszi bemutatni - tudatja Siklósi Máté.

Mint mondja, csak akkor lehet biztos abban, hogy helyesen jelentette a hibát, ha a termék és a saját adatai mellett elküldi egy elektronikus levélben a hiba pontos leírását, és ehhez csatol magáról a termékről és a hibáról is egy fényképet.

Kötelező a jegyzőkönyv

Ha reklamációja van, a kereskedőnek kötelessége azt a jegyzőkönyvbe felvennie, majd kezelnie. Azt, hogy biztosan megvásárolta a bizonyos terméket, csak a nyugtával, a blokkal, a számlával, a jótállási jeggyel vagy a vásárlást visszaigazoló e-maillal tudja igazolni. Ha ezek közül egyik sincs meg, akkor nem tudja bizonyítani a vásárlást, és az eladó akár el is utasíthatja a kérését. A jegyzőkönyvben rögzíteni kell a termék és az ön adatait, valamint magát a hibát. Ezek után kiválaszthatja, hogyan szeretné rendezni azt: kijavítani vagy kicserélni kívánja, vagy esetleg árleszállítást szeretne. Ezt a kereskedő vagy elfogadja, vagy felajánl egy másik lehetőséget. Amennyiben a kereskedő megváltoztatja a fogyasztó igényét, esetleg elutasítja azt, akkor minden esetben köteles a döntését megindokolni a jegyzőkönyvben. Ha ez elmarad, akkor a vásárló jelentheti, ami miatt komoly bírságot szabhat ki a kereskedőre a fogyasztóvédelmi hatóság.

Így tegyen panaszt

Írásban és szóban is panaszolhat.

SZÓBAN: telefonon, akár ott a helyszínen is reklamálhat. Ilyenkor azonnal orvosolható a probléma, és csak akkor kell jegyzőkönyvet felvenni, ha nem tudnak megállapodni.

ÍRÁSBAN: ezt megteheti az adott áruház vásárlók könyvében vagy e-mailben, de leírhatja egy A/4-es papírlapra, de postai úton is elküldheti. Erre minden esetben kapnia kell egy írásbeli választ 30 napon belül.

Ha a kereskedő nem akarja elfogadni az ön választását, hogy mit szeretne tenni a hibás áruval, akkor azt köteles megindokolni egy jegyzőkönyvben

Ha meghibásodik a vásárolt termék, akkor azonnal jelentse be legalább e-mailen, és küldjön róla fotót

BoBe

[Eredeti](#)

(Bors, 2020. május 12., kedd, 8+9. oldal)

Korlátozhatták a szabadságot

A GVH a Booking megbüntetése után más területeken is vizsgálódik tisztességtelen gyakorlat miatt.

DEBRECEN. A Gazdasági Versenyhivatal (GVH) versenyfelügyeleti eljárást indított az Alza webshop ellen, annak állítólagos agresszív értékesítési módszer alkalmazása miatt. A népszerű webshopen meghirdetett egyes termékeknel a GVH példaként említette a "Jelenleg X ügyfél érdeklődik a termék iránt", "A héten X ügyfél vásárolta meg ezt a terméket" tájékoztatásokat, amelyek a versenyhivatal szerint más állításokkal együtt (például "Utolsó X db ezen az áron") tartalmukkal és vizuális megjelenítésükkel valószínűsíthetően alkalmasak arra, hogy mint pszichés nyomás a fogyasztói döntést sürgessék, egyúttal korlátozzák a vásárlók választási szabadságát. Berényi Zsófia marketingszakértő kérdésünkre elmondta, az ő meglátása szerint az Alza stratégiája hasonlít a Booking-ügyre, de vannak eltérések. - Bár a nevezett webshop is a mennyiségi értékesítésre fókuszál, a pszichés nyomásgyakorlás a Bookinghoz képest "puhább" - osztotta meg gondolatait a szakértő.

Mint kifejtette, a szállásfoglaló oldal esetében világos volt, hogy ha valaki nem lép időben, a kinézett időpontban az adott szállásról lemaradhat. Ezzel szemben az Alza készlethiánya történő utalása nem jelenti, hogy a vásárlónak egyáltalán nem jut a termékből.

A GVH a tájékoztatójában kiemelte, a versenyfelügyeleti eljárás megindítása önmagában nem jelenti azt, hogy a vállalkozás el is követte a jogsértést. Döntés legfeljebb hét hónapon belül várható.

A GVH szerint a felugró tájékoztatók a vizuális megjelenítésükkel együtt elhamarkodott vásárlásokra biztathattak

SZILÁGYI GERGŐ

[Eredeti](#)

(Hajdú-Bihari Napló, 2020. május 12., kedd, 7. oldal)

Nem ragyog a nap az utazási irodák felett

Becsődött a Robinson Tours utazási iroda, aggódnak az utazásszervezők.

NYÍREGYHÁZA. A Robinson Tours utazási iroda a honlapján közölte: befejezi a működését. "Kilátástalan és tervezhetetlen a jelenlegi helyzet rendeződésének időpontja, ezért szerintünk egy felelős döntés részünkről, hogy leállunk."

- Számítottam rá, hogy lesz olyan cég, amelyik csődöt jelent, az viszont nagyon meglepett, hogy pont a Robinson Tours "dobta be a törülközőt" - mondta Bicsérdy Rita, a Sky Travel Utazási Iroda ügyvezető igazgatója.

- Akik hallották a hírt, hogy még a 25 éves, orosz partnerekkel működő Robinson Tours is csődöt jelentett, azok reményt veszelve tekintenek a jövőbe - tette hozzá Katona Márk, a Dolce Vita Utazási Iroda értékesítési vezetője.

Viharban az utazásszervezők

Huszonöt éve tölt be meghatározó szerepet az idegenforgalomban a Robinson Tours utazási iroda, amely szombaton a honlapján bejelentette, hogy befejezi a működését.

"Több hónapra leállt az üzleti élet sok gazdasági szektorban, elsőként a turizmusban, teljesen lenullázva a bevételi oldalt. [...] Kilátástalan és tervezhetetlen a jelenlegi helyzet rendeződésének időpontja, ezért szerintünk egy felelős döntés részünkről, hogy leállunk. [...] Kimondjuk, hogy ezen a nyáron nem tudjuk, hogyan, hova és egyáltalán lehet-e majd külföldre utazni" - olvasható a 80 alkalmazottat foglalkoztató utazási iroda közleményében.

- Számítottam rá, hogy lesz olyan cég, amelyik csődöt jelent, az viszont nagyon meglepett, hogy pont a Robinson Tours "dobta be a törülközőt" - kezdte reagálását a hírre Bicsérdy Rita, a Sky Travel Utazási Iroda ügyvezető igazgatója.

- Mindez a koronavírus-járványhelyzet sajnálatos következménye. Ráadásul a Robinson Tours nemcsak a kiutaztatást bonyolította, hanem a beutaztatásban is komoly súllyal bírt. Ők intézték az orosz turisták sármelléki landolását, akik onnan Hévízre mentek, illetve Hajdúszoboszlóra is sok külföldi pihenni vágyót kalauzoltak el. Közép-Európából a régióból egyedülként utaztattak Kínának arra a részére, ami egy teljesen új desztinációnak számított.

Nagyon meglepett, hogy pont a Robinson Tours „dobta be a törülközőt”.

BICSÉRDY RITA

A Robinson Tours jelezte, hogy a cég vagyoni biztosítása teljes mértékben fedezi az utasoknak visszajáró összegeket.

- Nem vagyok vészjósló, de a jelenlegi helyzetben nagy bajban lehetnek az utazásszervezők és az utazásközvetítők. Rengeteg a lemondás, és elmarad az új utak lefoglalása. Az átfoglalások működtetik a piacot.

Hol az alagút vége?

Nem tűnt optimistának Katona Márk, a Dolce Vita Utazási Iroda értékesítési vezetője, aki nem titkolta, két hónapja gyakorlatilag semmiféle bevételük nincs. Home officeban kezelik a lemondásokat, próbálják megtartani az ügyfeleket, reményt öntve beléjük.

- Egyelőre fogalmunk sincs, mi fog történni, azt se tudjuk, várhatóak-e charterindítások. Abban se vagyunk biztosak, hogy a világ látja-e az alagút végét, rólunk nem is beszélve. Mert hiába írja a sajtó, hogy Görögország várja a turistákat, amíg az országok között tilos a ki- és beutazás, a magyar gépek a földön vesztegelnek. A túraoperátorok kezében nincsenek charterszerződések, június közepéig a nagy nemzetközi légitársaságok egészen biztosan nem nyitnak. Akik hallották a hírt, hogy még a 25 éves, orosz partnerekkel működő Robinson Tours is csődöt jelentett, azok reményt veszelve tekintenek a jövőbe. Az sem megoldás, ha

egy cég vouchereket ad ki, ráadásul a csődvédelemnél ez az elismervény nem minősül utazásszervezésnek. A Robinson Tours is bocsátott ki ilyeneket, és most, cég hiányában az ügyfelek futhatnak a pénzük után vagy a fogyasztóvédelemhez. Nem lepne meg, ha az ilyen ügyeknek egész hulláma indulna el.

- Mi egy 20 éve működő iroda vagyunk, de a végletekig nem tudunk kitartani veszteséggel, bérköltések mellett, bevétel és állami támogatás nélkül. Ilyen helyzetben alighanem a közvetítőirodák 60 százaléka be fog zárni. És ha még a belföldi turizmus újra is indul, ahhoz aligha lesz szükség irodákra. Sok szálloda ugyanis semmit vagy alig valamit fizet a belföldi foglalásokért, nem beszélve arról, hogy ma már mindenki magának foglal - osztotta meg az aggályait lapunkkal Katona Márk.

Egyiptomban tüntetnek

- Ahogy egy török partnerünk is megerősítette, ahhoz, hogy egy szezon beinduljon, már februárban meg kellene lenniük a lekötéseknek, amiből a chartergépek után ki lehet fizetni több százezer eurót. Az egyik ilyen török partnerünk csak eddig 140 ezer eurót bukott be, mert a légitársaság nem adja vissza pénzt. Egyiptomban már tüntetnek a reptéri szállodai dolgozók. Sokaknak felmondtak, és nincs más megélhetési forrás. És több légitársaság jövője is kérdéses. Ezer embert bocsátottak el csak a Wizz Airtól, és ki tudja, mi lesz a többi fapados céggel - jegyezte meg Katona Márk, a Dolce Vita Utazási Iroda értékesítési vezetője.

Bicsérdy Rita szerint a koronavírus-járványhelyzet sajnálatos következménye a Robinson Tours becsődölése

LTL, MJ

[Eredeti](#)

(Kelet Magyarország, 2020. május 12., kedd, 1+3. oldal)

Időhúzásban bíznak a légitársaságok

A koronavírus-járvány olyan váratlan esemény, amire egyetlen jogalkotó sem készült fel

Se szeri, se száma azoknak a hoppon maradt utasoknak, akiknek repülő útja a koronavírus miatt hiúsult meg. A járvány terjedésével a határokat lezárták, a légitársaságok egymás után álltak le, a korábban vásárolt repülőjegyek sorsa pedig egyre bizonytalanabb lett. Akik megváltották az utat - köztük sok honfitársunk is -, joggal szeretnék az elmaradt szolgáltatást akár egy későbbi időpontban igénybe venni vagy a kifizetett ellenértéket visszakapni. A légitársaságok többségének azonban egyelőre az a legnagyobb gondja, hogyan élje túl a következő hónapokat, éveket, s ennek mindent alárendelnek.

Úgy tűnik, hiába szabályozza egységes uniós rendelet (261/2004/EK) a légi utasok jogait, az átfogalási lehetőségeket, visszatérítéseket és kártérítéseket, a koronavírus-járvány olyan rendkívüli esemény, amire egyetlen jogalkotó sem készült. Mivel a pandémiát bele lehet tuszkolni a vis maior kategóriába - a járatokat ugyanis a légitársaságok hatáskörén kívüli, elháríthatatlan ok miatt törölték -, kártérítésre nem jogosultak a repülőjegyek gazdái. Az ingyenes átfogalásra és a pénzük visszakérésére viszont igen. Igaz, ez utóbbinak mindig hosszabb volt az átfutási ideje, ami mostantól akár években mérhető. Pénzt egyelőre nehéz bárkiből is kicsikarni, helyette a legkülönbözőbb megoldási lehetőségekkel próbálkoznak a repülő cégek.

Az uniós szabályozás szerint ha a légitársaság törli a járatot, és erről az indulás előtt legalább 14 nappal értesíti az utast, köteles ingyenes átfoglalást biztosítani vagy visszaadni a repülőjegy árát. Amennyiben az utas a légitársaság oldalán vagy irodájában foglalt, általában elektromos levél formájában, közvetlenül értesítik, ha pedig a közvetítő oldalán vagy utazási irodában intézte a jegyvásárlást, akkor onnan kell érkeznie a tájékoztatásnak. A diszkont-légitársaságok járatörlés esetén a saját útvonalaira adják az átfoglalást, a hagyományos légitársaságoknál viszont előfordulhat, hogy partnercég, légi szövetségen belüli másik fuvarozó gépére teszik át az utast - hívja fel a figyelmet az Airportal.hu szakportál a gyakorlati tudnivalókra.

A légitársaságok által felajánlott automatikus átfoglalást az utas nem köteles elfogadni, helyette kérheti a pénze visszatérítését, ami a világjárvány miatti bizonytalanságok miatt manapság egyre jellemzőbb. Ez a tömegessé váló gyakorlat viszont olyan likviditási nehézséget jelent a cégeknek, ami akár el is lehetetlenítheti, de legalábbis visszafordíthatatlan károkat okozhat a nemzetközi légi közlekedésben.

Nem véletlen, hogy egyre több légitársaság abban az esetben, ha az utas a pénzt kérése vissza, megpróbálkozik egy későbbi utazásra felhasználható voucher felajánlásával, ezzel is elhalasztva a visszafizetési kötelezettség határidejét. Esetenként még azzal is megkísérlik a visszatérítéstől eltántorítani a jegy tulajdonosát, hogy az eredeti összegnél magasabbat írnak jóvá a jövőbeli utazásokra felhasználható utalványon vagy krediten.

Mivel a később beváltható utalványhoz kapcsolódó megoldás nem szerepel a vonatkozó EK-rendeletben, annak alkalmazását már több tagállam (jelenleg tizenöt, köztük Hollandia, Franciaország, Spanyolország, Görögország, Litvánia) egyedileg építette be saját jogrendjébe, és így alkalmazza. A lehetőséggel egyre több légitársaság él, amit azonban a hoppon maradt utasok nem mindig fogadnak lelkesen. Ennek alapján az érintett országokban ugyanis egy évig érvényes utalványokat bocsátanak ki a légitársaságok, és ha ezt sem használja fel az utas, még további három hónapig (összesen tehát tizenöt hónapig) nem kötelesek visszatéríteni az összeget.

- Hábórus helyzet van a légi közlekedésben éppúgy, mint általában a turizmusban. Semmi nem működik úgy, mint békeidőben. Mindenki jogosan követeli vissza a pénzét, de ha ezt teljesítik, akkor tömegesen húzhatják le a rolót a légitársaságok is. Ez a klasszikus csapdahelyzet: ha elkezdenek fizetni, önmagukat teszik tönkre, és egy idő után az utasoknak már nem lesz kitől követelniük a jegyek visszatérítését. Ugyanakkor ha a jegytulajdonosok tudnak várni egy évet vagy akár kicsit többet is, a légitársaságok egyfajta moratóriumot kaphatnak, amely idő alatt rendezhetik a soraikat, és akkor a jegyek árának visszafizetésére is sokkal nagyobb lesz az esély - fejtette ki lapunknak Molnár Judit, a Magyar Utazási Irodák Szövetségének elnöke. A szakember utalt arra is, hogy az utazási irodák is hasonló gondokkal küzdenek, mert az ügyfelek által befizetett összegeket ők továbbutalják a szolgáltatásokat közvetlenül nyújtóknak, így a légitársaságoknak is. Azok pedig a mostani helyzetben nekik is csak elvételek fizetik vissza a pénzt.

AZ EURÓPAI UTAS UNIÓS HATÓSÁGOKHOZ FORDULHAT A légiközlekedési forgalom világszerte mintegy kilencven százalékkal esett vissza, a légitársaságok soha nem látott mennyiségű járatörlésre kényszerültek. Mivel a jelenlegi világjárvány okozta válság a légitársaságokat is sújtja, a legtöbb cég azt a gyakorlatot követi, hogy a visszatérítést később felhasználható voucherben ajánlja fel az utasoknak - erősítette meg a Magyar Nemzetnek az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM).

Mint kifejtették: a légi utasok jogairól szóló 261/2004/EK rendelet 8. cikkének (1) bekezdése szerint járatörlés esetén a légitársaság köteles felajánlani a választási lehetőséget az ingyenes átfoglalás és a jegyár visszatérítése között. Ha az utas a jegyár szeretének

visszakapni, akkor a rendelet értelmében a légitársaságnak hét napon belül vissza kell fizetnie azt.

Unió szinten is szóba jött lehetőségként, hogy a veszélyhelyzet idején, átmenetileg a légitársaságok voucher formájában is visszatéríthetik a jegyárat, azonban ezzel kapcsolatban döntés még nem született. Vagyis az ilyen utalványjellegű visszatérítésre csak az utas kifejezett beleegyezése esetén van lehetőség - húzta alá az ITM. Kiemelték, hogy amennyiben a légitársaság az utas kérése ellenére nem hajlandó pénzben visszatéríteni a jegyárat, annak kikényszerítése érdekében hatósági, végső soron a repülőjegy tulajdonosa bírósági eljárást is kezdeményezhet a cég ellen, függetlenül attól, hogy az adott járat az EU-n belülre vagy kívülre közlekedik-e. Azt ugyancsak a EK-rendelet jelöli ki, hogy a jegy tulajdonosa mely kivizsgálásra jogosult tagállami hatóságokhoz fordulhat, az unión kívüli országok közül az Egyesült Királyság, Izland, Norvégia és Svájc esetében is. Amennyiben az érintett járat Budapestről indult volna, a fogyasztó Budapest Főváros Kormányhivatala fogyasztóvédelmi főosztályánál élhet panasszal - hívja fel külön a figyelmet az ITM. Kiegészítve ezt azzal, hogy amennyiben a magyar lakóhellyel rendelkező fogyasztónak nem sikerül közvetlenül rendeznie a vitát a légitársasággal, akkor a tárca szervezetében működő Európai Fogyasztói Központ Magyarország ingyenes, hatósági eljáráson kívüli segítségét kérheti a vagyoni igénye érvényesítésért és a felek közötti kompromisszum eléréséért.

A SOK PROBLÉMA ELLENÉRE POZITÍV PÉLDA IS AKAD Kuala Lumpurba utazott volna (és természetesen vissza) egy régi, egyetemi barátnője esküvőjére egy magyar fiatalember májusban, az egyik közel-keleti olajexportőr ország légitársaságával. A koronavírus-járvány terjedése miatt azonban minél előbb igyekezett intézkedni, és találtak is hamar megoldást a problémájára. Igaz, ez esetben a gyakran repülő, tapasztalt utas magasabb kategóriájú flex jegyet vásárolt, ami lehetővé teszi, hogy amennyiben nem a légitársaság törli a járatot, hanem maga dönt úgy, mégsem kíván repülni - ellentétben az általános gyakorlattal -, visszaigényelheti a pénzét.

A légitársaság a világiárványra való tekintettel azonban először a fiatalembernek is vouchert ajánlott fel, amit szűk két éven belül repülhet le, ám annak értéke az eredetileg kifizetett összeg 110 százalékára szól. Az ajánlatot az utas el is fogadta, sőt még a kinti, belföldi járatokat érintő repülési árát is sikerült átadnia valakinek, akivel az esküvő utáni, az országon belüli kiránduláson közösen, többen vettek volna részt. Időközben aztán törölték is a járatot - egészítette ki történetét érdeklődésünkre a fiatalember -, ahol a szabályoknak megfelelően, néhány napon belül vissza is térítették volna a repülőjegy árát. Nyilván abban az esetben, ha előtte már nem mondta le az utazását.

AZ ÍR FAPADOS MOST SEM OKOZ MEGLEPETÉST Bristolba szeretett volna utazni egy kisebb baráti társaság a május elsejei hosszú hétvégéire, amihez még a járvány kitorése előtt megvették az oda-vissza jegyeket. A diszkont-légitársaság április közepén törölte mindkét járatát, amire válaszként az erre egyébként számító utasok azonnal regisztrálták magukat, és kérték, hogy a jogszabályoknak megfelelően térítsék vissza a jegyek árát. A légitársaság erre e-mailben meg is erősítette, hogy megkapták a kérést, egyben azt írták, hogy ez nagyon sok időt vesz igénybe a feltorlódott igények miatt, de a visszaigényléshez szükséges kéreleműrlapot is visszaigazolták.

Majd nem sokkal később küldtek egy évig felhasználható voucherajánlatot az odafelé, Bristolba tartó járatra. Mellékeltek továbbá egy linket is, amelyen az "elfogadom" ablak jól látható, míg csak alig észrevehetően, alatta - a "here", azaz az "itt" szócsonk aláhúzásával - adták meg az elutasító válasz lehetőségét. Mindennek tetejében - részletezte kérdésünkre a baráti társaság egyik tagja -, amikor végre megtalálja és az aláhúzott kis szóra kattint az utas, akkor nem az a blanketta jön fel, hogy erősítsük meg a döntésünket, hanem legalább három oldalon keresztül ajánlgatják és dicsérik a vouchert mint kihagyhatatlan lehetőséget. S ha

a kitartó utas még ezen is átrágja magát és szemfüles, a végén talál egy újabb kicsike infót arról, hogy mindezek után miként lehet kapcsolatba lépni a légitársasággal egy chatoldalon. Innen pedig indul újra a ciklus: bármit lehet írni, kérdezni, végül mindig csak arról tájékoztatnak, hogy milyen fantasztikus megoldás a felkínált voucher.

A voucher egyébként csak 12 hónapig érvényes, miközben a következő hónapokra az utak dupla-, triplaannyiba kerülnek, mint amennyiért korábban lehetett volna repülni. Tehát szinte biztos, hogy rá kellene fizetni a voucherre. Az pedig már csak hab a tortán, hogy a kifizetett kézicsomagok árát nem tartalmazta a voucher értéke.

Egy kanadai légitársaságnál vásárolt több mint egymillió forint értékben egy négytagú család repülőjegyet, hogy a Torontóban élő nagynéni 80. születésnapját együtt ünnepelhessék augusztus elején a családdal. Számukra ez nyilván nagy kiruccanás lett volna, a már kamaszodó gyerekek is nagyon várták a találkozást. A légitársaság azonban teljesen elhatárolódik a készpénz visszatérítésétől, cserébe egy két éven belül felhasználható vouchert ajánlottak fel. Alternatív megoldásról szó nincs, panaszolták faggatózásunkra. - Lehet, hogy két év múlva már a nagynéni sem él - fűzték hozzá szomorúan -, egyébként meg nem terveznek bármikor máskor Kanadába röpdösni.

A gyors online ügyintézés sem segítség

A légikikötőkben soha nem állt még ennyi gép a parkolópályákon, a légtérben pedig alig van forgalom

Horváth Éva

[Eredeti](#)

(Magyar Nemzet, 2020. május 12., kedd, 15. oldal)

Sokasodnak a netes csalások

Megszaporodtak a koronavírussal kapcsolatos internetes csalások - a fogyasztóvédelmi hatóság több mint egy hónapja ellenőrzi mind a hagyományos, mind az online kereskedelmet, azzal a céllal, hogy megtalálják azokat nyereszkedőket, akik a vásárlók félelmét kihasználva akarnak extra profitra szert tenni.

Eddig több mint 600 üzletet, és mintegy 100 webáruházat monitoroztak a hatóság szakemberei - a kirívó eseteknél hathatósan eljárnak, megindítják az eljárást tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat miatt, amelyért akár 500 ezer forintos bírság is kiszabható.

A hatóság kifejezetten nagy hangsúlyt helyez a webshopokban meghirdetett szájmaszkok, házi koronavírus-tesztek vagy fertőtlenítő gélek ellenőrzésére.

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2020. május 12., kedd, 12. oldal)

Telefonos és online ügyfélszolgálatok kerültek a fókuszba

A telefonos és online ügyfélszolgálatok ellenőrzésére kiemelt figyelmet fordít a fogyasztóvédelem - ezek jelentősége megnőtt a koronavírus-járvány és a veszélyhelyzeti intézkedések idején.

- A fogyasztóvédelem áprilistól augusztusig ellenőrzi az ügyfélszolgálatok működtetésére kötelezett vállalkozásokat annak érdekében, hogy a fogyasztók ügyeiket végeláthatatlan várakoztatás nélkül intézhessék el távolról is - közölte az Innovációs és Technológiai Minisztérium. Az elmúlt évek tapasztalatai szerint nincsenek komoly hiányosságok ezen a területen: az ellenőrzött esetek 96 százalékánál az előírt időn belül megkezdődött az ügyintézés.

Mint ismeretes, a telefonos ügyfélszolgálatokra vonatkozó szabályokat három évvel ezelőtt pontosították - ezt megelőzően a fogyasztók gyakran tapasztalták, hogy ügyeik kezelése csak felesleges, időrabló várakozás után vette kezdetét. A módosított rendelkezések szerint az ügyfélszolgálat működtetésére kötelezett vállalkozások esetében a kapcsolat létrejöttétől számított legfeljebb öt percen belül meg kell kezdeni az ügy érdemi intézését. Az előírások ettől a főszabálytól csak nagyon kivételes esetben, például rendkívüli időjárási körülmények miatt engednek eltérést. - A szabályváltozás a magyarországi szolgáltatóknál megszüntette azt a gyakorlatot, hogy a telefonálókat menüpontok hosszadalmas kapcsolgatására kényszerítették, és akár negyed órák is eltelhettek, mire elért egy ügyintézőt az ügyfél - közölte a sajtóosztály.

A folyamatok gördülékenységét biztosítja az is, hogy a panasszal kapcsolatos élőhangos ügyintézés a vállalkozó köteles a telefonos ügyfélszolgálat menüsorrendjének első helyére tenni úgy, hogy a belépéshez nincs szükség a fogyasztó beazonosítására, és reklám sem hangzik el. Így a fogyasztó a reklamációs ügyben azonnal az ügyintézővel való kapcsolatát megkezdheti. A fogyasztóvédelmi ellenőrzések rendszeresek - cél, hogy a vállalkozások betartsák a telefonos ügyfélszolgálatra vonatkozó szabályokat.

Áprilisban indult az ellenőrzés

A tavalyi fogyasztóvédelmi vizsgálat során a hatóság szakemberei közel 400 próbahívásból mindössze 15 esetben tapasztalták az ún. 5 perces szabály megsértését. A színvonal megőrzése érdekében a telefonos ügyfélszolgálatok Innovációs és Technológiai Minisztérium által elrendelt ellenőrzése 2020-ban is folytatódik, amelyre a veszélyhelyzeti korlátozások miatt most még inkább szükség van. Ennek megfelelően április óta ellenőrzik a hazai közszolgáltatókat, például az áram- vagy internetszolgáltató társaságokat. Az eredményeket a minisztérium a vizsgálat lezárása után, augusztus második felében közli. A hatóság minden esetben a jogsértés megszüntetésére kötelezi a szabályszegő vállalkozásokat, amelyek ezen kívül akár pénzbírságra is számíthatnak. Tavaly összesen több mint 2,5 millió forint összegben szabtak ki bírságot.

Három évvel ezelőtt pontosították a telefonos ügyfélszolgálatokra vonatkozó szabályokat

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2020. május 12., kedd, 12. oldal)

Még nem törölték a Robinson Tourst

TURIZMUS A voucher és a halasztott fizetés segíthet

Egy-két napig még eltart, amíg a hét végén fizetésektelenség miatt csődöt jelentő Robinson Tours irodát törli az utazásszervezői nyilvántartásból Budapest Főváros Kormányhivatala, ami előfeltétele annak, hogy a társaság kaucióbiztosítója, a Colonnade Insurance S. A. Magyarországi Fióktelepe hivatalosan is elkezdhesse az utasok kártalanítását a 380 millió forintos vagyoni biztosíték erejéig. A Világgazdaság információi szerint folyamatos a kapcsolat a cég, a kormányhivatal és a biztosító között, a törlés előtt azonban a kormányhivatal munkatársai még kiszállnak a társasághoz. A Robinsonnak nincs külföldön ragadt utasa, így a törléssel meginduló folyamatban nem okoz rendkívüli helyzetet az ellátatlan utasokról való gondoskodás.

Molnár Judit, a Magyar Utazási Irodák Szövetségének elnöke a Magyar Nemzetnek nyilatkozva arról beszélt, hogy a bizonytalan piaci helyzetben további irodák húzhatják le a rolót. A szakember szerint ezért lenne fontos, hogy a hazai szabályozás is megengedje, hogy az irodák egy-két évre szóló utalványokat adhassanak ki pénz helyett.

A vouchert több európai ország is bevezette. Fontos hangsúlyozni, hogy Didier Reynders uniós fogyasztóvédelmi biztos sem zárta ki a voucheres megoldást, ám jelezte, tiszteletben kell tartani a fogyasztók pénzvisszatérítéshez való jogát is, amelyet az Európai Unió utasjogi szabályai garantálnak. A megoldás a közvetlen visszatérítés mellett alternatívaként felkínálható utalványos visszatérítés lehet: a Wizz Air például a korlátozások ideje alatt teljes pénzvisszatérítést vagy a jegy árának 110 százalékát kitevő, jegyre váltható pont jóváírását kínálja.

A Magyar Turisztikai Ügynökségnél (MTÜ) emlékeztettek: egyelőre az EU utazási csomagról szóló irányelve 14 napos visszafizetési kötelezettséget ír elő az utazási vállalkozásoknak, az ettől eltérő szabályozás elvben kötelezettségszegési eljárást von maga után. Közben az EU számos korábbi szabályát átírta már a vírushelyzet, ráadásul a légitársaságokra, szállodákra nem vonatkoznak ilyen fogyasztóvédelmi szabályok: ők akár 1-2 hónapos határidővel is fizethetnek a pénzüket visszakérő utasoknak.

Németország március végén kérte a bizottságtól e szabály ideiglenes felfüggesztését és azt, hogy a lemondott utak részvételi díját utazási utalvánnyal is vissza lehessen téríteni a válság idején. Az MTÜ közlése szerint jelenleg Magyarország is várja a bizottság állásfoglalását, melyet májusra ígértek.

Az utazási irodáknak 14 napon belül kell visszafizetniük a pénzeket

NAGY LÁSZLÓ NÁNDOR

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2020. május 12., kedd, 4. oldal)

Figyelmeztet az MNB - ez jókora ütést mérhet rengeteg magyar lakáshitelesre

Alig 2100 fogyasztó élt a szerződésmódosítással.

A pénzügyi intézmények a Magyar Nemzeti Bank (MNB) ajánlására 2020. január végéig mintegy 109 ezer megküldött levélben tájékoztatták a fogyasztókat a már meglévő, változó kamatozású (változó vagy legfeljebb egy évre rögzített hitelkamattal nyújtott) jelzáloghitelek kamatkockázatáról. A személyre szóló tájékoztatások címzettjei azon lakossági ügyfelek, akiknek a "fair banki" szabályozás hatályba lépése (azaz 2015. február 1.) előtt kötött,

legalább 10 éves, illetve 15 évet meghaladó hátralévő futamidővel rendelkező, változó kamatozású jelzáloghitel-szerződése van - írja a Pénzcentrumon közzétett cikkében Dr. Almási Adrienn, a Magyar Nemzeti Bank vezető fogyasztóvédelmi szakértője és Palicz Alexandr, az MNB közgazdasági elemzője. A fogyasztók tájékoztatásával az MNB célja az volt, hogy a már meglévő, változó kamatozású jelzáloghitellel rendelkező lakossági ügyfelek körében növelje a pénzügyi tudatosságot. Vagyis a fogyasztók ne csupán az aktuális kamatmértéket és törlesztőrészletet, hanem a változó kamatozású hitelekre vonatkozó kamatkockázat hosszútávú lehetséges következményeit is mérlegeljék, és annak alapján a felkínált szerződésmódosításról döntsenek. E hitelek esetében ugyanis a kamatok esetleges jövőbeni emelkedésével az ügyfelek törlesztési terhe rövid időn belül, akár 3 havonta is növekedhet. Egy 15-20 éves jelzáloghitel hosszú futamideje alatt a kamatok kedvezőtlen változásának jelentős az esélye. A jelenlegi turbulens piaci környezetben látható változások is a kamatok akár hirtelen emelkedésének kockázatára hívják fel a figyelmet. A legtöbb változó kamatozású hitel referenciakamataként szolgáló 3 hónapos Budapesti Bankközi Forint Hitelkamatláb (BUBOR) év eleji értékéhez képest néhány hónap alatt közel 1 százalékponttal lett magasabb. Egy ilyen mértékű kamatemelkedés eredményeként egy 10 éves hátralévő futamidejű, 10 millió forintos lakáshitel esetén akár 5 százalékkal is nőhet a havi törlesztőrészlet. A cikkben kitérnek arra is, hogy a hosszabb távú kamatrögzítésre való átszerződés nem új hitelt, hanem szerződésmódosítást jelent, valamint kiderül az is, hogy a tájékoztatások megküldése nyomán 2020. január végéig hány fogyasztó élt a szerződésmódosítás lehetőségével. Címlapkép: Getty Images -

[Eredeti](#)

(portfolio.hu, 2020. május 12., kedd)

Norvégiában is rájöttek, milyen pofátlan hazugság az anonim adatgyűjtés

A norvég közmédia egyszerű kísérlettel mutatta be, hogy a mobil alkalmazások által bekért helyadatokat milyen gátlástalanul árusítják és használják, és milyen egyszerűen követhető a mit sem sejtő felhasználók mozgása.

A norvég közszolgálati média (NRK) oldala szombaton közölt riportot a felhasználói helyadatokkal való gátlástalan seftelésről, egy konkrét eseten keresztül is bemutatva, hogy az elvileg anonim információ milyen egyszerűen felhasználható az egyes felhasználók azonosítására és mozgásának pontos követésére. Ilyen lokációs adatok gyűjtésére egy nagy csomó mobil alkalmazás kér engedélyt a telepítésekor, elvileg minden esetben azért, mert erre szüksége van a működéséhez elengedhetetlen funkcióiban; a helyadatok azonban annyira értékesek, hogy mára külön iparág épült körük, és sok applikáció mintegy mellékesen abból is pénzt termel, hogy eladja azokat valamilyen harmadik félnek. A szóban forgó adatokat továbbértékesítő cégektől (data reseller) aztán a kereskedelmi vállalkozásoktól a kormányzati ügynökségekig mindenki megvásárolhatja az ilyen információt, ha kezdeni akar vele valamit. Bár azt a legtöbben hangsúlyozzák, hogy anonimizált állományokról van szó, amelyek alapján nem azonosíthatók be az egyes felhasználók, a dolog sok esetben minimum véleményes, az NRK munkatársai pedig halál egyszerű módon utána is jártak, hogy a névtelenség ezekben az esetekben mennyire formális dolog lehet. Ugyanakkor viccet csinál az uniós adatvédelmi szabályozásból (GDPR) is, ami

minden esetben előírja az adatkezelés világos céljának meghatározását. Az NRK a most bemutatott kísérletben több asatkereskedőt is megkeresett, végül egy Tamoco nevű, 2012 óta működő brit cégtől vásárolta meg 35 ezer norvég koronáért (nagyjából 1,1 millió forintért) 140 ezer darab, norvégiában használt okostelefon és táblagép 2019-es GPS adatait. Ezek néhány méteres pontossággal mutatják, hogy az adott eszközök mikor és merre jártak, a koordinátákat magában foglaló tábla összesen 400 millió ilyen lokációs adatból állt. Ezekhez természetesen nem volt hozzárendelve semmilyen információ az egyes felhasználókról, maguk a készülékek azonban külön-külön követhetők, így a legtöbb esetben nem nagy dolog összekapcsolni azokat a megfelelő személyekkel. Annyira anonim, hogy fél perc alatt összeköthető a tulajdonossal. Az újságírók a találmásra választottak ki egy profilt, és megnézték, hogy milyen földrajzi koordináták tartoznak az egyes időpontokhoz. Ebből könnyű volt arra következtetni, hogy hol lakik és hol dolgozik az illető, és azt is összerakták, hogy milyen címeket látogat meg rendszeresen. Innentől a címek azonosítását és a könnyed facebookos háttér munkát követően egyértelműen sikerült azonosítani a felhasználót, egy logisztikai cég 30 éves alkalmazottját, akit fel is kerestek, és megosztották vele a felfedezéseket. A helyadatok alapján kiderült, hol laknak a szülei, hova jár ebédelni, hol volt állásinterjúja, mikor és hol született gyereke, és egy csomó más esemény, amire ő maga már nem is emlékezett világosan: ilyen volt például egy állatkerti látogatás, ahol még az is követhető volt, milyen útvonalat járt be az állatkertben. Az NRK beszámolójából az is kiderül, hogy korábban gyakori megbeszéléseket folytattak a Tamoco képviselőivel, azonban amikor felfedték, hogy valójában nem az előzetesen megjelölt közlekedésfejlesztési projekten dolgoznak, a cég még a londoni irodájában személyesen megjelenő újságírókkal sem volt hajlandó szóba állni. Ennek megfelelően a kísérlettel kapcsolatos kérdésekre sem válaszoltak, ami önmagában is egyfajta válasznak tekinthető. Maga a jelenség persze nem újdonság, korábban az amerikai The New York Times vagy a svéd Dagens Nyheter is bemutatta, mennyire egyszerűen követni lehet az egyes személyeket a megvásárolható anonim lokációs adatok alapján. Az ügy most Norvégiában irányította rá a figyelmet a telefonokon futó mobil alkalmazások sajátosságaira, ennek nyomán pedig a norvég fogyasztóvédelem is vizsgálatot indított. Bár úgy tűnhet, hogy a érintett alkalmazások fejlesztői, illetve a Tamoco és a hasonló adatbrókerek teljesen legálisan járnak el, ez nem teljesen igaz. A GDPR életbe lépése óta pedig egyértelműnek tűnik, hogy egyáltalán nem igaz: a felhasználóknak a gyakorlatban fogalmuk sincs, hogy hol kötnek ki az adataik és azokat milyen célokra használják, a fenti kísérlet pedig újra megmutatta, hogy a személyes adatok esetenként az elsődleges azonosítók nélkül is tökéletesen hozzárendelhetők a megfelelő felhasználókhoz. Különösen, hogy az okkal vagy ok nélkül bekért adatokat teljesen ismeretlen cégek adják-veszik, és ebben az üzleti modellben sem a felhasználók, sem az adatokat eredetileg begyűjtő alkalmazás nem rendelkezik semmilyen ellenőrzéssel. Az NRK egyébként már tavaly tavasszal is kijött egy hasonló beszámolóval: akkor a HMD Global Nokia 7 Plus okostelefonjairól derült ki, hogy folyamatosan adatokat küld a China Telecom vnet.cn címen működő működő szerverére, miután egy finn felhasználó megfigyelte, hogy készüléke rendszeresen kapcsolatba lép vele, és titkosított adatcsomagokat küld erre a címre. Abban az ügyben a finn adatvédelmi biztos is elkezdett vizsgálgódni, a HMD Global pedig egyfelől visszautasította a rosszhiszeműség vádját, másrészt egy szoftverhibára hivatkozott, amelyhez már ki is adta a megfelelő javítócsomagot. - Bitport

[Eredeti](#)

(bitport.hu, 2020. május 12., kedd)

Haladékot kap őszig a vendéglátás és a turisztika

CSONGRÁD MEGYE. Az idén is május 31-ig kell benyújtani a 2020. évi élelmiszerlánc-felügyeleti díjbevallást a szereplők többségének, azonban a járványhelyzetre tekintettel a vendéglátás, a közétkeztetés és a turisztika ágazatokban érintett cégek esetében szeptember 30-ra módosul a határidő. A Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal közleménye szerint már elérhető az élelmiszerlánc-felügyeleti díj elektronikus bevallási felülete a Nébih honlapjának Ügyfélprofil menüpontjában.

A meghatalmazások kezelésére és létrehozására szintén itt van lehetőség, ahol megtalálhatóak az előző évek során elkészült meghatalmazások is. Az idei évtől az önálló képviseleti joggal rendelkezők már meghatalmazás készítése nélkül is eljárhatnak cégük nevében.

A hivatal javasolja, hogy az érintettek az ügyintézés első lépéseként ellenőrizzék a rendszerben elérhető céges és meghatalmazotti adatokat, és a bevallás benyújtását ne halasszák az utolsó pillanatra.

A folyamattal kapcsolatos segédlet a Nébih honlapján, a portal.nebih.gov.hu oldalon keresztül érhető el, emellett a hatóság ügyfélszolgálatja természetesen telefonon és e-mailben is áll az érdeklődők rendelkezésére.

[Eredeti](#)

(Délvilág, 2020. május 13., szerda, 6. oldal)

Sokan csapdába sétálhatnak bele

Tájékozódjon, mielőtt neten vásárol!

Interneten vásárolni gyors, egyszerű, kényelmes. Az elmúlt hónapokban nagyon sokan folyamodtak ehhez a megoldáshoz, ám nem mindenki járt jól. Tudatossággal elkerülhetők a csapdák.

HEVES MEGYE Az elmúlt hónapokban ugrásszerűen megnőtt az internetes vásárlások aránya. Egy ilyen árukat szállító vállalkozótól megtudtuk, hogy a járvány előtti időszakhoz képest az elmúlt egy-két hónap alatt több mint duplájára nőtt a forgalom, ezért ő reggel hattól este hatig folyamatosan úton van. Ez a tendencia feltehetően a jövőben is folytatódik, mert aki egyszer megtapasztalta, hogy jó eséllyel sokkal olcsóbban juthat hozzá így a kívánt termékhez, mint az üzletekben, az ezután is gyakran rendel árut a netről.

Az online vásárlásnak azonban buktatói is vannak. Erről számolt be egy hölgy olvasónk, aki a nyári ruhatárát szerette volna felfrissíteni.

- Böngésztem az odalakat, és találtam egy olyan márkát, ami a fotók alapján nagyon klassz, a stílusomnak megfelelő ruhadarabokat kínált, olcsón - mesélte. - Meg is rendeltem néhány darabot a méretemben, s mivel azt is írták, hogy húszezer forint felett ingyenesen szállítják ki az árut, olyan holmikat is a kosárba tettem, amikre nem igazán lett volna szükségem. A meglepetés akkor ért, amikor kibontottam a csomagot. Silány minőségű,

összefércelt szoknya volt benne, ronda, rikító színű tunika és még sorolhatnám. A fotókon másként mutattak. Kis híján elsírtam magam. Aztán vettem egy nagy levegőt, gondoltam, visszaküldöm az egészet a feladónak. Ehhez újra a laptop elé kellett ülnöm, kitöltenem egy adatlapot és várni a szállítóra, aki elviszi. Persze, ezért már fizetni kell. Azt ígérték, majd visszautalják az összeget. Mindezt azért mondtam el, hogy aki neten vásárol, háromszor is gondolja meg, kitől vesz valamit. A barátnőimtől azóta megtudtam, hogy alaposan tájékozódni kell, s máskor ne mulasszam el átböngészni a vásárlói visszajelzéseket, értékeléseket. Megfizettem a tanulópénzt. Legközelebb körültekintőbb leszek, de leginkább maradok az üzletknél, ahol van próbafülke, s megtapinthatom az anyagot is.

Olvasónk nincs egyedül történetével, ezért utánanéztünk, mire érdemes ügyelnünk, hogy elkerüljük a hasonló helyzeteket. Az interneten több oldalt is találtunk, amelyek a tudatosabb ilyen típusú vásárlásra ösztönöznek.

Tény, hogy az online vásárlás kényelmes, gyors, bármikor elérhető és könnyen meggondolhatja magát a vevő, mivel jó esetben a rendelkezések figyelembe vételével elállhat a szerződéstől. A kereskedőnek vissza kell fizetnie a vételárat, míg a fogyasztónak vissza kell adnia a terméket.

A Das.hu oldalon - amely jogilag segít eligazodni - azt találtuk, hogy az elállás joga a portékák átvételének napjától számított 14 naptári napon belül illeti meg a fogyasztót. Azt írásban kell közölni a kereskedővel. Előny, hogy az elállást nem kell a vevőnek indokolnia, ezért mindegy, hogy milyen okból gyakorolja ezt a jogát és különösebben bizonyítania sem kell az indokát.

Fontos azonban, hogy ha a terméket például neten rendeli meg valaki, azonban az üzletben veszi át, akkor már nem élhet ezzel a lehetőséggel. Tipikus probléma, hogy a fogyasztók megbízhatatlan honlapon keresztül vásárolnak. Ennek a következménye az, hogy ha bármilyen fogyasztói gond merül fel, gyakorlatilag elérhetetlen vagy beazonosíthatatlan a kereskedő.

Alaposan ellenőrizzük a céget, mielőtt rendelünk!

Ha online vásárlásra szánjuk el magunkat, ebben az esetben nagyon fontos, hogy olvassuk el és lehetőleg fogadjuk is meg a szakemberek ehhez adott tanácsait!

Ezek sorában az egyik leglényegesebb az, hogy nemcsak a honlapon közzétett szerződési feltételeket érdemes átolvasni, hanem különösen javasolt magát az árut eladásra kínáló céget is ellenőrizni, akár a fogyasztóvédelem honlapján, akár egyéb fórumokon. A megbízható kereskedők egyébként az ezt igazoló tanúsítványukat általában fel is tüntetik a honlapjukon. Ugyanakkor a tapasztalatok szerint azok a termékforgalmazók, amelyek megbízhatatlanok, általában a honlapon fel sem tüntetik az alapadataikat, vagy a vásárlás szabályait.

Gyanakodjunk mindenképpen akkor is, ha valami feltűnően olcsó! Ez gyakran ugyanis már előrevetíti az árucikk minőségét. Külön kockázatot jelentenek a külföldi honlapokon keresztül történő rendelések. Ezen esetekben is javasolt ellenőrizni, hogy megbízható, fogyasztóbarát honlapról van-e szó. Erre utalhatnak az interneten fellelhető fogyasztói visszajelzések is. Ha bármilyen kételyünk merülne fel a honlap valódiságával összefüggésben, annak fenntartójától nem célszerű árut rendelni.

Ami a fotókon tökéletesnek tűnik, nem biztos, hogy a valóságban is az

Barta Katalin katalin.barta@mediaworks.hu

[Eredeti](#)

(Heves megyei Hírlap, 2020. május 13., szerda, 6. oldal)

Ausztrália megadóztatná a techóriásokat

(2020/5.)

Az ausztrál kormány a techvilág legnagyobb szereplőit, többek között a Google-t és a Facebookot is arra akarja rákényszeríteni, hogy fizessen a felületein megjelenő, sajtóorgánumokból átvett hírtartalmakért. Korábban Franciaország és Spanyolország is megkísérelte ugyanezt, ám eredménytelenül.

"Azt akarjuk, hogy a digitális világ szabályai minél jobban tükrözzék a valós világ szabályait" - érvel Josh Frydenberg, Ausztrália pénzügyminisztere, és a jelek szerint nem csak kommunikációs próba volt mindez, mert a szigetország kormánya már konkrét lépéseket is tett az ügy érdekében, miután felkérte az ország versenyjogi és fogyasztóvédelmi témáért felelős ACCC-t, hogy készítsen kötelező magatartási kódexet a média és a digitális platformok együttműködéséről. Az adóztatás ötlete nem alaptalan, ugyanis a Google uralja az ausztrál online hirdetési piac 47 százalékát, míg a Facebook részesedése 24 százalékos, miközben a szektor bevétele az elmúlt 15 évben a nyolcszorosára nőtt, és tavaly megközelítette a kilencmilliárd ausztrál dollárt. A helyi versenyhivatal arra tett kísérletet az első körös tárgyalásokon, hogy a globális platformokat működtető vállalatok önkéntesen hozott szabályok alapján fizessenek a hagyományos sajtóorgánumoknak a tőlük átvett tartalmakért. Nem meglepő módon a techóriások nem voltak nyitottak az ötletre, a Facebook például azzal érvelt, hogy eddig is rengeteg pénzt költöttek a helyi sajtóra tartalmi megállapodások, partneri együttműködés és képzések formájában.

[Eredeti](#)

(Innotéka, 2020. május 13., szerda, 50. oldal)

ALEXA, teljesítsd a kívánságom!

A VIRTUÁLIS ASSZISZTENS FIGYEL

Ugyan a kutyát még nem viszi le sétálni, és a gyerekért sem megy el az óvodába, viszont tud mesét mondani, megrendelni az élelmiszereket a szupermarketből, meditációt vagy online edzést vezetni, zenét lejátszani, telefonálni, betörőket elriasztani, és még egy sor hétköznapi feladatot megoldani. Ő Alexa, a mesterséges intelligenciájú, hanggal vezérelhető digitális asszisztens, ami újabban már abban is képes segíteni a gazdájának, hogy az eldönthesse, vajon megfertőződött-e a koronavírussal, vagy sem.

"Alexa, mit csináljak, ha azt hiszem, koronavírussal vagyok fertőzve?" Valószínűleg ez a leggyakoribb kérdés, amellyel a felhasználói manapság az otthonukban trónoló virtuális asszisztenshez fordulnak, és az okosszerkezet nem késlekedik a helyes válasz megtalálásával. Az amerikai Járványvédelmi és Megelőzési Központ irányelvei alapján feltesz egy sor kérdést arra vonatkozóan, az illetőnek milyen tünetei vannak, és mekkora valószínűséggel találkozhatott a kórokozóval, majd ezek alapján megmondja, mekkora a kockázati szintje, és mik a teendői. A rendszert az Egyesült Államokra fejlesztették ki, de más országokban is elérhető, Japánban

például az ottani egészségügyi minisztérium iránymutatását alapul véve szolgáltat információkat.

OKOSOTTHON OKOSESZKÖZÖKKEL

Alexa csak az egyik képviselője a hangasszisztensek egyre gyarapodó családjának, olyan testvérei vannak, mint az Apple Siri, a Microsoft Cortana, a Samsung Bixby vagy a Google Assistant. Én a rokonságból ez utóbbival ismerkedtem meg személyesen, amikor a lányoméknál látogatóban járva azt láttam, hogy váratlanul odafordultak a polc szélén üldögélő, feltűnésmentes kis műanyag dobozhoz, és nekiszegezték a kérdést:

- Hey, Google, milyen az idő

Mire a Google habozás nélkül közölte, hogy odakint tizenhét fok van, és süt a nap. Én ugyan úgy véltem, ezt az információt hagyományos, analóg módon is begyűjthettük volna, mondjuk kidugjuk a fejünket az ablakon, vagy megnézzük az erkélyre szerelt kinti hőmérőt, de ez mindössze az én konzervatív gondolkodásomról árulkodik. A 21. század számos lakója igenis szereti, ha okoskütyük veszik körül, különben a különféle intelligens személyi asszisztensek nem hódították volna meg a világot. Az Apple által kifejlesztett Siri például (természetesen megfelelő internetkapcsolat esetén) hangutasításra telefonál és SMS-t ír helyettünk, felolvassa az üzeneteinket, figyelmeztet, hogy ne felejtkezzünk el az anyukánk születésnapjáról, és hazafelé kanyarodjunk el a tisztítóba a ruháinkért. A Microsoft Cortana hasonló módon, tehát érintés nélkül megkeresi a számunkra legkedvezőbb repülőjáratot (amikor éppen szabad repülni), kezeli a naptárunkat, emlékeztet a tennivalóinkra, odakapcsol a kívánt rádióállomásra. A Samsung Bixby többek között képes fotó alapján helyszínt beazonosítani, az internetről termékeket rendelni, szövegeket lefordítani és éjszakára telefont lenémítani, a Google Assistant útvonalat tervezni, híreket mondani, okosizzót vagy okostévé-t bekapcsolni.

A legnagyobb népszerűsége talán az Amazon fejlesztése, az Alexa tett szert, nem utolsósorban azért, mert nemcsak a cég saját termékeivel kompatibilis, hanem más gyártók eszközei is rá tudnak csatlakozni, így robotporszívók, okosórák, LED-izzók, konnektorok és elosztók, intelligens termosztátok, kapcsolók és zárok, biztonsági kamerák, sőt, akár karácsonyfaizzók is. Amikor 2014-ben megjelent a piacon a hangvezérelt virtuális asszisztens és kiegészítő okoshangszórója, az Echo, akkor még kevesebbet tudott, mint a Google Assistant, de sokan már akkor is szerették, elvégre lejátszotta a kedvenc zenéiket, felébresztette őket reggelenként, felolvasta a híreket, és megmondta, lesz-e havazás aznap.

Mára a hozzá kapcsolódó okoseszközökkel önálló birodalomra nőtt, több mint 85 ezer intelligens berendezést képes vezérelni a tévétől a kapucsengőn át a fülhallgatóig, és több mint százezerféle képességgel rendelkezik. Nem csoda, hogy sokak szerint olyan ő, mint a Disney-mesében a tündérkeresztanya, aki teljesíti Hamupipőke kívánságait. Elegendő hangosan kimondanunk, hogy "Alexa, hívj egy taxit!", "Alexa, rendelj két gombás pizzát!", "Alexa, vegyél mozijegyet ma este hétre!", és ő már csinálja is. Hamupipőkéhez képest a különbség az, hogy a számlát mi álljuk.

A BABAHAZ ESETE

Mivel összesen egyetlen olyan (amúgy külföldön élő) ismerősöm van, akiről tudom, hogy az otthonát a családtagjain kívül Alexával osztja meg, kifaggattam, ők miért szeretik. Kiderült, hogy a kislánya afféle virtuális lexikonként használja, a házi feladatához kérdezget tőle mindenfélét, ő maga esténként elalvás előtt podcastokat szokott hallgatni a közreműködésével, a család többi tagja azonban a leghasznosabb funkcióknak a betörők távoltartása találja. A készüléket ugyanis be lehet úgy állítani, hogy ne csak a biztonsági kamerákat és a riasztóberendezést működtesse, hanem összehúzza a függönyöket, időről időre felkapcsolja a házban a világítást, illetve hangos beszélgetéseket játsszon le, azt a benyomást keltve, hogy az ott lakók otthon vannak.

Most, az általános bezártság idején a rajongói nem győzik hangsúlyozni, milyen sokféle módon könnyítheti meg az életünket az eszköz - feltéve, hogy olyan nyelven szólunk hozzá, amelyet támogat (ez 2019 nyarán a következő hét volt: angol, francia, német, olasz, japán, portugál, spanyol). Kérésünkre megrendeli például az élelmiszer-házhozszállítást, összeállítja a bevásárlókosarunk tartalmát, emlékszik rá, miből milyen márkát szoktunk vásárolni, de ha arra utasítjuk, törli a rendelést. Tanulhatunk nyelvet vele, akár oktatóprogrammal, akár csak úgy, hogy megkérdezzük tőle, hogy hívják franciául a padlizsánt. Segítségünkre siet a konyhában, receptet keres, megosztja velünk az elkészítés lépéseit, és felvilágosít, mit használhatunk kardamom helyett. Ha rászólunk, bekapcsolja a sütőt, leengedi a redőnyt, elindítja a fűtést, és munkába állítja a robotporszívót - feltéve, hogy okosotthonban élünk, ahol csupa ilyen intelligens berendezés vesz körül minket. Meditációt vezet, jógaórát, otthoni tornagyakorlatokat mutat, felhívja a nagymamát, mesét mond a gyerekeknek, és társasjátékot játszik velük. Egyszóval, mint az egyik lelkes felhasználója rámutatott, nélkülözhetetlen családtag.

Ebből a mesebeli jó tündér üzemmódból az idők során viszont számos félreértés adódott, a készüléknek ugyanis nem az a feladata, hogy megkérdőjelezze, hanem hogy végrehajtsa a kapott utasítást. A legviccesebb történetek bejárták az internetet, köztük az az eset, amikor egy hatéves amerikai kislány szóba elegyedett a szülei frissen beszerzett virtuális asszisztensével, és az a beszélgetés nyomán gyorsan megrendelt három és fél kiló kekszet, továbbá egy 170 dolláros babaházat. A szülők csak akkor kaptak észbe, amikor megérkezett a visszaigazoló e-mail, hogy a csomagjukat hamarosan kiszállítják. Az incidens végül megnyugtatóan végződött, az anyuka beállította a szülői felügyelet kódot, a kekszet jó étvággal elfogyasztották, a babaházat pedig az egyik helyi jótékonyági intézménynek adományozták. A sztori azonban bekerült a hírekbe, és amikor az egyik tévécsatorna műsorvezetője megismételte a kislány szavait ("Alexa, rendelj nekem egy babaházat!"), a szavai állítólag számos néző készülékét aktiválták, az illetők alig győzték visszamondani a téves rendelést. A másik híressé vált történet Nagy-Britanniából származik, ahol egy reklámban macskaeledelt kértek Alexától, és a felhívásnak országszerte számtalan, történetesen képernyőközelben lévő társa engedelmeskedett.

PÉNZRE VÁLTOTT MINDENNAPOK

Az eset ráirányította a fi gyelmet arra, amit valahol mindenki tud, csak nem feltétlenül törődik vele, hogy tudniillik a virtuális asszisztens úgy viselkedik, mint a Nagy Testvér: szüntelenül fi gyel. Megvásárlásával olyasvalakit telepítünk az otthonunkba, aki folyamatosan gyűjti, tárolja és elemzi rólunk az adatokat, hiszen csak így tudja teljesíteni mindazt, amit elvárunk tőle. És ez a jövőben még inkább így lesz, mert a fejlesztések arra irányulnak, hogy a készüléket proaktívvá tegyék. Ha ezt sikerül elérni, akkor nemcsak a kéréseinknek engedelmeskedik majd, hanem megpróbálja előre kitalálni az igényeinket. Ha mondjuk mozijegy rendelésére utasítjuk, utána rá fog kérdezni, nem akarunk-e taxival menni, és ha véget ért a film, utána ne foglaljon-e nekünk asztalt egy étteremben. Ezért fejlesztettek ki hozzá olyan tartozékokat, mint a vezetékmentes fülhallgató vagy az okosgyűrű. Amennyiben a fejlesztők célja megvalósul, akkor a jövőben elképzelhető olyan jelenet, amikor az élelmiszerboltban állva megkérdezzük a fülhallgatónkat, hol a babkonzerv. A szerkentyű ekkor beazonosítja a helyszínt, megkeresi az üzlet online alaprajzát, majd közli, hogy a babkonzervet a hatodik sorban találjuk.

A műszaki szakembereket mindez csodálattal tölti el, az adatvédelmünkért aggódókat kevésbé. Ez ugyanis azt jelentené, hogy Alexa (vagy bármelyik testvére) mindenhová követne minket, pontosan tudná, az adott pillanatban hol vagyunk és mit csinálunk, és nélkülözhetetlenné válna az életünk szervezésében. Azaz rendkívüli mennyiségű adatot gyűjtene rólunk, és adna tovább a márka tulajdonosának, aki azután jó pénzért eladná az

értékes információkat a hirdetőknél. "Ez végső soron az egyének és az embercsoportok mindennapi életének pénzre váltása" - fogalmazta meg a kifogásait Jeffrey Chester, a washingtoni székhelyű Digitális Demokrácia Központ (Center for Digital Democracy) fogyasztóvédelmi szervezet igazgatója. Ugyan elhangzottak olyan ígérek, hogy a felhasználók rendszeresen törölhetik majd az adataikat, de könnyen előfordulhat, hogy addigra már rég megtörtént a feldolgozásuk. A virtuális asszisztens tehát egyáltalán nem olyan kedves, ártalmatlan, szolgálatkész jószág, mint amilyennek első látásra tűnik.

Ha rászólunk, bekapcsolja a sütőt, leengedi a redőnyt, és munkába állítja a robotporszívót.

Ha valóra válik a fejlesztők elképzelése, akkor a digitális asszisztens a jövőben a kívánságainkat is kitalálja majd

Mörk Leonóra

[Eredeti](#)

(Nők Lapja, 2020. május 13., szerda, 72+73+74. oldal)

Veszélyben ismét a diótermés

Köztudott, hogy a diófáinkat néhány éve károsítja a nyugati dióburok-fürőlég, ami igen komoly veszteségeket okoz. Az én kertemben is teljesen tönkretették a termést. A Nemzeti és Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) honlapján olvasható, ha valaki azt gyanítja, hogy megjelent a diófáinál a károsító, vagy úgy véli, hogy a kifejlett egyed látja, azonnal értesítse az illetékes megyei növényvédelmi hatóságot. Én is ezt tettem, bízva abban, hogy kijönnek majd a szakemberek és permetezéssel megoldják a problémát. A diófát ugyanis, méreténél fogva házi eszközökkel lehetetlen permetezni, ahhoz speciális gép szükséges. Ehelyett azonban csak tanácsokkal láttak el, amiket eddig is tudtam. Azaz leírták, hogy mit tegyek annak érdekében, hogy a kártevő további szaporodását megakadályozzam. Például úgy, hogy a talajt takarjam le fóliával, megakadályozva ezzel a lárvák talajba kerülését, illetve hogy a lehullott zöld terméskezdeményeket szedjem össze és semmisítsem meg. Mindez nem jelent újdonságot számomra, viszont a diófámon nem segít. Bejelentettem a kártevő jelenlétét, bízom abban, hogy permetezéssel is segít majd a hatóság.

Név és cím a szerkesztőségben

[Eredeti](#)

(Új Dunántúli Napló, 2020. május 13., szerda, 5. oldal)

Mindent a túlélésnek rendelnek alá a légitársaságok

A koronavírus-járvány olyan váratlan esemény, amire egyetlen jogalkotó sem készült fel.

Úgy tűnik, hiába szabályozza egységes uniós rendelet (261/2004/EK) a légi utasok jogait, az átfoglalási lehetőségeket, visszatérítéseket és kártérítéseket, a koronavírus-járvány olyan

rendkívüli esemény, amire egyetlen jogalkotó sem készült. Mivel a pandémiát bele lehet tuszkolni a vis maior kategóriába - a járatokat ugyanis a légitársaságok hatáskörén kívüli, elháríthatatlan ok miatt törölték -, kártérítésre nem jogosultak a repülőjegyek gazdái. Az ingyenes átfoglalásra és a pénzük visszakérésére viszont igen. Igaz, ez utóbbinak mindig hosszabb volt az átfutási ideje, ami mostantól akár években mérhető. Pénzt egyelőre nehéz bárkiből is kicsikarni, helyette a legkülönbözőbb megoldási lehetőségekkel próbálkoznak a repülős cégek. Az uniós szabályozás szerint ha a légitársaság törli a járatot, és erről az indulás előtt legalább 14 nappal értesíti az utast, köteles ingyenes átfoglalást biztosítani vagy visszaadni a repülőjegy árát. Amennyiben az utas a légitársaság oldalán vagy irodájában foglalt, általában elektromos levél formájában, közvetlenül értesítik, ha pedig a közvetítő oldalán vagy utazási irodában intézte a jegyvásárlást, akkor onnan kell érkeznie a tájékoztatásnak. A diszkont-légitársaságok járatotörés esetén a saját útvonalaikra adják az átfoglalást, a hagyományos légitársaságoknál viszont előfordulhat, hogy partnercég, légi szövetségben belüli másik fuvarozó gépére teszik át az utast - hívja fel a figyelmet az Airportal.hu szakportál a gyakorlati tudnivalókra. A légitársaságok által felajánlott automatikus átfoglalást az utas nem köteles elfogadni, helyette kérheti a pénze visszatérítését, ami a világjárvány miatti bizonytalanságok miatt manapság egyre jellemzőbb. Ez a tömegessé váló gyakorlat viszont olyan likviditási nehézséget jelent a cégeknek, ami akár el is lehetetlenítheti, de legalábbis visszafordíthatatlan károkat okozhat a nemzetközi légi közlekedésben. Nem véletlen, hogy egyre több légitársaság abban az esetben, ha az utas pénzt kérné vissza, megpróbálkozik egy későbbi utazásra felhasználható voucher felajánlásával, ezzel is elhalasztva a visszafizetési kötelezettség határidejét. Esetenként még azzal is megkísérlik a visszatérítéstől eltántorítani a jegy tulajdonosát, hogy az eredeti összegnél magasabbat írnak jóvá a jövőbeli utazásokra felhasználható utalványon vagy krediten. Mivel a később beváltható utalványhoz kapcsolódó megoldás nem szerepel a vonatkozó EK-rendeletben, annak alkalmazását már több tagállam (jelenleg tizenötön, köztük Hollandia, Franciaország, Spanyolország, Görögország, Litvánia) egyedileg építette be saját jogrendjébe, és így alkalmazza. A lehetőséggel egyre több légitársaság él, amit azonban a hoppon maradt utasok nem mindig fogadnak lelkesen. Ennek alapján az érintett országokban ugyanis egy évig érvényes utalványokat bocsátanak ki a légitársaságok, és ha ezt sem használja fel az utas, még további három hónapig (összesen tehát tizenöt hónapig) nem kötelesek visszatéríteni az összeget. - Háborús helyzet van a légi közlekedésben éppúgy, mint általában a turizmusban. Semmi nem működik úgy, mint békeidőben. Mindenki jogosan követeli vissza a pénzét, de ha ezt teljesítik, akkor tömegesen húzhatják le a rolót a légitársaságok is. Ez a klasszikus csapdahelyzet: ha elkezdenek fizetni, önmagukat teszik tönkre, és egy idő után az utasoknak már nem lesz kitől követelniük a jegyek visszatérítését. Ugyanakkor ha a jegytulajdonosok tudnak várni egy évet vagy akár kicsit többet is, a légitársaságok egyfajta moratóriumot kaphatnak, amely idő alatt rendezhetik a soraikat, és akkor a jegyek árának visszafizetésére is sokkal nagyobb lesz az esély - fejtette ki a Magyar Nemzetnek Molnár Judit, a Magyar Utazási Irodák Szövetségének elnöke. A szakember utalt arra is, hogy az utazási irodák is hasonló gondokkal küzdenek, mert az ügyfelek által befizetett összegeket ők továbbutalják a szolgáltatásokat közvetlenül nyújtóknak, így a légitársaságoknak is. Azok pedig a mostani helyzetben nekik is csak elvélve fizetik vissza a pénzt. Kuala Lumpurba utazott volna (és természetesen vissza) egy régi, egyetemi barátnője esküvőjére egy magyar fiatalember májusban, az egyik közel-keleti olajexportőr ország légitársaságával. A koronavírus-járvány terjedése miatt azonban minél előbb igyekezett intézkedni, és találtak is hamar megoldást a problémájára. Igaz, ez esetben a gyakran repülő, tapasztalt utas magasabb kategóriájú flex jegyet vásárolt, ami lehetővé teszi, hogy amennyiben nem a légitársaság törli a járatot, hanem maga dönt úgy, mégsem kíván repülni-

ellentétben az általános gyakorlattal -, visszaigényelheti a pénzét. A légitársaság a világjárványra való tekintettel azonban először a fiatalembernek is vouchert ajánlott fel, amit szűk két éven belül repülhet le, ám annak értéke az eredetileg kifizetett összeg 110 százalékára szól. Az ajánlatot az utas el is fogadta, sőt még a kinti, belföldi járatokat érintő repülései árát is sikerült átadnia valakinek, akivel az esküvő utáni, az országon belüli kiránduláson közösen, többen vettek volna részt. Időközben aztán törölték is a járatot - egészítette ki történetét érdeklődésünkre a fiatalember -, ahol a szabályoknak megfelelően, néhány napon belül vissza is térítették volna a repülőjegy árát. Nyilván abban az esetben, ha előtte már nem mondja le az utazását. A légitársaságok forgalom világszerte mintegy kilencven százalékkal esett vissza, a légitársaságok soha nem látott mennyiségű járatotlérésre kényszerültek. Mivel a jelenlegi világjárvány okozta válság a légitársaságokat is sújtja, a legtöbb cég azt a gyakorlatot követi, hogy a visszatérítést később felhasználható voucherben ajánlja fel az utasoknak - erősítette meg a Magyar Nemzetnek az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM). Mint kifejtették: a légi utasok jogairól szóló 261/2004/EK rendelet 8. cikkének (1) bekezdése szerint járatlérés esetén a légitársaság köteles felajánlani a választási lehetőséget az ingyenes átfoglalás és a jegyár visszatérítése között. Ha az utas a jegyárát szeretné visszakapni, akkor a rendelet értelmében a légitársaságnak hét napon belül vissza kell fizetnie azt. Uniós szinten is szóba jött lehetőségként, hogy a veszélyhelyzet idején, átmenetileg a légitársaságok voucher formájában is visszatéríthetik a jegyárát, azonban ezzel kapcsolatban döntés még nem született. Vagyis az ilyen utalványjellegű visszatérítésre csak az utas kifejezett beleegyezése esetén van lehetőség - húzta alá az ITM. Kiemelték, hogy amennyiben a légitársaság az utas kérése ellenére nem hajlandó pénzben visszatéríteni a jegyárát, annak kikényszerítése érdekében hatósági, végső soron a repülőjegy tulajdonosa bírósági eljárást is kezdeményezhet a cég ellen, függetlenül attól, hogy az adott járat az EU-n belülre vagy kívülre közlekedik-e. Azt ugyancsak a EK-rendelet jelöli ki, hogy a jegy tulajdonosa mely kivizsgálásra jogosult tagállami hatóságokhoz fordulhat, az unión kívüli országok közül az Egyesült Királyság, Izland, Norvégia és Svájc esetében is. Amennyiben az érintett járat Budapestről indult volna, a fogyasztó Budapest Főváros Kormányhivatala fogyasztóvédelmi főosztályánál élhet panasszal - hívja fel külön a figyelmet az ITM. Kiegészítve ezt azzal, hogy amennyiben a magyar lakóhellyel rendelkező fogyasztónak nem sikerül közvetlenül rendeznie a vitát a légitársasággal, akkor a tárca szervezetében működő Európai Fogyasztói Központ Magyarország ingyenes, hatósági eljáráson kívüli segítségét kérheti a vagyoni igénye érvényesítésért és a felek közötti kompromisszum eléréseért. Bristolba szeretett volna utazni egy kisebb baráti társaság a május elsejei hosszú hétvégére, amihez még a járvány kitörése előtt megvették az oda-vissza jegyeket. A diszkont-légitársaság április közepén törölte mindkét járatát, amire válaszként az erre egyébként számító utasok azonnal regisztráltak magukat, és kérték, hogy a jogszabályoknak megfelelően térítsék vissza a jegyek árát. A légitársaság erre e-mailben meg is erősítette, hogy megkapták a kérést, egyben azt írták, hogy ez nagyon sok időt vesz igénybe a feltorlódott igények miatt, de a visszaigényléshez szükséges kéreleműrlapot is visszaigazolták. Majd nem sokkal később küldtek egy évig felhasználható voucherajánlatot az odafelé, Bristolba tartó járatra. Mellékeltek továbbá egy linket is, amelyen az "elfogadom" ablak jól látható, míg csak alig észrevehetően, alatta - a "here", azaz az "itt" szócska aláhúzásával - adták meg az elutasító válasz lehetőségét. Mindennek tetejében - részletezte kérdésünkre a baráti társaság egyik tagja -, amikor végre megtalálja és az aláhúzott kis szóra kattint az utas, akkor nem az a blanketta jön fel, hogy erősítsük meg a döntésünket, hanem legalább három oldalon keresztül ajánlgatják és dicsérik a vouchert mint kihagyhatatlan lehetőséget. S ha a kitartó utas még ezen is átrágja magát és szemfüles, a végén talál egy újabb kicsike infót arról, hogy mindezek után miként lehet kapcsolatba lépni a

légitársasággal egy chatoldalon. Innen pedig indul újra a ciklus: bármit lehet írni, kérdezni, végül mindig csak arról tájékoztatnak, hogy milyen fantasztikus megoldás a felkínált voucher. A voucher egyébként csak 12 hónapig érvényes, miközben a következő hónapokra az utak dupla-, triplaannyiba kerülnek, mint amennyiért korábban lehetett volna repülni. Tehát szinte biztos, hogy rá kellene fizetni a voucherre. Az pedig már csak hab a tortán, hogy a kifizetett kézicsomagok árát nem tartalmazta a voucher értéke. Egy kanadai légitársaságnál vásárolt több mint egymillió forint értékben egy négytagú család repülőjegyeket, hogy a Torontóban élő nagynéni 80. születésnapját együtt ünnepelhessék augusztus elején a családdal. Számukra ez nyilván nagy kiruccanás lett volna, a már kamaszodó gyerekek is nagyon várták a találkozást. A légitársaság azonban teljesen elhatárolódik a készpénz visszatérítésétől, cserébe egy két éven belül felhasználható vouchert ajánlottak fel. Alternatív megoldásról szó nincs, panaszták faggatózásunkra. - Lehet, hogy két év múlva már a nagynéni sem él - fűzték hozzá szomorúan -, egyébként meg nem terveznek bármikor máskor Kanadába röpdölni. - Horváth Éva

[Eredeti](#)

(magyar nemzet.hu, 2020. május 12., kedd)

Koronavírus - Energiahivatal: a biztonságos ivóvízellátás járvány idején is elsődleges szempont

Budapest, 2020. május 12., kedd (MTI) - A biztonságos ivóvízellátás járvány idején is elsődleges szempont, a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH) kezdeményezésére az európai szabályozó szervek hálózata felmérte tizenhárom ország szabályozói gyakorlatát, hogy a koronavírus-járvány idején a hatóságok milyen lépéseket tettek a víziközmű-szolgáltatás és a fogyasztók biztonsága érdekében.

A hivatal keddi közleménye szerint az Európai Víziközmű-szolgáltatásért Felelős Szabályozó Szervek Hálózata (WAREG) által végzett adatgyűjtés célja az volt, hogy összegezze azokat a jó gyakorlatokat és intézkedéseket, amelyeket az európai szabályozó szervek vezettek be annak érdekében, hogy a fogyasztók folyamatos és biztonságos ivóvízellátásában ne legyenek fennakadások. A WAREG felmérése szerint több országban a szolgáltatók a létfontosságú tevékenységükön kívül nem végezhetnek más tevékenységet, csak a víziközmű-szolgáltatás biztosítása érdekében elengedhetetlen feladatokat láthatják el a cégek. Szintén több országban teljesen felfüggesztették a különböző ellenőrzési eljárásokat, engedélyek kiadását és más hatósági eljárásokat, erre Litvániát említették példaként. A MEKH a felügyeleti hatáskörének gyakorlása során jelenleg eltekint a helyszíni ellenőrzésektől - jelezte a hivatal. Több tagállamban engedélyezték a pénzügyi és gazdasági adatok benyújtásának elhalasztását vagy meghosszabbították a teljesítési határidőket, például Olaszországban, Észak-Macedóniában és Spanyolországban. Miután a legtöbb szabályozó szerv általában az év első felében kéri be a szolgáltatóktól az előző évi gazdasági adatokat elemzésekhez, illetve az árhatósági jogkör gyakorlásához, a koronavírus-járvány ezeket a feladatokat is jelentősen érintette. A szabályozók minden esetben törekszenek méltányosan eljárni mulasztás esetében, több országban pedig úgy döntöttek, hogy az adatokat csak az év második felében fogják bekérni. Ahol nem lehetséges a határidő-halasztás, például törvényben rögzített határidőknél, mint Magyarországon, úgy mulasztás esetén a szabályozó

szerv eltekint a bírság kiszabásától. A MEKH az adatbekéréseknél méltányosan jár el azokkal a szolgáltatókkal szemben, amelyek a koronavírus-helyzet miatt nem tartják be az eljárási vagy törvényi határidőket - hangsúlyozta a hatóság. Több szabályozó hatóság is engedélyezte az üzleti és beruházási tervek módosítását a járvány miatt, például Írországból és Észak-Macedóniában. Arra is van példa, hogy pénzügyi alapot hoznak létre a szolgáltatók támogatására a díjbevételek bizonyos százalékának átcsatornázásával, amelyet kötelezően a pénzügyi hitelek törlesztésére fordítanak, így jártak el Olaszországban. Több szabályozó szerv élt azzal a lehetőséggel, hogy a járvány miatt elhalasztotta az újonnan bevezetni kívánt szolgáltatási díjak alkalmazását, például Írországból, Olaszországból és Észak-Macedóniában. Az energiahivatal a fogyasztóvédelmi intézkedések között említette, hogy több országban számlafizetési kedvezményeket biztosítottak fizetési halasztás vagy részletfizetés formájában a lakossági és nem lakossági fogyasztóknak, például Albániában, Olaszországban, Litvániában, Írországból. A felmérés szerint a vizsgált országok teljesen felfüggesztették a szolgáltatás korlátozására vagy szüneteltetésére tett intézkedéseket, hogy a fogyasztók kivétel nélkül egyenlően férhessenek hozzá az alapvető szolgáltatásokhoz. Az ügyfélszolgálati irodák rendelkezésre állnak, de rövidített nyitvatartási idővel vagy online elérhetőséggel. - gk4 egr gkv bpt

Eredeti

(mti.hu, 2020. május 12., kedd)

Országszerte egyre több piac nyit ki

Országszerte egyre több piac nyit ki

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (NAK) felmérése szerint - a korábbi bezárásokat követően - jelenleg már a hagyományos piacok több mint 75 és a helyi termelői piacok 65 százaléka nyitva tart. A kamara hetek óta folyamatosan kérte és a jövőben is kéri a piacokat üzemeltető önkormányzatokat, vállalkozásokat, hogy ne zárják be piacaikat, illetve aki megtette, az nyissa ki újra. Ezek a létesítmények a szabályok betartásával még az áruházaknál is biztonságosabbak, illetve a helyi termelők, vállalkozások fennmaradását is segítik - értesült az OBJEKTÍV Hírügynökség a NAK közleményéből.

A piacoknak most még nagyobb a szerepük a helyi termékértékesítésben, mint valaha. A kamara ezért is kéri, hogy az önkormányzatok, piacüzemeltetők ne korlátozzák - többek közt - a primőr zöldségek, gyümölcsök, a dísznövények, vágott virágok, egynyári palánták, a helyi élelmiszerek forgalmazását. Segítsék ezzel is a településük, térségük termelőit, élelmiszer-előállítóit, virágkertészeit! A piacok nyilvántartása nem a kamarához tartozik, ugyanakkor a köztisztviselők saját gyűjtése szerint országosan 695 piacról van tudomása, ezek közül 423 a hagyományos és 272 a termelői piac. A kamara heti rendszerességgel végzett felmérése szerint a - a köztisztviselők közbenjárásának is köszönhetően - a helyi termelői piacok 65 százaléka, a hagyományos piacok több mint 75 százaléka tart már nyitva. Tolna és Békés megyében például szinte az összes piac kinyitott, de vannak olyan megyék is, ahol a kezdeti tömeges bezárásokhoz képest nincs számottevő változás, ilyen például Somogy és Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, ahol a nyitva tartó piacok száma alacsony. A NAK tapasztalatai szerint a 65 év feletti személyek vásárlási idősávjának módosítási lehetőségével folyamatosan élnek a helyi önkormányzatok, illetve a megfelelő idősáv kialakítása jelenleg is

folyamatban van több településen. A megváltozott vásárlói szokások és az életkorhoz kötött vásárlási időintervallumok miatt a kamara javasolja, hogy a piacok a korábbiaknál rugalmasabban, akár heti több napon vagy a megszokottnál hosszabb ideig legyenek nyitva. A piacok egészségügyi kockázata a zárt terű üzletekénél jóval kisebb lehet, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal tanácsai ezzel kapcsolatban itt olvashatók: https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1514505/Vasaroljunk+piacon+biztonsagosan+04_23.pdf/39406abe-0aa1-0eab-8538-9c6fee280c2c?t=1587711523111. Hírforrás: OBJEKTÍV Hírügynökség 2020. május 13. -

[Eredeti](#)

(objektivhir.hu, 2020. május 13., szerda)

Itt a döntés: vissza kell utalni a törölt járatok árát

Vérmes reményeink azonban ne legyenek.

Megjött a várva várt EU-s döntés: nem módosítják az aktuális fogyasztóvédelmi szabályozást. Vagyis nem lehet olyan, hogy az utas kérése ellenére vócsert ad csak a törölt járatok ára helyett a légitársaság. Elméletben. - írja az okosutas.hu. Van mindenféle javaslat, hogy megédesítsék a vócsert, hogy az utast abba az irány terejlék, fogadja el. De ha nem akarja, akkor nincs mese, vissza kell neki adni a pénzét. Az egész annak a nagy turizmusos csomagnak a részeként jelent meg, amelyben nincsenek egetverő újdonságok. Az egyes államok úgy nyitják majd ki magukat a turisták felé, ahogy gondolják. Ahogy arról többször írtunk, légitársaságok és tagállamok komoly nyomást gyakoroltak a bizottságra, azt akarták elérni, hogy a szolgáltató dönthessen a visszatérítés módjáról. Az új ajánlás hosszan ragozza, hogy mivel lehet megédesíteni a vócsert az utasok számára. Az továbbra sem világos, írja a lap, hogy az adott országban bejegyzett szolgáltatóra gondolnak, vagy az adott ország polgárainak vócsereit biztosítsák bármelyik légitársaságra. Első esetben a magyar állam állná például a Wizz vócsereit, ha a cég nem tudna teljesíteni, a másokban meg ha a például az easyJet dőlné, akkor magyar utasainak vócsereit fizetné a magyar állam. Ide kattintva elérhető a teljes javaslat. A lap szerint azonban pont ugyanúgy nem fogják visszautalni a pénzeket a légitársaságok, ahogy eddig. -

[Eredeti](#)

(szabolcsihir.hu, 2020. május 13., szerda)

A légitársaságoknak ki kell fizetni a törölt repülőjegyek árát

Ha az utas vissza akarja kapni a pénzt, akkor vissza kell adni neki, nem lehet utalványt adni helyette.

A friss ajánlás szerint, az EB nem függeszti fel azokat a szabályokat, miszerint a törölt légijáratok teljes árát 7 napon belül készpénzben vissza kell adni az utasnak, ha az utalványt nem fogadja el. Azaz az EU szerdai döntésével megerősítette: ha az utas nem fogadja el a törölt járat fejében felajánlott kupont, akkor hét napon belül vissza kell téríteni a jegy árát. Vagyis nem történt változtatás a mostani szabályokban. Mint ismert, a Nemzetközi Légi Szállítási Szövetség (IATA) nemrég az egy évig érvényes kupon bevezetését javasolta a légi közlekedés szereplőinek képviselőjében. Noha a javaslat nem ment át, a testület ajánlásokat fogalmazott meg a légitársaságoknak és utazásszervezőknek arra, hogyan próbálják meg vonzóbbá tenni az utalvány formájában történő visszatérítést. Például ezen irányelvek szerint: Az EB ajánlása felhívja arra is a figyelmet, hogy a turisztikai és a (légi)szállítási értéklánc minden szereplője jóhiszeműen működjön együtt a járvány okozta veszteségek egymás közötti méltányos megosztásában. A döntés tehát marad az utas kezében, az ezzel kapcsolatos jogszabályokat nem módosítják. A testület a fogyasztóvédelmi szervezeteket arra kéri, hogy az utalványok elfogadására ösztönözzék az utasokat a készpénz-visszatérítéssel szemben, ezzel segítve a légitársaságok és az utazásszervezők talpon maradását. -

[Eredeti](#)

(origo.hu, 2020. május 13., szerda)

Nem ragyog a nap az utazási irodák felett

Becsődölt a Robinson Tours utazási iroda, aggódnak az utazásszervezők.

Huszonöt éve tölt be meghatározó szerepet az idegenforgalomban a Robinson Tours utazási iroda, amely szombaton a honlapján bejelentette, hogy befejezi a működését. "Több hónapra leállt az üzleti élet sok gazdasági szektorban, elsőként a turizmusban, teljesen lenullázva a bevételi oldalt. [...] Kilátástalan és tervezhetetlen a jelenlegi helyzet rendeződésének időpontja, ezért szerintünk egy felelős döntés részünkről, hogy leállunk. [...] Kimondjuk, hogy ezen a nyáron nem tudjuk, hogyan, hova és egyáltalán lehet-e majd külföldre utazni" - olvasható a 80 alkalmazottat foglalkoztató utazási iroda közleményében. - Számítottam rá, hogy lesz olyan cég, amelyik csődöt jelent, az viszont nagyon meglepett, hogy pont a Robinson Tours "dobta be a törülközőt" - kezdte reagálását a hírre Bicsérdy Rita, a Sky Travel Utazási Iroda ügyvezető igazgatója. Mindez a koronavírus-járványhelyzet sajnálatos következménye. - Ráadásul a Robinson Tours nemcsak a kiutaztatást bonyolította, hanem a beutaztatásban is komoly súllyal bírt. Ők intézték az orosz turisták sármelléki landolását, akik onnan Hévízre mentek, illetve Hajdúszoboszlóra is sok külföldi pihenni vágyót kalauzoltak el. Közép-Európából a régióból egyedülként utaztattak Kínának arra a részére, ami egy teljesen új desztinációnak számított. A Robinson Tours jelezte, hogy a cég vagyoni biztosítása teljes mértékben fedezi az utasoknak visszajáró összegeket. - Nem vagyok vészjósló, de a jelenlegi helyzetben nagy bajban lehetnek az utazásszervezők és az utazásközvetítők. Rengeteg a lemondás, és elmarad az új utak lefoglalása. Az átfoglalások működtetik a piacot. Hol az alagút vége? Nem tűnt optimistának Katona Márk, a Dolce Vita Utazási Iroda értékesítési vezetője, aki nem titkolta, két hónapja gyakorlatilag semmiféle bevételük nincs. Home office-ban kezelik a lemondásokat, próbálják megtartani az ügyfeleket, reményt öntve beléjük. - Egyelőre fogalmunk sincs, mi fog történni, azt se tudjuk, várhatóak-e charterindítások. Abban se vagyunk biztosak, hogy a világ látja-e az

alagút végét, rólunk nem is beszélve. Mert hiába írja a sajtó, hogy Görögország várja a turistákat, amíg az országok között tilos a ki- és beutazás, a magyar gépek a földön vesztgelnek. A túraoperátorok kezében nincsenek charterszerződések, június közepéig a nagy nemzetközi légitársaságok egészen biztosan nem nyitnak. - Akik hallották a hírt, hogy még a 25 éves, orosz partnerekkel működő Robinson Tours is csődöt jelentett, azok reményt veszítve tekintenek a jövőbe. Az sem megoldás, ha egy cég vouchereket ad ki, ráadásul a csődvédelemnél ez az elismervény nem minősül utazásszervezésnek. A Robinson Tours is bocsátott ki ilyeneket, és most, cég hiányában az ügyfelek futhatnak a pénzük után vagy a fogyasztóvédelemhez. Nem lepne meg, ha az ilyen ügyeknek egész hulláma indulna el. - Mi egy 20 éve működő iroda vagyunk, de a végtelékig nem tudunk kitartani veszteséggel, bérköltések mellett, bevétel és állami támogatás nélkül. Ilyen helyzetben alighanem a közvetítőirodák 60 százaléka be fog zárni. És ha még a belföldi turizmus újra is indul, ahhoz aligha lesz szükség irodákra. - Sok szálloda ugyanis semmit vagy alig valamit fizet a belföldi foglalásokért, nem beszélve arról, hogy ma már mindenki magának foglal - osztotta meg az aggályait lapunkkal Katona Márk. LTL, MJ - SZON

[Eredeti](#)

(szon.hu, 2020. május 13., szerda)

Útmutató készült a menhelyi örökbefogadás népszerűsítéséhez

Fogadj örökbe! címmel megjelent a Nébih új, ingyenes kiadványa, amely a kutyák örökbefogadásához nyújt átfogó segítséget a felelősen gondolkodó gazdák számára.

A Nébih Szabad a Gazdi programjának legújabb elemét Zsigó Róbert élelmiszerlánc-felügyeletért felelős államtitkár mutatta be a pécsi Misina Természet-és Állatvédő Egyesület menhelyén. A bemutatott kötet egy átfogó és évek óta tartó kormányzati programba illeszkedik bele, melynek fókuszában a felelős állattartás elterjesztése és erősítése szerepel. Mindemellett kiemelt cél, hogy a felelős állattartók inkább az örökbefogadás mellett döntsenek, hiszen rengeteg kutya vár gazdára a menhelyeken, vagy gyepmesteri telepeken. Hazai állattartási kultúránk fejlesztésének egyik fontos láncszeme lehet, ha a kóbor állatok helyzetén javítunk, és egyre több állatkedvelő ember dönt az örökbefogadás mellett. A Nébih új kiadványa az örökbefogadás folyamatán kalauzolja végig a jövőbeli kutyatartókat, annak szellemében, hogy a felelős gazdává válás megtanulható. A Fogadj örökbe! hasznos, gyakorlati tanácsokat nyújt azoknak a gazdiknak, akik úgy döntenek, otthont és szeretetet biztosítanak egy árva állatnak. A kötet már a kezdeti lépéseket is részletesen leírja, például, hogy milyen szempontok mérlegelésével választhatunk magunk mellé ideális négylábú társat, olyat, akinek az igényeit valóban ki tudjuk szolgálni. Az útmutatóban szó esik többek között a kutya örökbefogadásának jogi feltételeiről, a tartási költségekről, de gyakorlati tanácsokat is ad az összeszokás megkönnyítésére. A kötet ingyenesen letölthető a Nébih Szabad a gazdi programjának weboldaláról. Emellett állatmenhelyek és gyepmesteri telepek nyomtatott formában is igényelhetik a hivataltól. A Szabad a Gazdi programról A felelős állattartást népszerűsítő Szabad a Gazdi program az Agrárminisztérium és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal szemléletformáló kampánya. Fő célja, hogy arra ösztönözze a leendő gazdikát: vásárlás helyett örökbefogadással és ivartalanítással gondoskodjanak kedvencükről. A program hasznos tanácsokat, érdekességeket oszt meg az

érdeklődőkkel közösségi oldalán, például népszerű kvízzjátékok formájában, és saját rendezvényeket is szervez. Országos kiállításokon a hivatal munkatársai játékos formában végzik az ismeretterjesztést. A kampány állandó "résztvevője" az évente megrendezett Belvárosi Kutyafesztiválnak is. Forrás: Nébih -

[Eredeti](#)

(szimpatika.hu, 2020. május 13., szerda)

Nőtt a kiskereskedelem forgalma

FMH-INFORMÁCIÓ 2020 áprilisában 2,4 százalékkal voltak magasabbak a fogyasztói árak, mint 2019 negyedik hónapjában, derül ki a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) napokban közreadott statisztikájából.

Összehasonlításként álljon itt, mint ahogy azt egy hónapja írt cikkünkben megírtuk, hogy márciusban a fogyasztói árak átlagosan 3,9 százalékkal magasabbak voltak, mint 2019 azonos időszakában. A KSH közlése szerint az elmúlt egy esztendőben (a tavalyi és az idei április között) az élelmiszerek és a szeszes italok, valamint a különböző dohányárak ára emelkedett jelentősen. Kiemelik továbbá, hogy márciushoz képest az élelmiszerek ára a megszokottnál nagyobb mértékben emelkedett, amiben a koronavírus-járvány hatásai is szerepet játszhattak, fogalmaznak feltételese módon.

Nem kell senkit sem emlékeztetni, március közepén robbant be a hazai élelmiszerboltokban, piacokon is nagy robajót okozó járvány, illetve annak járuléka, itt-ott szándékos, fogyasztóvédelmi, illetve rendőrségi számonkérést eredményező túlárazás, egyes termékek rövid, átmeneti időre szóló hiánya, illetve különböző alapélelmiszerek állampolgári beszállítása, felhalmozása. Mindezek mégsem eredményezték februárhoz képest igazán elszálló árakat március hónapban. A fogyasztói árak összességében csupán 0,2 százalékkal nőttek a két hónap között, igaz, az élelmiszerek ára jobban, 1 egész százalékkal. Ami azért átlag feletti adat volt.

Nos, de nézzük mi történt az árakkal 2020 márciusa és április viszonylatában!

- A fogyasztói árak átlagosan 0,6 százalékkal mérséklődtek - tájékoztat a Központi Statisztikai Hivatal.

Az ingyenes parkolás csökkentette a fogyasztói árak átlagát

Persze, ha ezen belül vizsgálódunk, hamar kiderül, hogy nem az élelmiszerárak csökkentek, korántsem azok. Az élelmiszerek ára márciusról áprilisa a megszokottnál nagyobb mértékben emelkedett, átlagosan 1,4 százalékkal nőtt! A KSH a megnövekedett keresletet jelöli meg kiváltó okként. Az úgynevezett idényáras élelmiszerek ára (értjük itt a burgonyát, a friss zöldségeket, a friss gyümölcsöket) 6,2, a párizsi és a kolbász ára 3,5, a csokoládé és kakaó ára 3,4, a sertéshúsé és a tojásé 2,8, a liszté 2, a baromfihúsé 1,5 százalékkal emelkedett márciusról áprilisa.

Mérséklődő árakra a szolgáltatások között kirívó példa az autópályadíj, illetve gépkocsikölcsönzés, parkolás díjainak 22,5 százalékos zuhanása, amire kézenfekvő a magyarázat: az országban - bizonyára átmenetileg - bevezetett ingyenes közterületi parkolás. A lakbér átlagára is csökkenést mutat március és április függvényében: 2,4 százalékkal kellett kevesebbet fizetniük átlagban a bérlőknek. A járműüzemanyagok ára is csökkent áprilisban, a márciusi árszínthez képest 16,4 százalékkal.

A KSH adatai szerint a kiskereskedelmi üzletek forgalma 2020 márciusában 3,5 százalékkal meghaladta az egy évvel előtti márciusban tapasztalt forgalmi adatokat! Ezekben benne foglaltatik a csomagküldő, illetve az internetes kiskereskedelem forgalmának volumenerősödése is.

- A kialakult járványügyi veszélyhelyzet és a fokozatosan bevezetett, a kiskereskedelmet is érintő jogszabályi korlátozások az összes üzlettípus forgalmára hatással voltak - állítja a KSH.

Az élelmiszerüzletek és az élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi boltok (ebből van több) forgalma 12,7 százalékkal nőtt márciusban tavaly márciusához képest. A gyógyszertárak, illatszerek forgalma nagyon nagy arányban, 38 százalékkal emelkedtek ugyanezen időintervallumban.

Csökkenett ugyanakkor a volumen, mégpedig jelentősen a textil-, ruházati és lábbeliüzletekben (51 százalékkal), a használt cikkeket árusító boltokban (26 százalékkal), a könyv-, számítástechnika-, és egyéb iparcikk-üzletekben (14 százalékkal) valamint a bútorez műszakicikk-üzletekben (9,3 százalékkal). Világos, ezen boltok közül sok bezárással kényszerült márciusban. A benzinkutak forgalma is apadt idén márciusban tavaly márciusához képest, 16,7 százalékkal.

A KSH adatai szerint a kiskereskedelmi üzletek forgalma 2020 márciusában 3,5 százalékkal meghaladta az egy évvel előtti márciusban tapasztalt forgalmi adatokat!

MAJ

[Eredeti](#)

(Fejér Megyei Hírlap, 2020. május 14., csütörtök, 4. oldal)

Egyszerűbb kiváltani az állatgyógyszereket

A koronavírus miatti veszélyhelyzetben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) szakemberei folyamatos ellenőrzéseket tartanak az állatgyógyászati készítmények kiskereskedőinél. Ezek tapasztalatait figyelembe véve a Nébih az állatok gyógyszerellátásának könnyebb biztosítása érdekében engedélyezi, hogy a veszélyhelyzet fennállása alatt az állatorvos - ha megítélése szerint nem szükséges az állat és gazdája megjelenése a rendelőben - a vényeket elektronikus úton küldje el az állattartóknak. A patikában a készítmény kiváltásához elegendő, ha a gazda az e-mailben vagy más elektronikus módon kapott vényt mutatja be. A vényt a patikának elektronikus vagy papíralapon öt évig kell megőriznie. Az intézkedés a járványhelyzet megszűnéséig tart. VG

[Eredeti](#)

(Világgazdaság, 2020. május 14., csütörtök, 14. oldal)

Ne legyen áremelés veszélyhelyzet idején!

Az Amazon jogalkotási javaslattal fordult a Kongresszushoz, hogy az USA vezessen be egységes tilalmat a jogszerűtlen áremelések megakadályozása érdekében.

A kritikusok korábban azért támadták az Amazon online kereskedőcéget, mert szerintük nem léptek időben, amikor a koronavírus járvány miatt megnövekedett a nagy tételben vásárolt kézfertőtlenítők forgalma, amely áremelkedéshez vezetett. Az eladók gyakran több száz dollárral is megdrágították az árat. Az Amazon ezért a Kongresszushoz fordult, annak érdekében, hogy alkosson jogszabályt a veszélyhelyzet ideje alatti áremelés tilalmáról. Az árak jelentős emelése általában nem illegális az USA-ban, de bizonyos szövetségi államokban vészhelyzet, így például hurrikán, vagy járvány esetén jogszerűtlen lehet. Brian Huseman, az Amazon közpolitikáért felelős alelnöke blogbejegyzésében rámutatott, hogy a különböző államok eltérően definiálják az illegális áremelést és közülük egyesek fogyasztóvédelmi intézkedéseket vezettek be. "Az államok közötti eltérő előírások jelentős kihívás elé állítják a kiskereskedőket, akik a bűnüldöző szervek munkájának elősegítése, a fogyasztók védelme érdekében, a jogszabályok betartásával dolgoznak" - tette hozzá Huseman. (reuters.com) - Gerse Márton

[Eredeti](#)

(jogaszvilag.hu, 2020. május 14., csütörtök)

Az omega-3 és az omega-6 zsírsavak élettani hatását vizsgálta a Nébih

Rendhagyó vizsgálatsorozattal szakította meg a terméktesztek sorát a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) Szupermenta programja. A speciális vizsgálat kiindulópontja a legutóbbi dobozos margarin termékteszt volt, amelyben a szakemberek a margarinok omega-3 és omega-6 zsírsavtartalmát is górcső alá vették. A teszt folytatásaként laboratóriumi vizsgálatokkal annak is utánajártak, vajon a margarin, a bio lenmagolaj, a natúr lenmag, a norvég lazac, vagy a busa fogyasztása járul-e jobban hozzá ezen esszenciális zsírsavak hatékony beviteléhez.

A számos pozitív élettani hatással bíró omega-3 és omega-6 zsírsavat a szervezetünk nem képes előállítani, így azokat külső forrásból, étkezés útján kell bevinnünk - írja ahonlapján a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih). Ezek a zsírsavak hozzájárulnak a vér normál koleszterinszintjének fenntartásához, ez a kedvező hatás 2 g omega-3 (alfa-linolénsav) és 10 g omega-6 (linolsav) zsírsav napi bevitelével érhető el. A Szupermenta vizsgálatsorozathoz ötletet adó dobozos margarin termékteszten a vizsgált 17 margarinból 5-nél tüntették fel az omega-3 zsírsav tartalmát, ebből 3 terméken az omega-6 zsírsavak mennyiségét is jelölték. A Nébih szakemberei megvizsgálták, hogy ennél az 5 terméknél a közölt adatok megfelelnek-e a valóságnak. A laboratóriumi vizsgálatok során a mért értékek megfeleltek a jelölésen feltüntetett értékeknek. A vizsgálatsorozat A terméktesztet követően a hivatal szakemberei megvizsgálták néhány - e témában sokat ajánlott - élelmiszer omega-3 és omega-6 zsírsav tartalmát. Termékenként napi egy adagnak tekinthető mennyiséget alapul véve mérték a minták zsírsavösszetételét, azaz 20 g bio lenmagolaj, 20 g margarin, 10 g natúr lenmag és a halhúsok esetén 100 g mennyiség eredményeit nézték. A hal mintáknál azt is megvizsgálták, hogy hőkezelés hatására változik-e a két zsírsav mennyisége. A vizsgálat ugyan nem tekinthető reprezentatívnak, de elmondható, hogy a mérési eredmények

összhangban állnak a jelenleg ismert tudományos adatokkal. A vizsgált termékek közül a lenmagból sajtolt olaj és egy magas esszenciális zsírsav tartalmú olajokból készült margarin tartalmazta a legtöbb omega-3 és omega-6 zsírsavat. Ezeket a norvég lazac és a natúr lenmag követte, majd a busa. Érdekesség és jó hír, hogy a hőkezelés hatására a halakban nem csökkent az esszenciális zsírsavak mennyisége. Bebizonyosodott tehát, hogy ezek az élelmiszerek valóban jelentős mértékben hozzájárulhatnak az egészségre kedvező mennyiségű esszenciális zsírsavak beviteléhez. Fogyasztásuknál azonban érdemes fokozottan figyelembe venni a napi javasolt mennyiséget, mert a túlzott bevitel - mint szinte minden élelmiszer esetében - problémát okozhat. A témával kapcsolatos további információk és a részletes vizsgálati eredmények elérhetők a Nébih Szupermenta termékteszt oldalán: <https://szupermenta.hu/omega-3-es-omega-6-zsirsav-vizsgalatsorozat/> agrotrend.hu / Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal -

[Eredeti](#)

(agrotrend.hu, 2020. május 14., csütörtök)

Agresszív kereskedelemmel vádolják az Alzát

A Gazdasági Versenyhivatal agresszív értékesítési gyakorlat miatt vizsgálatot kezdett az Alza ellen. A GVH alighogy kimondta az ítéletet a booking.com felett, máris új cégcsoportot szemelt ki magának, ezúttal a cseh illetőségű Alzát. A GVH gyanúja szerint az Alza.hu Kft. és az Alza.cz a.s. a www.alza.hu internetes áruház felületein agresszív értékesítési módszert alkalmaznak, amellyel megsérthették a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmát. A hivatal szerint két fentebbi vállalkozás 2015. szeptember 3. óta olyan tájékoztatásokat tesz közzé a www.alza.hu weboldalon népszerűsített egyes termékeknél, mint például "Jelenleg X ügyfél érdeklődik a termék iránt", "A héten X ügyfél vásárolta meg ezt a terméket" stb. Ez a kommunikációs gyakorlat valószínűsíthetően alkalmas olyan pszichés nyomásgyakorlásra, amely a döntési folyamat zavarásával jelentősen korlátozhatja a fogyasztói választási szabadságot.

A GVH azt vizsgálja, hogy ezzel megsértették-e tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló, többször módosított 1996. évi LVII. törvényben foglaltakat.

Az ügygel kapcsolatban az Alza hivatalos sajtóközleményt adott ki, amelyben többek között ez olvasható:

"Az Alza vállalkozáscsoport kereskedelmi tevékenységének központi eleme a tisztességes, a fogyasztói érdekeket minden tekintetben figyelembe vevő üzletpolitika megvalósítása azokon a piacokon, amelyeken jelen van. Ennek megfelelően az Alza kiemelt fontosságot tulajdonít az irányadó magyar és európai uniós versenyjogi és fogyasztóvédelmi szabályok betartásának. Az Alza mindig pontos és az irányadó jogi rendelkezésekkel összhangban álló olyan tájékoztatást nyújt ügyfeleinek, amellyel segíti a fogyasztót a vásárlási döntése meghozatalában. Az Alza minden esetben a legátláthatóbb módon kommunikál a fogyasztóval. E célból az Alza belső adatrendszer a lapján a maximum elérhető és releváns termékinformációkat nyújtja, s így a fogyasztó megalapozott döntést tud hozni, vásároljon, vagy pedig sem."

(Sell, 2020. május 15., péntek, 7. oldal)

A válság kellős közepén vagyunk, de mindenki felismerte a digitalizáció fontosságát

A koronavírus-járvány és a korlátozások miatt alaposan megemelkedett a Magyar Telekomnál a vezetékes és mobil hang- és adatforgalom, a megnövekedett online jelenlét következménye, hogy az eseti internethasználati csúcs hosszabb lett, a korábban az esti időszakban tapasztalt kiugráshoz képest a hálózati terhelés már a délelőtti órákban is magas. A távmunka és a digitális oktatás fennállásáig várható, hogy ez a trend stabil és tartós marad, a veszélyhelyzet végével pedig várhatóan visszaesik, de magasabb szinten stabilizálódik majd a forgalom. De más csatornákon keresztül is hat a járványhelyzet, csökkentek a roamingbevételek, visszaesik az okostelefon-eladás, de az ügyfelek igénye emelkedik a digitális képességek (pl. home office vagy webshop képességek) fejlesztésére, és óriási szükség van a digitalizációra az egészségügyben és az oktatásban is, ami lehetőségeket jelent a vállalatnak. Daria Dodonovával, a Magyar Telekom gazdasági vezérigazgató-helyettesével beszélgettünk.

Hogyan változtatta meg a koronavírus-járvány a fogyasztói szokásokat a távközlési piacon? Hogyan változott a mobil-, vezetékes forgalom, mennyire lehetnek tartósak az elmúlt hónapokban kirajzolódott trendek?

A koronavírus miatt kialakult helyzetben mindenki számára gyorsan nyilvánvalóvá váltak a digitalizáció előnyei. A kiváló mobil és vezetékes hálózatoknak köszönhetően több millió magyar tudott rövid idő alatt a távmunkára és a távoktatásra áttérni, miközben online vásárolnak, és a szabadidejüket is online töltik. Szolgáltatóként ez viszont azt jelentette számunkra, hogy a veszélyhelyzet előtti időszakhoz képest a vezetékes hangforgalmunk 75%-kal, mobil hangforgalmunk 45%-kal, a vezetékes és mobil adatforgalmunk kb. 30%-kal nőtt, és ezeken a szinteken stabilizálódott. A hangforgalom emelkedése a hívások számának és a hívások hosszának együttes növekedéséből adódott. A megnövekedett online jelenlét következménye, hogy az eseti internethasználati csúcs hosszabb lett, a korábban az esti időszakban tapasztalt kiugráshoz képest a hálózati terhelés már a délelőtti órákban is magas. A távmunka és a digitális oktatás fennállásáig várható, hogy ez a trend stabil és tartós marad. Az a várakozásunk, hogy a veszélyhelyzet végével visszaesik, de magasabb szinten stabilizálódik majd a forgalom, mint ami az azt megelőző időkből átlagos volt. Valószínűleg a hangforgalom jobban visszaesik, mint az adatforgalom, ha a személyes találkozásoknak már nem lesz akadálya. Az adatforgalom növekedés tartósságának oka pedig az lehet, hogy számos digitalizációs folyamat felgyorsult most pl. a munkavégzés, oktatás, egészségügy, vagy akár a közigazgatás terén is, és ezek a digitális megoldások, szolgáltatások részben megmaradnak a járványhelyzet után is.

Daria Dodonova a Szentpétervári Állami Műszaki és Közgazdasági Akadémián szerezte Nemzetközi Pénzügyi Menedzsment mester fokozatú diplomáját. 2000-ben csatlakozott a Deutsche Telekom Csoporthoz, ahol több mint 19 éve dolgozik. Ezalatt számos vezetői pozíciót töltött be. Pályafutása elején számviteli szakértőként, majd később szenior kontrollerként és szenior kontrolling szakértőként dolgozott. 2014-ben Capex kontrolling vezető lett, majd 2017. januárjától az Európai szegmens Műszaki Kontrolling vezetője pozíciót tölti be. 2017 februárjától a Slovak Telekom Igazgatóságának tagja. 2019.

márciusától a Slovak Telekom és a T-Mobile Csehország Audit Bizottságának elnöke. 2020. március 1-től a Magyar Telekom Nyrt. gazdasági vezérigazgató-helyettese, 2020. április 24-től Igazgatóságának tagja.

A járvány miatt megnövekedett vezetékes- és mobilhálózati forgalom miatt végeznek extra hálózatfejlesztést? Ez mekkora költségeket jelent?

A rendkívüli hálózati terhelés és a megnövekedett adatforgalom ellenére hálózatunk jól vizsgázott, ami egyrészt a korábbi évek intenzív infrastruktúra-beruházásainak, másrészt a veszélyhelyzetre való tekintettel végzett extra kapacitásbővítések eredménye.

Világszerte esnek az okostelefon-eladások. Átmeneti állapotról van szó, vagy tartós trend lehet az, hogy a potenciális vevők elhalasztják vásárlásaikat, ritkábban cserélik le készülékeiket?

Valóban, az első negyedévben az előző évhez képest több globális piackutató cég adatai szerint több mint 10 százalékkal esett vissza az eladott okostelefonok száma. Ez azonban nem teljesen újdonság: mióta a 4G -képes telefonokra való váltás elérte a csúcst, már tapasztalhattunk némi csökkenést a készülékértékesítésben.

A jelenlegi helyzetben több oldalról vizsgálhatjuk ezt a jelenséget. Egyrészt valóban tapasztalható, hogy az emberek kivárnak az ilyen típusú vásárlásokkal, aminek lehet oka a saját anyagi helyzetük alakulása, vagy az, hogy tartanak a recessziótól. De lehet, hogy egyszerűen csak nem mennek ki az utcára új készüléket venni a korlátozások miatt, esetleg csak az üzletek rövidebb nyitvatartása miatt nem jutnak el hozzánk. Ugyanakkor a járványhelyzet intenzívebb eszközhasználatot generál, ami azzal jár, hogy előbb-utóbb újabb készülékekre váltanak emberek, az addig használt telefonjukat pedig tovább adják a családban. Ha még pozitívabb akarok lenni, akkor azt mondom, hogy az 5G fokozatos bevezetésével és az 5G-képes eszközök választékának bővülésével ismét nőhet a készülékváltási kedv, ahogy azt a 4G bevezetések is láttuk. Összességében a járványhelyzet, a gazdasági kilátások és az 5G elterjedése is befolyásolni fogják a jövőben a készülékek iránti keresletet, így a helyzet talán nem annyira rossz, mint ahogy az elsőre tűnhet.

Hogyan hathat a gyenge forint a Magyar Telekom készülékértékesítésére? A magasabb készülékárak mennyiben foghatják vissza a keresletet?

A telefonok megfizethetősége valóban fontos szerepet játszik a piac alakulásában. Azt látjuk, hogy egyes piaci szegmensekben csak az ár dönt, másokban az új funkciók a döntőek, de egy biztos, az ügyfelek mindig értéket várnak el a pénzükért, több pénzért pedig még több értéket. A gyártók gyorsan alkalmazkodnak a változó fogyasztói elvárásokhoz, és folyamatosan jobb és gyorsabb készülékekkel állnak elő egyre jobb áron. Szolgáltatóként mi kedvezményekkel, szezonális ajánlatokkal és vonzó részletfizetési lehetőségekkel segítjük azt, hogy ügyfeleink okostelefonhoz jussanak. Én azért bízom abban, hogy egy fenntartható árazási és készüléktámogatási rendszerrel hosszú távon ellensúlyozhatjuk az árfolyam és a pandémiás helyzet negatív hatásait.

Milyen lemorzsolódással számolnak idén a mobil és a vezetékes szegmensben? Hogyan tompítható az ügyfelek lemorzsolódása?

Lemorzsolódás akkor történik, ha az ügyfélnek komoly pénzügyi nehézségei támadnak, vagy ha elégedetlen a szolgáltatással. Bár a gazdasági kilátásokról jelenleg nem sokat tudunk, abban biztos vagyok, hogy mindenki felismerte a digitális szolgáltatások jelentőségét a munkája, üzleti tevékenysége és életminősége szempontjából. Ami az ügyfélelégedettséget illeti, örömmel mondhatom, hogy mind rövid, mind hosszú távon sikerült növelnünk ügyfeleink elégedettségét.

Rövid távon, az elmúlt hetekben, az ügyfeleink elégedettsége jelentősen megugrott. Az emberek rájöttek, hogy szolgáltatásaink mennyire fontosak számukra és milyen megbízhatóak, és nagyra értékelték minden ingyenes és kedvezményes szolgáltatást, amelyet a válság ideje alatt nyújtunk nekik (ingyenes adat, ingyenes és kedvezményes filmek,

kedvezményes adatsomagok, ingyenes hívások az idősek számára stb.). Ha hosszabb távon nézzük, az látjuk, hogy azok, akik több Telekom szolgáltatást vesznek igénybe, és ezt a Magenta 1 kedvezménycsomagban teszik, elégedettebbek és kevésbé hajlamosak más szolgáltatóhoz menni. Számuk folyamatosan növekszik, már több mint 500 ezren választották a Magenta1-et. Ez egy stabil és hűséges ügyfélkör, alacsonyabb lemorzsolódási valószínűséggel.

A turizmus visszaesése hogyan hat a vállalat roaming-bevételeire? A roamingbevételek mennyivel estek vissza az első negyedévben? Az egész évben mire számítanak? Hosszabb távon a turizmus esetleges tartós visszaesése hogyan érintheti a Magyar Telekom bevételeit? Nyilvánvalóan kisebb bevételt realizálunk mind a látogatói forgalomból (azaz a Magyarországra látogató turisták beszédforgalma után), mind az ügyfeleink EU-n kívüli barangolási díjaiból. A másik oldalon ugyanakkor csökkentek a roaminghoz kapcsolódó kifizetéseink a társszolgáltatóink részére az ügyfeleink EU-ban történő roamingolása után, részben enyhítve a bevételkiesés negatív hatásait.

A veszélyhelyzet március közepén került kihirdetésre, így az első negyedévet még alig érintette, hatása valószínűleg csak a második negyedéves számokban fog látszani. Azt, hogy hogyan alakul az idei év, nehéz előre megbecsülni, hiszen attól is függ, hogy meddig lesznek érvényben az utazási korlátozások, és mikor tér vissza az emberek utazási kedve.

A válság egyik hozadéka, hogy felgyorsulhat a vállalatok digitalizációs projektjeinek végrehajtása. A Magyar Telekom a T-Systemsen keresztül is profitál ebből a trendből?

A válság kellős közepén vagyunk, de nyugodtan kijelenthetjük, hogy mind a vállalati szektor, mind a kormányzati intézmények felismerték a digitalizáció fontosságát. A T-Systems az elmúlt hetekben számos ügyfélnek segített digitális képességeinek (pl. home office vagy webshop képességek) fejlesztésében, és arra számítunk, hogy ez az emelkedő tendencia a jövőben is folytatódni fog. Óriási szükség van a digitalizációra az egészségügyben és az oktatásban, és készen állunk arra, hogy partnerek legyünk ebben mind a magán-, mind a kormányzati szektorban.

A magyarországi rendszerintegrációs bevételek mikor normalizálódhatnak? Az egész évre milyen következtetést lehet levonni az első negyedéves visszaesésből?

A koronavírus hatása miatt bizonyos beruházásokat elhalasztottak az ügyfelek, ez látszik is az első negyedéves bevételi számainkban. A jelenlegi helyzetben nagyon nehéz megjósolni a kilátásokat, ez a járvány időtartamától és annak gazdasági hatásától is függ.

A magyarországi és az észak-macedón IT-közbeszerzési piacon mire számítanak a következő negyedévekben?

A közszféra létfontosságú szerepet fog játszani a gazdaság újraindításának folyamatában minden országban. Arra számítunk, hogy a digitalizáció még nagyobb hangsúlyt kap majd, különösen a közszolgáltatások, az oktatás és az egészségügy területén. Észak-Macedóniában általánosságban az ebből a szegmensből származó jövedelem sokkal alacsonyabb, így a piac potenciális fejlődése kevésbé van hatással az általános nyereségességünkre.

A járvány kordában tartásának egyik módja a fertőzöttek követése, akár a mobilhálózati adatok segítségével. A Magyar Telekom együttműködik ezen a területen a magyar kormánnyal? Ha igen, mi az együttműködés lényege?

Számos európai országban láthatunk példát az anonim (konkrét természetes személyekhez nem kapcsolható) és összesített adatok felhasználására a járvány elleni harcban, illetve törekvéseket olyan megoldások kialakítására, amelyek a személyes adatok védelmére vonatkozó szabályok keretei között alkalmasak a járvány terjedésének megelőzésére. Az Európai Adatvédelmi Testület is több alkalommal adott iránymutatást a járvány elleni küzdelemmel összefüggésben történő adat kezelésekről. A Magyar Telekom felkészült arra, hogy a hatályos jogszabályokkal összhangban, figyelemmel a vonatkozó kormányrendeletre is, adatokkal segítse a koronavírus visszaszorítását célzó küzdelmet. Az adat nemcsak a

világjárvány elleni küzdelemben, hanem számos gazdasági és társadalmi kihívás megoldásában is hatékony eszköz lehet. Természetesen a használatának szigorúan ellenőrzöttnek és átláthatónak kell maradnia, hogy az ügyfelek teljes mértékben értsék azt, és továbbra is megbízzanak a szolgáltatókban és a hatóságokban.

Több iparágban a vállalatok a beruházások egy részének az elhalasztásával reagáltak a válságra. Mi a Magyar Telekom stratégiája? Mik azok a költségek, amelyek lefaraghatók, és mely területeken „muszáj” továbbra is költeni?

Az eredeti beruházási ütemtervünket folytatjuk, mivel úgy véljük, hogy ez létfontosságú az ország digitalizációjának jövőbeli sikere érdekében. Ha csak egyetlen tanulsága lenne ennek a mostani helyzetnek, akkor az az, hogy fontos a hálózati befektetés. Hiszen világszínvonalú hálózataink nélkül Magyarország nem lett volna képes ilyen zökkenőmentesen kezelni az országos távmunkára és a digitális oktatásra való átállást.

Ugyanakkor a pandémiás helyzet miatt több területen is nőttek a költségeink: a megnövekedett hálózathasználat magasabb karbantartási költségeket és magasabb összekapcsolásdíj-kifizetéseket, valamint jelentősen magasabb távközlési adófizetési kötelezettséget eredményez. Ezen túlmenően jelentős költségtétel a kollégáink védelmét szolgáló termékek (kézfertőtlenítők, védőmaszkok és -ruházat, plexifalak stb.) beszerzése. A nyereségessegre gyakorolt negatív hatások mérséklése érdekében úgy döntöttünk, azokon a területeken takarítunk meg költségeket, ahol ennek a legkevésbé vannak hosszú távú negatív hatásai a működésünkre (pl. utazási költségek, marketing és tanácsadás).

Világszerte masszív létszámcsoökkentésről, a bérköltségek visszavágásáról döntöttek a vállalatok a válság hatására. Milyen HR-politikát követ a Magyar Telekom a következő hónapokban?

Még tart a járványhelyzet, az ügyfeleink továbbra is számítanak ránk és a szolgáltatásainkra. Ennek az elvárásnak csak úgy tudunk megfelelni, ha a munkatársaink motiváltak és elkötelezettek. Kimondott célunk, hogy biztosítsuk kollégáink biztonságát és átvezessük őket a koronavírus okozta válságon, így 2020-ban nem kezdünk további létszámcsoökkentésbe. Az online csatornákon keresztül intenzív kapcsolatban vagyunk a munkatársakkal, és hetente visszajelzést kérünk a hangulatukról, jóllétükről. Az érdekvédelmi szervezetekkel egyeztetve megtaláltuk annak is a módját, hogyan kompenzáljuk azokat a kollégákat, akik valamilyen személyes okból kifolyólag nem tudnak távmunkázni, vagy akiknek a jutaléka csökkent a bolti forgalom visszaesése miatt – egy biztos, senkit nem hagyunk az út szélén. A felsővezetők nemrég egy szolidaritási alap, a Magenta Összefogás Alapítvány létrehozásáról is döntöttek, hogy saját jövedelmükből segítsenek a járvány miatt nehéz anyagi helyzetbe kerülő munkatársaknak (pl. ha a házastársuk elvesztette a munkáját, vagy ha hozzátartozóról kell gondoskodniuk).

Az 5G-hálózatok fejlesztésére milyen hatással lehet általában Európában, és konkrétan a Magyar Telekomnál a koronavírus-járvány? Új bevételi forrásokra van szükség, ezért a további menetrenddel haladnak, esetleg gyorsítják a fejlesztéseket, vagy épp ellenkezőleg, lassul a beruházások üteme?

Általánosságban elmondható, hogy az ügyféligény és a megfelelő készülékek elérhetősége határozza meg az 5G-fejlesztéseket: ha ez a két tényező hajtja a keresletet, az 5G nem fog késni. Ami a mi helyzetünket illeti: megfelelően haladunk a tervezett beruházásainkkal, és célunk, hogy az év végére tovább növeljük a lefedettséget. A digitalizáció létfontosságú szerepet fog játszani a gazdaság újraindításában, így nem gondoljuk, hogy szükséges vagy kívánatos lenne a fejlesztési terveinket most módosítani.

A forint jelentősen gyengült, miközben a hálózati eszközök nagy részét euróban, dollárban szerzik be a szolgáltatók. A gyenge forint hogyan hat a Magyar Telekom hálózatfejlesztésére?

Az árfolyam hatással van a költségeinkre, és felül is kellett vizsgálnunk néhány költségtételt annak érdekében, hogy fenntarthatassuk mind a pénzügyi célkitűzéseinket, mind pedig a beruházási projektjeinket. Amint már említettem, meggyőződésünk, hogy a digitalizáció pozitív hatással lesz mind a magyar gazdaságra, mind az üzletünkre, ezért megpróbáljuk fenntartani a hálózati beruházásokat, mivel ezek kulcsfontosságúak a hosszú távú teljesítményünk szempontjából.

Lapértesülések szerint a Deutsche Telekom is együttműködik a Huawei-jel az 5G-hálózatának fejlesztésében. Egy ilyen lépés hogyan érintené a Magyar Telekom 5G-hálózatfejlesztését? Hogy látják, van reális alternatívája (költség, műszaki teljesítmény, szállítási határidők stb.) a Huawei hálózati megoldásainak? A Magyar Telekom milyen szolgáltatók eszközeivel építi 5G-hálózatát?

A Magyar Telekom a közelmúltban több szállítóval tesztelte az 5G technológiát. Hosszútávú szállítónk, az Ericsson volt a partnerünk a kereskedelmi 5G szolgáltatásunk bevezetésekor az 5G-állomások kiépítésében. De ez nem érintette a core hálózatot, az 5G core hálózat szállítójáról a későbbiekben fogunk majd dönteni. Hasonlóképpen anyavállalatunk, a Deutsche Telekom bejelentése az Ericssonnal és a Huawei-vel való partnerségükről nem új core hálózatokról szól, hanem a mobil bázisállomások technikai fejlesztéséről, 5G funkciókkal való felruházásáról.

A Deutsche Telekomhoz hasonlóan a Magyar Telekom is több szállítóval dolgozik együtt a hálózatfejlesztés terén, és ennek a következetes műszaki és beszerzési megközelítésnek köszönhetően mindig a legoptimálisabb eredményeket érte el mind a költségek, a biztonság és a hálózat minősége tekintetében.

A válság több iparágban konszolidációs hullámot indíthat el. Mennyire lehet ez jellemző az európai távközlési szektorban? Mi a Magyar Telekom stratégiája ebből a szempontból a magyar piacon?

A nemzetközi távközlési piacon az elmúlt időszakban – a COVID19 helyzettől függetlenül – zajlik egy konszolidációs folyamat. A vállalatok a működési költségeik és a beruházásaik optimalizálása végett folyamatosan keresik az értékteremtő fúziós lehetőségeket. A Magyar Telekom a hazai piacon az elmúlt évek során aktív részese volt ennek a konszolidációs folyamatnak. Mindazonáltal a telco ágazat stabilitása ellenére a jelenlegi körülmények között nagyon eltérő a piaci kilátások megítélése, és így a vállalatok értékelése, ez megnehezíti a további konszolidációt.

Világszerte egyre több vállalat dönt az osztalék csökkentéséről vagy az osztalékigéret visszavonásáról. A Magyar Telekom igazgatósága úgy döntött, hogy a korábban megcélzott részvényenként 20 forint osztalékot kifizeti a részvényeseknek. Mérlegeltek más opciókat?

Úgy véljük, hogy ez a részvényenkénti 20 forint osztalék optimális egyensúlyt teremt a különböző érdekelt felek érdekei között. A Magyar Telekom szilárd pénzügyi helyzetének köszönhetően nem kellett visszavonnunk ezt a javaslatot, és továbbra is határozottan elköteleztünk vagyunk amellett, hogy megfelelő hozamot biztosítsunk a részvényeseinknek. Hangsúlyozni szeretném, hogy továbbra is kiemelt célunk az értékteremtés: egy olyan stabil, növekvő és nyereséges vállalatot építünk, amely mind pénzügyi, mind üzleti szempontból időtálló, továbbá nagy hangsúlyt fektet a fenntarthatóságra és a felelős társaságirányításra.

Az igazgatóság döntött Magyar Telekom-részvények vásárlásáról is. Ezt milyen paraméterek (időtáv, piaci árfolyam stb.) mentén hajtják végre?

Dolgozunk a program részletein, és további információt adunk majd, amint a szükséges előkészületek befejeződtek, de maradunk a korábban bejelentett keretfeltételeknél. A részvény-visszavásárlási programmal a célunk, hogy az osztalék mellett tovább javítsuk a részvényeseink javadalmazását.

A menedzsment nem változtatott az idei és a jövő évi célokon. Minek kellene történnie ahhoz, hogy módosítsanak? Milyen folyamatokat figyelnek kiemelten? Hol látnak kockázatokat?

Az iparág folyamatai mellett természetesen figyelemmel kísérjük az olyan makroadatokat, mint például a fogyasztás, az infláció, a GDP és a munkanélküliség arányának alakulása. Kockázatnak gondoljuk a nemzetközi roaming szintjének csökkenését, amennyiben a turizmus nem indul be. A közösségi távolságtartási intézkedések a vállalkozások IT szolgáltatások iránti keresletét is átalakították, ezek a projektek hosszú távon is fontosak, ugyanakkor a jelenlegi nyereségességünkhöz csak kisebb mértékben járulnak hozzá. Emellett a magasabb forgalom, valamint a forintárfolyam gyengülés eredményeként költségeink emelkedésére számítunk, mely kedvezőtlen hatással lesz nyereségességünkre.

(Portfólió 2020. május 15., péntek)

Tíz műanyag termék betiltását fogadta el a kormány

Nagy mennyiségben fordulnak elő a piacon az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) javaslata szerint betiltandó, egyszerűhasználatos műanyagtermékek – mondta Boros Anita, a szaktárca építésgazdaságért, infrastrukturális környezetért és fenntarthatóságért felelős államtitkára pénteken az M1 aktuális csatornán.

Az áruk gyártóinak alternatív termékek előállítását javasolja az ITM, ehhez évente 5 milliárd forintot biztosítana a kormány – hangzott el a műsorban.

Ilyen egyszerűhasználatos termékek például a műanyagból készült fültisztító pálcikák, evőeszközök, tányérok, poharak, egyes ételtárolók, szívószálak és a léggömbpálcikák.

Tíz műanyag termék betiltását indítványozta a szaktárca, amit a kormány elfogadott, és szerdán benyújtották a kapcsolódó törvénymódosítási javaslatokat az Országgyűlésnek – fűzte hozzá az ITM-államtitkár.

A betiltandó tíz termékkört az Európai Unió irányelvben határozta meg, de a magyar kormány ezen túlment, és olyan más termékek – fesztiválpoharak, nylonzacskók – betiltására is javaslatot tett, amelyek környezetre gyakorolt káros hatása bizonyított – mondta Boros Anita.

(Magyar Nemzet 2020. május 15., péntek)

Sosem látott zuhanás: külföldiek nélkül egyszerűen összeroppan a magyar turizmus

A külföldi vendégek hazánkba tett utazásaikhoz kapcsolódó kiadásai az elmúlt években folyamatosan emelkedtek, tavaly már 2,3 ezer milliárd forintot tettek ki. Ez az összeg közel hatszorosa a magyarok többnapos belföldi utazásai során elköltöttek, derült ki a KSH elemzéséből, amely megállapítja, hogy a járvány hatására a turizmusban bekövetkezett változások tovagyrúzó hatása közvetett módon több gazdasági ág teljesítményére is kihat.

Az elmúlt években a globális és a hazai turisztikai forgalom folyamatosan bővült, egyre több külföldi vendég érkezett Magyarországra és vette igénybe a kereskedelmi szálláshelyek szolgáltatásait. Az általuk eltöltött vendégéjszakák száma tavaly 2,7%-kal, 2020 január–

februárjában 14%-kal emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Márciusban azonban a koronavírus-járvány hatására a külföldi vendégek által a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött éjszakák száma 68%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához képest, ez példa nélküli összeomlást jelent.

A JÁRVÁNY VENDÉGFORGALMAT KORLÁTOZÓ HATÁSA NÉLKÜL FELTEHETŐEN TOVÁBB FOLYTATÓDOTT VOLNA A KÜLFÖLDIVENDÉG-ÉJSZAKÁK SZÁMÁNAK EMELKEDÉSE, AMI MÁRCIUSBAN A STATISZTIKAI HIVATAL BECSLÉSE ALAPJÁN ELÉRTE VOLNA A 7,6%-OT.

A vendégek fele külföldi

A nagy esést most az okozhatja, ami eddig a hajtóereje volt a turizmusnak. Hazánk kereskedelmi szálláshelyein az elmúlt években folyamatosan növekedett a vendégek száma, akiknek közel felét a külföldről érkezők teszik ki. A kereskedelmi szálláshelyek 2019-ben 12,9 millió vendéget fogadtak, 31,5 millió vendégéjszakára, ebből 6,2 millió volt a külföldi vendég és 15,8 millió az általuk foglalt éjszaka. Utóbbiak hattizedét Budapesten töltötték, ezen kívül körükben a legnépszerűbbnek a Balaton, valamint a fürdőikről ismert települések térsége számított.

A kereskedelmi szálláshelyeken a külföldiek részesedése (63%) magasabb volt a befizetett szállásdíjak összegéből, mint a vendégéjszakák számából. Összesen 209 milliárd forint szállásdíjbevétele származott tőlük.

Évek óta a főszezonnak számító júliusban és augusztusban érkezik a legtöbb külföldi vendég a hazai kereskedelmi szálláshelyekre. Ez a két hónap az összes vendégéjszaka 13-14%-át teszi ki.

A idegenforgalmi célú lakás- vagy szobakiadás terjedése a fővárosban és a négy legjelentősebb célpontnak számító vidéki járásban (Fonyódi, Hajdúszoboszlói, Keszthelyi, Siófoki) volt jellemző, így a külföldiek elmaradása főleg ezeken a helyeken okozhat anyagi veszteséget.

Visszaeső repülőforgalom

Az utazások elmaradása, a turizmus visszaesése nemcsak a szálláshelyek vendégszámában érhető tetten, hanem a repülőterek forgalmában is. A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér teljes utasforgalma 2020 márciusában 58%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Ebben a hónapban mindössze 494 ezer utas fordult meg a repülőtéren, ennél kevesebb utoljára 2012. februárban, a Malév megszűnésekor volt.

Áprilisban tovább romlott a helyzet, és a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér utasforgalma több mint 99%-át elveszítette. Az előrejelzések szerint a határok újbóli megnyitása után gazdasági és egészségügyi okok miatt lassú forgalomnövekedés várható, ezért a budapesti repülőtér utasforgalma valószínűleg sem idén, sem a következő két-három évben nem fogja elérni a korábban prognosztizált 17 milliót, sem pedig a tavaly regisztrált 16 milliót. Mindezek miatt a Budapest Airport csoportos leépítést hajt végre.

Ezermilliárdos kár

A külföldi vendégek hazánkba tett utazásaikhoz kapcsolódó kiadásai az elmúlt években folyamatosan emelkedtek, 2019-ben 2,3 ezer milliárd forintot tettek ki. Ez az összeg közel hatszorosa a magyarok többnapos belföldi utazásai során elköltöttnek, derült ki a KSH elemzéséből, amely megállapítja, hogy a járvány hatására a turizmusban bekövetkezett változások tovagyrúzó hatása közvetett módon több gazdasági ág teljesítményére is kihat.

A szálláshelyek bevételeire elenyésző hatást gyakorló egynapos utak több mint kilenctizede a szomszédos országok lakóihoz kapcsolódott. Az utazási motivációk között legnagyobb súllyal szereplő bevásárlóutak generálta költségek elmaradása elsősorban a kiskereskedelmi üzletek forgalmában mutatkozhat meg. A fertőzés terjedésének megfékezésére hozott intézkedések miatt elmaradt vendégforgalom nem csak a kereskedelmi és az egyéb, üzleti célú magán-szálláshelyek anyagi helyzetét befolyásolja kedvezőtlenül, hanem a turizmushoz

kapcsolódó vállalkozásokét (például vendéglátóhelyek, szórakoztatóhelyek, kiskereskedelmi üzletek stb.) is. Ennek az az oka, hogy a szállásdíjbevételek mellett az utazásokhoz kapcsolódó egyéb költségek is elmaradnak. Így a turizmus mellett az erre épülő vállalkozások működési problémái szintén visszafoghatják az adott térség gazdasági teljesítményét, és ronthatják a munkaerőpiaci helyzetet, áll a KSH elemzésében.

Romló szolgáltatásexport

A hazánkba érkező külföldi látogatók gazdasági súlya számottevő, 2019 folyamán az ebből származó bevételek a szolgáltatásexport 24%-át, a GDP 4,5%-kát érték el, így a külföldi vendégek elmaradása az idei évben ezt is rontja. Éven belül a turisztikai exportbevételek hasonlóképp oszlanak el, mint a kereskedelmi szálláshelyek esetében a szállásdíj-bevételek, a GDP-hez viszonyítva az első és a negyedik negyedév a legkevésbé hangsúlyos, a legerősebb időszaknak a július–augusztusi főszezont magában foglaló harmadik negyedév számít.

(Portfolió 2020. május 15., péntek)

Már igényelhetőek a Széchenyi Kártya Program új termékei

A hazai kis- és középvállalkozások támogatása érdekében az Innovációs és Technológiai Minisztérium (ITM) szakmai támogatása mellett május 15-től igényelhető négy új, speciálisan a válsághelyzetre kialakított Széchenyi Kártya-konstrukció.

A Széchenyi Kártya Program konstrukcióit hosszas egyeztetéseket követően alakították ki „Egy globális méretű járvány mindig váratlan kihívás elé állítja a döntéshozókat és a gazdasági szereplőket. Magyarország azonban a régióban elsőként, már március eleje óta heti egyeztetést folytat a vállalkozói kamarákkal és szövetségekkel, a szektort érintő kihívások feltérképezése érdekében. A Széchenyi Kártya Program konstrukciói a kamarai egyeztetések, valamint a több mint 17.000 vállalkozó által kitöltött kérdőív tapasztalatai alapján kerültek kialakításra, így hisszük, hogy ténylegesen hozzájárulnak a vállalati működés folytatásához, a munkavállalók megtartásához, valamint a hatékonyság növekedéséhez” - mondta el György László, gazdaságstratégiaért és szabályozásért felelős államtitkár, a Széchenyi Kártya Program kidolgozásának szakmai vezetője.

„A már 18 éve működő Széchenyi Kártya Program elsődleges célja a vállalkozások finanszírozási igényeihez alkalmazkodó támogatott pénzügyi megoldások biztosítása. Ennek megfelelően az új hitelek a hazai mikro-, kis-, és középvállalatok számára biztosítanak, kedvezményes feltételek és kiemelt állami támogatás mellett, gyorsan és könnyen elérhető finanszírozási forrásokat” - emelte ki az államtitkár.

"A Széchenyi Kártya Program új hitelei a vállalkozások, a kamarák és a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége megkérdezése alapján azonosított négy fő kihívásra nyújtanak megoldást" - hangsúlyozta Kriszán László, a KAVOSZ Zrt. vezérigazgatója. Az új hitelek célzott módon biztosítják a vállalati működés fenntartásához szükséges forrásokat, segítik a cégek likviditását, munkavállalóik megtartását, lehetővé teszik beruházásaik finanszírozását, továbbá segítenek a veszélyhelyzet lejártát követő időszakokra a normál üzletmenet visszaállításában, a működés újraindításában, és a jövőbeli növekedés lehetőségének biztosításában.

Az egyes hiteltermékeket tekintve:

- * Széchenyi Kártya Folyószámlahitel PLUSZ a napi működési költségekre,
- * Széchenyi Munkahelymegtartó Hitel a munkahelyek megőrzésére,
- * Széchenyi Likviditási Hitel a vállalkozás működtetésére alkalmas forgóeszközhitel beszerzésekre,

* Széchenyi Beruházási Hitel PLUSZ a beruházások finanszírozására nyújt lehetőséget.

A Széchenyi Kártya Program új hitelei :

* 1 millió forinttól, 100 millió forinton keresztül, akár 1 milliárd forint hitelösszegig,

* gyorsan, a lehető legrövidebb hozzáféréssel,

* a vállalkozók igényeit és helyzetét alapul véve kialakított igénylési feltételek szerint,

* teljes futamidő alatt fix kamattal - a Széchenyi Folyószámlahitel Plusz és Munkahelymegtartó Hitel esetében évi FIX 0,1 százalék, a Likviditási Hitel esetében évi FIX 0,2 százalék, a Beruházási Hitel Plusz tekintetében évi FIX 0,5 százalékos kamatszinten,

* kamatfizetésre a legtöbb hiteltípus esetén 2020. évben türelmi idővel,

* a forgóeszközhitelök tőketörlesztésére akár 9 havi, míg a beruházási hitelre akár 24 havi türelmi idő is adható,

* akár ingatlan fedezet nélkül is igényelhetők.

Az új, többlettámogatott Széchenyi Kártya Program hitelkonstrukciók május 15-től elérhetők országszerte a Széchenyi Kártya Program eddigi hiteleihez hasonlóan a területi kereskedelmi és iparkamarák, a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének és a KAVOSZ Zrt. regisztráló irodáiban. További információ: www.kavosz.hu; www.vali.ifka.hu oldalakon.

(Magyar Hírlap 2020. május 15., péntek)

Júniustól emeli a csomagfeladás árait a Magyar Posta

Két kilogrammos súlyhatárig az MPL Postacsomag 110 forinttal lesz drágább, az MPL Üzleti Csomag pedig 115 forinttal házhoz szállításnál és 55 forinttal a csomagautomatára feladott küldeményeknél.

A Magyar Posta június elsejétől átlagosan 6,3 százalékkal emeli a belföldi és 1 5,78 százalékkal a nemzetközi csomagfeladás díjszabását a költségek növekedése és a nemzetközi szállítási díjak drasztikus emelkedése miatt – közölte a társaság pénteken az MTI-vel. Hangsúlyozzák, hogy a vállalat portfóliójában továbbra is elérhető az egyetemes szolgáltatás alapján biztosított MPL Postacsomag, díja az üzleti alapon nyújtott MPL üzleti csomag szolgáltatási díjánál 12 százalékkal kedvezőbb. Hozzáteszik, hogy két kilogrammos súlyhatárig az MPL Postacsomag 110 forinttal lesz drágább június elsejétől, az MPL Üzleti Csomag pedig 115 forinttal házhoz szállításnál és 55 forinttal a csomagautomatára feladott küldeményeknél. A lakossági csomagok többsége kisebb súlyú, a teljes feladott volumen mintegy kétharmada 2 kilogramm alatti, ennél a kategóriánál a drágulás 100 forint körüli. A csomagtermékek díjazása azonban nemcsak a súlytól függ, hanem attól is, hogy milyen kézbesítési szolgáltatás kapcsolódik hozzá, így például a csomagautomatán feladott csomagok díja a legalacsonyabb, míg a házhoz szállítással feladott termékeké a legmagasabb. A nemzetközi csomagszolgáltatásban az átlagos áremelkedés a belföldi szolgáltatásokat meghaladó mértékű lesz, tekintettel arra, hogy a nemzetközi költségek, köztük kifejezetten a légi szállítási díjak jelentős mértékben emelkedtek március óta. A szállítási díjak több viszonylatban is 3-4-szeresére nőttek, ennek eredményeként a nemzetközi szolgáltatások díjai átlagosan 15,78 százalékkal emelkednek. Az Európai Unió országaiba címzett csomagküldemények lakossági feladási díja átlag alatt, 12 százalékkal drágul. A Magyar Posta közölte, a társaság a hazai nagyobb csomaglogisztikai piaci szereplők közül utolsóként emeli meg árait, azt a piaci árváltozások 10 százalék alatti mértékéhez igazította. A nemzetközi csomagfeladás díjait a Magyar Posta a veszélyhelyzet elmúltával felülvizsgálja – írják a közleményben.

(Népszava 2020. május 15., péntek)

Látni majd a drónoktól az erdőt?

Pusztulnak az erdők. De nem csupán a Föld tüdejének számító Amazóniában, hanem világszerte mindenhol. Az erdőirtás ugyanis gyors és jövedelmező folyamat, míg erdőt telepíteni ennek épp az ellenkezője. Ám a fejlett technológia bevetésével mindannyiunk érdekében talán visszafordítható lehet a kedvezőtlen folyamat!

Az erdőtelepítés lehet a következő évtized egyik legnagyobb „ökobiznisze”. Meglepő kijelentés, ám mégsem túlzó, hiszen a párizsi klímaegyezmény részét képező, Bonni Kihívás nevet viselő akcióterv értelmében 2030-ra világszerte 350 millió hektár erdőt kellene újratelepíteni. Mindannyiunk érdeke lenne, hogy ez az ambiciózus célkitűzés megvalósuljon. Több okból is. A legfontosabb talán, hogy az erdők elnyelik az üvegházhatású gázokat, azaz lassítják a klímaváltozást. Emellett javítják az emberiség szempontjából legfontosabb „nyersanyagok”: a termőföld, a víz és a levegő minőségét, valamint segítenek bolygónk biológiai sokszínűségének megőrzésében.

Gyanítható, ezen előnyökkel eddig is mindenki tisztában volt, ám sajnálatos módon globálisan csak nem kaptak lendületet az állami faültetési programok. A feladatot civil szervezetek (10 millió Fa Mozgalom, Myforest, Plant for the Planet stb.) szerencsére magukra vállalták, ám bizonyára nagyobb vonzereje lenne a munkának, ha porfitorientált vállalkozások nem csak társadalmi felelősségvállalási programjuk elemeként tekintenének rá. Fontos kérdés tehát, hogy vajon lehet-e jövedelmező tevékenység az erdőtelepítés?

Egy 2018 elején közzétett jelentés szerint a válasz egyértelműen igen! Azon társaságok például, amelyek erdőtelepítéssel foglalkoznak, sorra növelik az árbevételüket. Volt olyan köztük, amelyik megtízszerezte azt! 2015-ben csak az Egyesült Államokban 9,5 milliárd dollár összbevételt termeltek az erdőtelepítéssel foglalkozó társaságok, amihez még 15 milliárd dollár értékű közvetett módon megtermelt bevétel társult. Tér is bőven lenne a Bonni Kihívás teljesítéséhez, hiszen a becslések szerint világszerte 2023 milliárd hektár elhanyagolt területet lehetne erdősítéssel vagy mezőgazdasági erdőgazdálkodással rekultiválni.

Azt, hogy gyorsan felfutó, komoly bevételeket termelő ágazat lehet az erdőtelepítés, az is mutatja, hogy több startup vállalkozás is alakult a munka támogatására. A legnagyobb publicitást 2015-ben a BioCarbon Engineering kapta, amely az erdők visszatelepítésének fáradságos munkáját szeretné egyszerűbbé, gyorsabbá és nem utolsósorban olcsóbbá tenni. Az egykori NASA mérnök, Lauren Fletcher által alapított vállalkozás módszere a drónokon alapul. A repülő szerkezetek első körben felmérlik, hogy az adott területen mekkora az erdősültség és hogy alkalmas-e a terep faültetésre. Ahol igen, ott egy másik drón 2-3 méter magasból előcsíráztatott magvakból és gél állagú tápanyagból álló apró „lövedékekkel” bombázza a talajt. A munka után ugyancsak drónok figyelik, hogyan fejlődik a frissen ültetett erdő. A levegőből folyamatosan mérik a növények sűrűségét, egészségügyi állapotát és víz- és tápanyag-ellátottságát, így a fiatal erdő védelmében azonnal be tudnak avatkozni, ha szükséges. Mindezt bámulatos hatékonysággal végzik. Két gépkezelő több drón bevetésével naponta állítólag 36 ezer fa elültetésére képes, még hozzá 15 százalékkal olcsóbban a hagyományos kézi módszernél! A ma már Dendra Systems néven működő vállalkozás azt tervezi, hogy évi egymilliárd fát ültet el így.

Hasonló céllal európai startup is alakult már. A spanyol CO2 Revolution saját bevallása szerint a hagyományos módszerhez képest ezerszer gyorsabban képes fákat ültetni, tized akkora költségen. Egy futballpályányi területet mindössze 10 perc alatt telepítenek be fákkal, a telepítés költségét pedig darabonként 10 eurócentre becsülik. A módszer az amerikaihoz

hasonló. Drónokkal mérik fel a terepet. Megvizsgálják a talaj tápanyag összetételét és a helyszín klimatikus adottságait, majd a terület adottságait figyelembe vevő összetevőkből (csíráztatott mag, tápanyag, víz, rovarirtó szer) apró „lövedékeket” készítenek és ezeket szórják szét. A tesztek szerint az apró magoncok 80 százaléka megered. Már komoly mintaprojektjük is van: egy erdőtüzben elpusztult 1200 hektáros erdőt telepítettek újra. Terveik szerint 10 év alatt 10 milliárd fát szeretnének elültetni.

Tennivaló lenne bőven, ráadásul a feladat sürgető. Évente a Dendra Systems számításai szerint egy Anglia méretű területtel zsugorodik Földünk erdőterülete. 26 milliárd fát vágnak ki, de csak 15 milliárdot telepítenek újra, azaz évente 11 milliárd darab fa hiányzik a rendszerből. A hiányzó mennyiség annyi szén-dioxidot (240 milliárd kilogramm) tudna megkötni, amennyi Nagy-Britannia áramtermelése miatt kerül a légkörbe. Ha pedig 13 évig legalább ugyanannyi fát ültetnék, mint amennyit kivágunk, akkor ily módon el lehetne „tüntetni” az Egyesült Államok áramtermelése miatt kibocsátott szén-dioxidot. Talán a forradalmian új módszerek segíthetnek a ma még meglehetősen lassú, körülményes és drága erdőtelepítési munka felgyorsításában!

(Chikansplanet 2020. május 15., péntek)

Jogszerűtlen és veszélyeket rejt magában valamennyi otthoni Covid-19 gyorsteszt

Tájékoztót adott ki a SARS-CoV-2 (COVID-19) fertőzöttség kimutatására szánt gyorstesztekről és az önellenőrzési, laikusok általi (otthoni) tesztelési célra forgalomba hozható tesztek forgalmazásának és a kereskedelmi kommunikáció jogszerűségének kérdéseiről az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (OGYÉI).

Az új koronavírus fertőzés okozta járvány kapcsán megjelent egyes hírek szerint otthon elvégezhető úgynevezett önellenőrzésre szolgáló in vitro diagnosztikai orvostechnikai eszközök jelentek meg a piacon.

Ezúton szeretnénk felhívni a figyelmüket, hogy jelenleg jogszerűen még nem kerülhettek forgalomba önellenőrzésre szolgáló olyan eszközök, melyek a SARS-CoV-2 „otthoni” kimutatására, másképpen fogalmazva laikus személyek általi egyedüli felhasználásra készültek” - írja az OGYÉI.

Ezért az intézet nyomatékosan óva int mindenkit attól, hogy COVID-19 kimutatására szolgáló (gyors)tesztet önellenőrzési célra, laikus Melyek az öndiagnosztikai eszközök jogi követelményei?

A gyártó meghatározása szerint emberi szervezetben jelen lévő vírus in vitro vizsgálattal történő kimutatására szánt termékek az in vitro diagnosztikai orvostechnikai eszközökről szóló 8/2003 (III.13.) ESzCsM rendelet hatálya alá tartoznak. Ezek közé tartoznak a SARS-CoV-2 (COVID-19) fertőzöttség kimutatására szánt gyorstesztek is.

A hivatkozott jogszabály fogalom-meghatározása szerint önellenőrzésre szolgáló eszköz: minden olyan eszköz, amely célja a gyártó meghatározása szerint, hogy laikus személyek otthoni környezetben használják;” Amennyiben az új koronavírus fertőzést okozó SARS-CoV-2 azonosítására szolgáló eszköz gyártója a csomagolásán (ide értve a használati útmutatót, címkét stb.) is feltüntetett szöveg alapján, önellenőrzési célú, azaz otthoni felhasználásra szánja az adott eszközt, úgy az in vitro diagnosztika orvostechnikai eszközökre (IVD eszköz) irányadó EU-s (az in vitro diagnosztikai orvostechnikai eszközökről szóló 1998. október 27-i 98/79/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) és

harmonizált hazai [az in vitro diagnosztikai orvostechikai eszközökről szóló 8/2003. (III. 13.) ESzCsM rendelet] szabályok alapján olyan IVD eszköznek minősül, amely eszközök esetében a gyártónak a tervezési dokumentáció vizsgálatára kijelölt szervezetet kell felkérnie. Ez azt jelenti, hogy a forgalomba hozatal megelőzően Európában az eszközt a gyártónak tanúsíttatnia kell, az arra kijelöléssel rendelkező bejelentett szervezettel, amely eljárás legkevesebb 4-6 hónapot vesz igénybe. Látható, hogy ennyi idő a vírus első megjelenése óta sem telt még el, így még napjainkban is szinte kizárható, hogy bármely gyártó önellenőrzési célú koronavírus gyorsesztre vonatkozóan CE tanúsítvánnyal rendelkezne.

Továbbá azért van szükség tanúsítószervezet által kiállított tanúsítványra, hogy meggyőződhessünk a teszt teljesítőképességéről valamint az otthoni használatának biztonságosságáról. E nélkül pedig önellenőrzésre szolgáló IVD eszközt az EU-ban, így hazánkban sem lehet jogszerűen forgalomba hozni - írja az OGYÉI. Az ilyen termékek esetében a CE jelölés mellett a termék csomagolásán fel kell tüntetni az eljárást lefolytató kijelölt tanúsítószervezet négyjegyű azonosító jelét is.

Másrésről a termékre a már ismert EU-s irányelvek mellett speciális hazai jogi szabályozás is vonatkozik, mely alapján a termék – amennyiben önellenőrzésre szolgáló IVD eszközként jogszerűen került volna forgalomba – Magyarországon egyúttal gyógyászati segédeszköznek minősülne és ilyenként szolgáltatói engedéllyel rendelkező gyógyászati segédeszköz szaküzletekben, és/vagy patikákban forgalmazható.

Más egyéb üzletben vagy webáruházban (online) történő értékesítése tilos.

Miért nem ajánlott a gyorsesztek használata?

Az önellenőrzésre szolgáló tesztek hamisan pozitív vagy negatív eredményt adhatnak, mely a felhasználó szükségtelen aggodását vagy téves megnyugvását eredményezi.

Az intézet felhívja a figyelmet arra is, hogy súlyos lefolyású, vagy járványokat is előidéző képes vírusos megbetegedések diagnosztizálására szolgáló eszközökre általában is igaz, de a COVID-19 esetében különösen, hogy ezen eszközök laikusok végfelhasználók részére történő kiszolgáltatása veszélyes, hiszen a megfertőződött személyek felkutatása és hatósági elkülönítése, - mint a további terjedés megelőzését, lassítását célzó alapvető közegészségügyi érdek - így nem valósul meg.

A különbség a professzionális használatra szánt teszt és az önellenőrzésre szolgáló teszt között

Az akkreditált laboratóriumok, laboratóriumi tesztek, kiteket használnak (pl. a polimeráz-lánreakción alapuló ún. PCR teszt, ami egy molekuláris biológiai módszer) annak meghatározására, hogy a koronavírus jelen van-e az emberi szervezetben, továbbá a minta és a mintavétel valamint a folyamat körülményei is a maximális higiénias előírások betartása mellett történik. Az otthon elvégezhető tesztek azonban nem alkalmasak kellő mértékben arra, hogy meghatározzák azt, hogy a tesztelés idején adott személynél fennáll-e a fertőzés vagy sem.

A fentieket összefoglalva tehát, jelenleg nem kerülhetett legálisan forgalomba olyan eszköz mely alkalmas COVID-19 önellenőrzésre, tehát laikus által egyedüli felhasználásra, mely bizonyosan képes a SARS-CoV-2 kimutatására.

(Origo 2020. május 16., szombat)

A válság teljesen átalakítja majd a banki szektort is

Teher alatt nő a pálma, a válság teljesen átalakítja majd a banki szektort is – mondta Csányi Sándor, az OTP Bank elnök-vezérigazgatója, a Magyar Labdarúgó Szövetség elnöke az InfoRádió Aréna című műsorában.

A bankvezér-sportvezető biztos abban, hogy az OTP idén is nyereséges lesz, és úgy véli, minél hamarabb lesz gyógyszer a koronavírus-fertőzés kezelésére, annál gyorsabb lesz a gazdasági növekedés. A válság rámutatott az agrárium fontosságára, a focisták fizetése viszont csökkenhet.

Csányi szerint a bankon belüli működési mód nagyrészt nyilván átáll digitális kommunikációra, másrészt pedig most látható igazán, hogy milyen fontos az ügyfelek kiszolgálásánál a digitalizáció fejlesztése. Fele ilyen problémás lett volna, ha már mindent digitális úton tudtunk volna végezni.

A márciusnak a felét érintette a válság, tehát az első negyedévi adatok még nem adnak teljes képet. Mi 2,7–3,5 százalékos GDP-csökkenéssel számolunk – tette hozzá az OTP Bank elnök-vezérigazgatója.

Az eddigi kormányzati intézkedések hatásaival Csányi Sándor összességében elégedett, és nem csak a most, a válság idején tett intézkedésekkel, hanem azzal is, hogy úgy éreztünk a válságba, hogy a kormánynak, a jegybanknak volt mozgástere, ami nem volt jellemző 2008-ban.

– Most majdnem egyensúlyi helyzet volt a folyó költségvetésben, jelentősen csökkent az államadósság, ezen belül drasztikusan csökkent a külföldi adósságarány. Én azt sem tartom bajnak, hogy nem költött ennél sokkal többet a kormány a válság kezelésére. Mert most arról beszélünk, hogy hogyan ösztönözzük a gazdaságot, de eljön pár hónapon belül az az idő, amikor újra azt nézik, hogy milyen az országoknak az egyensúlyi helyzete, az államadósságaránya a GDP-hez képest, és jó lenne megőrizni a mozgásteret nemcsak ezekre a hónapokra, hanem az ezt követő évekre is – mondta az interjú során Csányi Sándor.

(Magyar Nemzet 2020. május 20., szombat)

Megosztja a magyarokat a hitelmoratórium: rengetegen kétkedve fogadták

A hitellel rendelkezők 17 százaléka már élt is a hitelmoratóriummal, 20 százalékuk pedig biztos benne, hogy kihasználja a lehetőséget - derül ki a K&H legfrissebb kutatásából, amely a márciusban életbe lépett adósságvédelmi intézkedés hatását vizsgálta. A hiteladósok 27 százaléka továbbra is fizeti a törlesztéseket. A hitelmoratórium megítélését nagyban meghatározza, hogy a hitelek mennyire érzik veszélyben az állásukat a koronaválságban. Az állásukat ingatagnak tartók háromnegyede élne a moratórium adta lehetőséggel, ezzel szemben akik biztosnak érzik a munkahelyüket, azoknak a kétharmada inkább folytatja a törlesztést.

Nagyon vegyes képet mutat a hitelek hozzáállása a koronavírus-járvány miatt bevezetett fizetési moratóriumhoz, amelyet március közepén hirdetett ki a kormány, és ami lehetővé teszi a törlesztés felfüggesztését december végéig. A K&H április elején készített kutatása szerint tízből négy embernek, a felnőtt lakosság 42 százalékának van valamilyen hitele. 22 százalékuk fizet lakáshitelt, 15 százalékuknak van folyószámlahitele vagy hitelkártyája, 10 százalékuk pedig személyi kölcsönrel rendelkezik. Az áruhitelek aránya 8 százalékos, a lakosság 6 százaléka pedig autóhitelt vagy lízingkonstrukciót törleszt.

Fele-fele

A K&H felmérése szerint a hitelek táborát nagyjából kettéosztja a hitelmoratórium. A megkérdezettek 17 százaléka már élt is a lehetőséggel, 20 százalékuk szinte biztosan

felfüggeszti a törlesztést, 12 százalékuk pedig valószínűnek tartja ezt. Vagyis az érintettek 49 százalékának jelent alternatívát a könnyítés.

Ezzel szemben a hitelesek 27 százaléka biztosan fizeti tovább a törlesztéseket, 18 százalékuk várhatóan szintén nem kéri ezt az opciót. Tehát a hitellel rendelkezők közel fele, 45 százaléka marad az eddigi forgatókönyvnél. A válaszadók 6 százaléka pedig egyelőre nem tudott dönteni arról, hogy mitévő legyen.

A kutatásából kiderül az is, hogy a munkahelyét veszélyben érző hitelesek háromnegyede várhatóan él a lehetőséggel. Ugyanakkor az állásukat stabilnak tartó adósok kétharmada várhatóan nem változtat az eddigieken: 46 százalékuk biztosra mondta, hogy a jövőben is minden hónapban fizetni fogja a törlesztőrészt, 20 százalékuk pedig ezt valószínűnek nevezte.

Ahol nem kérték

Bár a K&H kutatásában megkérdezettek 27 százaléka mondta azt, hogy élni fog a moratóriummal, május közepéig a K&H saját adatai szerint a hitellel rendelkező ügyfelek 50 százaléka jelezte, hogy szeretné a továbbiakban is fizetni a hitelét. A lakossági ügyfelek 49, a kkv ügyfelek 24, míg a nagyvállalatai ügyfelek fele jelezte a pénzügyi intézmény számára, hogy az eddigi menetrendnek megfelelően szeretné törleszteni fennálló hiteltartozását.

Könnyítés sokaknak

A hitelmoratórium egyébként a koronavírus-járvány miatt bevezetett adósvédelmi intézkedések egyike, célja, hogy átmeneti könnyítést biztosítson a hiteleseknek, mert sokan elveszíthetik a munkájukat vagy csökkentett fizetést kaphatnak a jövőben.

A bank szakemberei felhívták a figyelmet arra, hogy a moratórium nem jelent tartozáselengedést, akik élnek a lehetőséggel, azoknak a mostani szabályok szerint januártól meg kell kezdeniük a törlesztést, amelynek összege nem lehet magasabb az eredeti havi részletnél, vagyis a kölcsön futamideje meghosszabbodik. Szintén fontos az a koronavírus-járvány miatt hozott adósvédelmi intézkedés, amely a fogyasztási kölcsönök, például a személyi hitelek teljes hiteldíjmutatóját (thm) maximalizálta.

Ennek értelmében december végéig a szóban forgó hitelek thm-je legfeljebb 5 százalékponttal lehet magasabb az alapkamatnál, azaz 5,9 százalékot nem haladhatja meg. A K&H az elsők között jelent meg a thm-plafonnak megfelelő személyi kölcsönével és hitelkártyájával. A bank szakértői itt is rámutattak arra, hogy a maximális thm a mostani szabályok szerint december végéig érvényes, januártól pedig magasabb lehet.

A régió, településtípus, nem és korcsoport szerint országosan reprezentatív telefonos kutatás a 18-64 éves magyar lakosság hozzáállását vizsgálta a koronavírus-járvány miatt bevezetett fizetési moratóriumhoz. A kutatásban 1032-en vettek részt 2020. április 4-e és 6-a között.

(Pénzcentrum 2020. május 16., szombat)

Klímaváltozás: talán pozitív hatásokkal is számolhatunk

Mióta ember az ember, klímaváltozás mindig is volt. Ezt a különböző korokban élők rendre nehezen élték meg. Az újtól való félelem, a bizonytalan jövő képe, a megváltoztathatatlanság ténye mindig is komoly hatással volt a gazdaságra, társadalomra. Ez a közelgő klímaváltozás kapcsán sincs másként, ugyanakkor nem biztos, hogy itt a Kárpát-medencében feltétlenül félnünk kell tőle, bár a klímaváltozások kezdetei mindig is szélsőségekkel teltek voltak. A Szent István Egyetem Természetvédelmi és Tájökológiai Tanszékének környezettörténeti munkacsoportja múltbéli klímaváltozások mezőgazdasági kultúrájra gyakorolt hatásait tanulmányozza.

Alig tízezer éve, hogy befejeződött a legutóbbi jégkorszak, de minden valószínűség szerint egy újabb felé közelítünk. A különböző prognózisok felállításához fontos tanulmányozni az elmúlt időszakban végbemenő éghajlati változásokat, ugyanis csak így tehetünk megfelelő előkészületeket a klímaváltozás elkerülhetetlen hatásainak enyhítésére. Ilyen irányú kutatások folynak a Szent István Egyetem Természetvédelmi és Tájökológiai Tanszékén is, ahol a környezettörténeti munkacsoport tagjai a régészeti korszakok növénymaradványaiból következtetnek az elmúlt korokban lejátszódott klímaváltozásokra és azok hosszú távú hatásaira.

Mintegy kétezer évvel ezelőtt a maihoz hasonló klímaváltozás zajlott le Közép-Európa nagy részén, amelyet alaposan megvizsgálva közelebbi képet kaphatunk a ránk váró éghajlati fordulatokról, ezen belül kultúrnövényeink jövőbeli termesztési lehetőségeiről is. A szakértők álláspontja szerint, a klímaváltozástól nem kell tartani, hiszen a múltban lezajlott jelenségeket vizsgálva több pozitív hozadék is volt az egyes éghajlati változásoknak. Ezt igazolja az a tény is, hogy a mai gyümölcs és szőlőkultúránk római alapokra épül.

A régészeti- és archaeobotanikai leletek tanúbizonysága szerint a 3-4. századi római villagazdaságok kertjeiben fejlett gyümölcs- és szőlőtermesztés folyt. A rómaiak által meghonosított gyümölcsök a Római Birodalom bukása után sem pusztultak ki Pannónia területén. További pozitív hozadék, hogy új földművelő és növénytermesztő eszközök és technológiák terjedtek el a térségben, megjelentek addig ismeretlen haszonnövény fajok. A római korban például kultúrnövények egész sora került a Kárpát-medencébe, amelyeket ma is ismerünk és előszeretettel fogyasztunk. Elsősorban a gyümölcsfajok (sárga- és őszibarack, alma, körte, szilva, dió, szőlő) azok, amelyek új hazára találtak Pannóniában.

A római kori klímaváltozás Kárpát-medencére gyakorolt hatásait tanulmányozva előre vetítve elmondhatjuk, hogy már 1 °C-os globális hőmérséklet emelkedés 150-200 km-rel északabbra tolhatja el a természeti zónákat. 2 °C-os növekedés már szubmediterrán jellegű klímát eredményezhet, az e fölötti emelkedés pedig már mediterrán jellegűvé módosíthatja vidékünket. Ezt igazolja az az előrejelzés is, amely szerint a búza és a szőlő termesztési lehetőségének további északabbra tolódásával számolhatunk, ahogyan ez már a római korban is bekövetkezett. A kutatók szerint a változás új kultúrnövények megjelenését és azok sikeres termesztését is magával hozhatja, de természetesen csak akkor, ha elfogadjuk és időben felkészülünk a számunkra egyáltalán nem kedvezőtlen változásokra.

(Agrofórum 2020. május 16., szombat)

Brutális ütemben nő a hazai mobilinternet-forgalom

A belföldi negyedéves mobilinternet-forgalom 2019 végén túllépte a 93 millió gigabájtot, miközben fél évvel korábban csak 79 millió gigabájt volt - mondta Karas Mónika, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (NMHH) elnöke.

Karas Mónika szerint tulajdonképpen elmosódtak a határok az informatika, az elektronikus hírközlés és a média között; míg régen csak fogyasztók voltunk, ma már gyakorlatilag hírszerkesztők és médiagyártók is vagyunk - fogalmazott.

Hozzátette, a következő lépés az 5G lesz, ami óriási fejlődést fog jelenteni. Az 5. generációs mobilhálózat kapcsán elmondta, azokat a frekvenciákat, amiket ez használ majd, eddig is használták, a technológiának pedig nincs és önmagában nem is lehet káros hatása. A hatóság egyébként folyamatosan méri az elektromágneses sugárzás mértékét, és még soha sem kaptak határérték feletti eredményeket - mutatott rá.

(Portfólió 2020. május 16., szombat)

A magyarok szerint hazánkban érvényesül a véleménynyilvánítás szabadsága

A koronavírus által előidézett rendkívüli helyzetben kiemelt jelentősége van a hiteles és pontos tájékoztatásnak. Tekintettel arra, hogy az elmúlt időszakban több álhír illetve konteó is megjelent különböző médiafelületeken a járvány terjedésével és annak kezelésével összefüggésben, a Századvég megvizsgálta az egyes sajtóorgánumban, közösségi oldalakban és egyéb információforrásokba vetett lakossági bizalom kérdését, valamint több konkrét álhír megítélését a magyarok körében.

Az elmúlt hónapokban – hazai politikai szereplők és külföldről finanszírozott NGO-k tevékenységének köszönhetően – két álhír is komoly nemzetközi visszhangot kapott Magyarországon veszélyhelyzeti intézkedéseivel kapcsolatban: ezek a konteók a kormánykritikus újságírók bebörtönzéséről, továbbá az Országgyűlés működésének felfüggesztéséről szóltak - írja a Századvég lapunknak eljuttatott elemzésében.

A felmérés kimutatta, hogy az előbbi állítás a megkérdezettek kétharmada (66 százaléka), míg az utóbbi felvetés a válaszadók 65 százaléka szerint nem felel meg a valóságnak. Ezzel szemben mindössze a lakosság 23, illetve 24 százaléka gondolja úgy, hogy Magyarországon fennáll a kockázata a kormányzatot kritizáló újságírók bebörtönzésének, továbbá az Országgyűlés tevékenysége a járvány kezdetekor felfüggesztésre került.

Megállapítható tehát - írják -, hogy az említett két hamis hírt a válaszadók túlnyomó többsége nem találta hitelesnek, ami azzal magyarázható, hogy a lakosság összességében kritikus viszonyul az álhírekhez illetve konteókhoz, és – felismerve ezek jellegzetes vonásait – képes megkülönböztetni őket a valós hírektől.

Hozzáteszik: kutatás arra is rávilágított, hogy a válaszadók több mint kétharmada (67 százaléka) úgy látja, hazánkban érvényesül a véleménynyilvánítás szabadsága, az ellenzéki médiumok szabadon fogalmazhatnak meg kritikát a kormányzattal szemben, míg 29 százaléka ezzel nem ért egyet.

Kijelenthető, hogy a magyarok az operatív törzs és a koronavirus.gov.hu tájékoztatásában bíznak a leginkább: a megkérdezettek 68 százaléka tartja megbízhatónak az említett hírforrásokat, és pusztán a 24 százaléka helyezkedett eltérő álláspontra.

A televíziós híradások esetében ez az arány 58, illetve 33 százalék. Érdekes, hogy az internetes híryanagok megítélése érezhetően negatívabb a lakosság körében: az online hírportálok és a közösségi oldalak tájékoztatását a válaszadók 47, illetve 21 százaléka tartja hihetőnek, ezzel szemben a 32, illetve 58 százaléka nem ad hitelt az ott megjelenő információknak - derül ki a felmérésből.

A megkérdezettek különösen kritikusak a Facebookon megjelenő hírekkel kapcsolatban: a 64 százaléka nem bíz a szóban forgó közösségi oldalon terjedő állításokban, és mindössze a 15 százaléka tekinti az említett platformot hiteles hírforrásnak - áll a kutatásban.

(Magyar Hírlap 2020. május 16., szombat)

Lassabban járnának, tovább élének

A járvány okozta közlekedési változások pozitív hatásainak tartósítását tervezik Európában. Akad egy intézkedés, amellyel Budapest is a jó példák közé került.

Európa nagyvárosai – szigorúan környezetvédelmi értelemben – egyelőre élvezik a kisebb járműforgalom és a tisztább levegő áldásait. A progresszív vezetésű települések közben már szervezik azokat a lépéseket, amelyekkel a pozitív környezeti hatásokat az újraindítás után is meg lehet őrizni. Milánó helyzete két szempontból is érdekes: egyrészt a járvány által a legkeményebben sújtott európai régió „fővárosa”, másrészt a közlekedés és az ipari tevékenység békeidőben is háborús viszonyokat okoz a légszennyezés frontján, amit sok szakértő közvetlen összefüggésbe hozott a vírus gyors terjedésével. Az észak-olasz város a jelek szerint igyekszik tanulni a tragikus leckéből, és a városi térhasználat teljes újragondolására készül. A paradigmaváltás lényege, hogy az eddig az autókhoz igazított útfelületek jelentős részén a kerékpáros és a gyalogos forgalomé lesz az elsőbbség: 35 kilométernyi városi útszakaszt vesznek vissza a gépjárművektől, és adnak át az embereknek. A terv része a járdák szélesítése, kerékpársávok felfestése, a gyalogosok és a bringások számára elsőbbséget adó utak kijelölése, valamint 30 kilométeres sebességkorlátozások bevezetése. Az újonnan bevezetett közlekedési reformok egy része ideiglenes, a nagyobb hányada azonban tartós hatású lesz. Milánóban olyan projekteket vesznek most elő, amelyeket eredetileg 2030-ig fokozatosan terveztek megvalósítani, de most a leállást kihasználva felgyorsítják a kivitelezést. A milánói csomag arra is kiterjed, hogy az éttermeket, bárakat és élelmiszeripari kézműves termelőket/kereskedőket életben kell tartani, mert a jelenlétük az újraindulás után előnyt jelent majd a városnak. Hasonló megfontolások motiválják Bécs Milánóhoz hasonlóan szintén baloldali városvezetését is: az osztrák fővárosban minden háztartás a helyi vendéglátásban levásárolható ingyenes gasztroutalványt kaptak az önkormányzattól a május 15-i újraindítás alkalmából, hogy ezáltal is sikerüljön minél többet megőrizni a szektor 60 ezer állásából. Bécszet amúgy épp most választották a világ legzöldebb városává, részben a hatalmas zöldfelületek és azok gondozottsága, részben a közösségi közlekedés egyedülállóan magas részaránya alapján. Most épp egy új buszpályaudvart építenek közel a belvároshoz – nagyjából úgy, mint ha a budapesti hasonló létesítmény a Keleti pályaudvar mellé kerülne (metróval 6 percre a központtól), még hozzá közösségi tervezéssel, vagyis a lakosságot bevonva a műszaki alternatívák közötti választásba.

Brüsszelben május 4-től kezdődően 40 kilométernyi új kerékpárutat hoztak létre napok alatt, szintén ideiglenes jelleggel, de azzal az igénnyel, hogy a nagyobbik fele az újraindulás után is megmaradjon. Indult egy kampány is, amivel a város lakóit arra ösztönzik, hogy a rövidebb utazásokra válasszák a kerékpáros megoldást. A Rue de la Loi-n, amely egy soksávú, az uniós intézmények negyedét is útba ejtő főút, az egyik forgalmi sávot teljes egészében elkülönítik a kerékpárosoknak. A városközpontban, az ún. kis körgyűrűn belül 20 kilométer/óra lesz a legnagyobb megengedett sebesség, és mindenütt a gyalogosoké illetve a bringásoké az elsőbbség. Brüsszelben amúgy a napi közlekedési aktivitások többsége (53 százaléka) már ma is kerékpárral történik. Berlinben is megkezdték az egyelőre ideiglenesnek mondott új kerékpársávok felfestését, de rögtön egy állandó KRESZ-módosítást is hozzáigazítottak: az autóknak ezentúl tilos a kerékpársávon megállniuk, és legalább 1,5 méteres távolságot kell tartaniuk, amikor egy kerékpáros mellett elhaladnak (utóbbi eddig csak ajánlás volt). A városzöldítő próbálkozásokat ismertető összefoglalók rendre a pozitív példák között emlegetik Budapestet is, elsősorban szintén az ideiglenes kerékpársávok, illetve a forgalomcsillapítási tervek miatt. Azt is megjegyzi ugyanakkor – nem kizárólag a magyar fővárosra célozva –, hogy a projektek a jövőben két komoly kihívással kényszerülnek majd szembenézni. Az egyiket a politikai támadások jelentik (Berlinben például a szabad demokraták az „autósok szükségtelen provokálásának” minősítették az említett szabálmódosításokat, miközben már ott is többen használják a napi

közlekedésben a kerékpárt, mint az autót, és semmilyen jogszabályból vagy erkölcsi törvényből nem lehet levezetni, hogy egy autósnak eredendően több joga lenne egy adott közterület használatához, mint egy kerékpárosnak). A másikat pedig a forgalom „visszapattanásának” egyik sajátossága: a kínai tapasztalatok után Európában is attól tartanak, hogy amikor ismét növekedni kezd a forgalom, a fertőzéstől tartva az eddigi közösségi közlekedők egy része is inkább autóba ül majd. A kerékpárbarát intézkedések tartósítása épp azt a célt szolgálná, hogy a tömegetől tartók közül minél többen inkább két keréken utazzanak.

Az Európai Adatújságírói Hálózat (EDJNet) friss jelentése szerint az európai fővárosok között Riga után Budapesten nőtt a legnagyobb mértékben az éves átlaghőmérséklet az elmúlt 50 évben. A növekedés mértéke 4 Celsius fok. Lukács András, a Levegő Munkacsoport elnöke szerint Budapest helyzetét súlyosbítja, hogy „Az elmúlt évtizedekben igyekeztek szinte minden talpalatnyi zöldet beépíteni utakkal, lakóparkokkal, bevásárlóközpontokkal, irodaházakkal, benzinkutakkal. Különösen a szinte évről évre növekvő nyári hőségnapok alatt érezzük ennek a hátrányát, hiszen ekkor az aszfalt akár 60 fokra, egy gépkocsi teteje 70 fokra is felmelegszik, kályhaként fűtve a környezetét; ugyanakkor egy fákkal borított talaj hőmérséklete legfeljebb 25 fok.” Korábban lapunk is írt róla, hogy Budapest és Bécs nyári átlaghőmérsékletei között másfél-két foknyi különbség van Budapest „javára”, amit leginkább a magyar főváros túlépítettsége magyaráz.

(Népszava 2020. május 16., szombat)

A légszennyezettség több embert öl meg, mint a koronavírus

A légszennyezettség több embert öl meg évente, mint a koronavírus a most pusztító járvánnyal: a levegő rossz minősége a korai halálozások egyik fő okává vált, Magyarországon évi közel 1,6 milliárd euróra, azaz 560 milliárd forintba becsülhetőek csak a közlekedésből fakadó szennyezés miatt fellépő egészségügyi költségek. Világszerte elsősorban a városi lakosság érintett, de megdöbbentő az európai szmogtérképen látni, hogy a kelet-európai országokban mennyivel rosszabb a helyzet. Az autóforgalom korlátozása tehetné Budapestet Magyarország gyalogos, kerékpáros, egészséges és klímabarát fővárosává, amely a többi magyar nagyváros számára is követendő példaként szolgálhat. Massay-Kobusek Zoltán, az Európai Népegészségügyi Szövetség (EPHA) brüsszeli képviselőjének elemzése a Másfélfokról.

Láthatatlan tömeggyilkos szabadlábban

A jelenlegi egészségtelen helyzet fenntartása minden évben százezres nagyságrendben járul hozzá korai halálokhöz és munkaképtelenséget is okozó betegségekhez: az Egészségügyi Világszervezet (WHO) elemzése szerint a levegőszennyezéshez köthető betegségekben elhunytak számát tekintve a tüdőrákban elhunytak 16%-a, a krónikus obstruktív tüdőbetegség (COPD) áldozatainak 25%-a, a szív és érrendszeri betegségekben meghaltak 17%-a, míg a légzőszervi gyulladással betegégek következtében meghaltak 26%-ért a légszennyezés tehető felelőssé. Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) adatai népegészségügyi vészhelyzetet tükröznek:

A LEVEGŐSZENNYEZÉS EURÓPÁBAN 2016-BAN 412 000 KORAI ELHALÁLOZÁSÉRT FELELT, ÍGY MINDEN, A LEVEGŐMINŐSÉGET JAVÍTANI KÉPES INTÉZKEDÉS ÉLETEKET MENT.

A légszennyezettség az első számú környezeti egészségkárosító tényező, amelyet az Egészségügyi Világszervezet (WHO) már 2019-ben a tíz legnagyobb globális egészségi

kihívás közé sorolt. Ezt követően a WHO 2020 januárjában már – a világvjárványok mellett – a légszennyezést egyrészt az előttünk álló évtized kiemelt egészségi kihívásai között, másrészt a klímakatasztrófa elleni védekezés központi elemeként említette.

Hogy javult a levegő minősége a koronavírus-járvány alatt az egész világon? Látványos ábrákon a csökkenő légszennyezés.

Az új koronavírus-járvány nemcsak a légszennyezetség egészségromboló hatásait tette láthatóvá, hanem a járvány megfékezése érdekében hozott intézkedések visszahozták nagyvárosainkba a tiszta levegőt is – igaz, csak ideiglenesen. De miképpen függ össze a világvjárvány a légszennyezetséggel és a klímakatasztrófával globális és európai szinten? Mit tanulhat Budapest a hasonló nagyvárosoktól, ha eredményesen akar fellépni a budapestiek egészségének védelme érdekében?

A városvezetés és az országos döntéshozók felelőssége, hogy biztosítsák az egészség és klímabarát közlekedés feltételeit, hogy csak az kényszerüljön autóba, akinek ez feltétlenül szükséges. Így elkerülhető, hogy a korlátozások enyhítésével párhuzamosan tömegek üljenek vissza szennyező kocsikba, és ahogy számos városban láttuk eddig, nagyobb dugót – és nagyobb légszennyezetséget – okozva, mint akár bármikor korábban. Mindez arra is rámutat, hogy a belső égésű motorok felváltása alacsony- és zéró kibocsátású villanyautókkal, és az azt kiszolgáló infrastruktúra kialakítása mint stratégiai cél kitűzése a városvezetés részéről sem várathat magára.

A légszennyezetség az egyik legnagyobb népegészségügyi kihívás

Láthatatlan tömeggyilkosnak nemcsak a légszennyezést, hanem általában azokat a nem fertőző betegségeket – mint például a szív- és érrendszeri megbetegedések, rák, diabétesz, krónikus obstruktív tüdőbetegség – nevezi a népegészségügy, amelyek az idő előtti halálozások több mint kétharmadáért felelnek. Ezen betegségek ötödik fő oka – a klasszikus négy kockázati tényező: a dohányzás, az alkohol, az egészségtelen ételmiszerrendszer és a mozgás hiánya mellett a légszennyezetség. A légszennyezetség egészségkárosító hatásának irodalma könyvtárnyi: csak az Európai Tüdőgyógyász Társaság több mint 71 000 tudományos tanulmányt nevezett meg ennek demonstrálására.

Az okozott egészségügyi károk mellett a gazdasági hatás is jelentős: a légszennyezetség gazdasági költsége a WHO és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) szerint világviszonylatban 1 trillió euró évente. Az OECD elemzése rámutat: a légszennyezés járulékos piaci költségei (csökkent termelékenység, egészségügyi kiadások stb.) az európai Bruttó Nemzeti Termék (GNP) 2%-át érik majd el 2060-ban. Mindez azonban a nem piaci költségeknek csupán egy tizede, amely magában foglalja a betegség, az ökológiai rendszer és a klímakrízis okozta károkat is.

A WHO számai sem hagynak kétséget afelől, hogy a légszennyezetség több ember haláláért felelős egy évben, mint amennyien az új koronavírus világvjárvány áldozatául fognak esni összesen.

A légszennyezés tovább súlyosbítja az új koronavírus káros hatásait

A légszennyezetség okozta betegségek és a COVID-19 betegségek sajátos módon kapcsolódnak: ha megvizsgáljuk a COVID-19 betegségben elhunytakat, az olaszországi reprezentatív példa jól mutatja, túlnyomó többségük olyan nem fertőző betegségben szenvedett, amely összefüggésbe hozható a légszennyezéssel. A legújabb kutatási eredmények nemcsak erre világítanak rá, hanem arra is, hogy bár a légszennyezetség mindenkit érint, de nem egyformán:

A TÁRSADALOM PERIFÉRIÁJÁN ÉLŐK, A LEGELESETTEBBEK HALMOZOTTAN SZENVEDNEK A LÉGSZENNYEZETTSÉG KÁROS HATÁSAITÓL, ÍGY AZ ÚJ KORONAVÍRUS ELLEN IS VÉDTELENEBBEK.

Számos betegség esetén kimutatták a kutatások, hogy a légszennyezetség gyengíti az immunrendszert, és a korábban szennyezett levegőben élő páciensek teste így nehezebben

védekezik a betegség ellen. Ez más, korábbi betegségek, mint az influenza esetén tudományosan bizonyított tény, és a korábbi eredmények alapján valószínűleg ez a helyzet a COVID-19 betegség esetén is.

Légszennyezés és klímakatasztrófa kéz a kézben

A légszennyezettség és a klímakatasztrófa elsősorban a szennyezés révén függ össze. Négy fő forrása: a közlekedés, a mezőgazdaság, az energiatermelés és a háztartási fűtés egyben üvegházhatású gázok kibocsátásáért is felel. Ugyancsak közhely, hogy a kibocsátás csökkentésével nemcsak a klímakatasztrófa elhárításához, de a légszennyezettség csökkentéséhez is hozzájárulunk – mi több, a fentiek fényében egy koronavirushoz hasonló világjárvány negatív következményeit is jelentősen csökkenthetjük.

Kevésbé nyilvánvaló, de annál fontosabb összefüggés, hogy a klímakatasztrófa maga is közvetve és közvetlenül káros az egészségre. A hőhullámok, az extrém időjárás és természeti katasztrófák ugyanúgy emberéletet követelnek, mint a biodiverzitás csökkenése, amely a koronavirushoz hasonló megbetegedések elterjedéséért is felelős lehet. A tudományos közösség e kapcsolatot évek óta vizsgálja, és a „The Lancet Visszaszámolás: Klímaváltozás és Egészség” projekt keretén belül indikátorokkal segíti a károsodás, illetve az az elleni fellépés mérését és ezáltal pontosabb meghatározását.

A városok szerepe a globális kihívások kezelésében

Az emberiség, így Európa és Magyarország népességének mintegy kétharmada városokban él. A városok akarva-akaratlanul a koronavírus, a légszennyezettség és a klímakatasztrófa elleni harc középpontjába kerültek, ahogy a vesztegár és mozgáskorlátozó intézkedések hatására a káros anyag kibocsátás drasztikusan lecsökkent. A műholdfelvételek plasztikusan igazolják a nitrogén-dioxid visszaesését úgy Európában, mind globálisan.

Az Európai Környezetvédelmi ügynökség heti lebontásban légszennyezettségi monitort indított, ahol szennyezőanyagra, országra, és városra lebontva követhető a koronavírus megfékezésére tett intézkedések hatása a légszennyezettség alakulására.

A szennyezés visszaszorulása magával hozta az alternatív közlekedési módok gombamódszerű terjedését: az autók által nem használt utak helyére biciklisávokat festettek, és olyan nagyvárosok mint Milánó és Brüsszel 35 és 40 kilométernek megfelelő autótutavonnak ki a forgalomból és használják fel új kerékpárutak létesítésére. De ugyanez a folyamat zajlik Londonban és Párizsban is. A tömegközlekedés és a munkaórák újraszervezésével is általában csökkenteni szándékozzák a nem szükséges utazások számát. Mindezek nemcsak a légszennyezettség, hanem a nem fertőző betegségek másik kockázati tényezőjét, a mozgás hiányát is kezelik.

Szmozgfüggöny Kelet- és Nyugat-Európa között

A magyarországi helyzet a várható egészségben eltöltött életevek száma, illetve a népegészségügy terén sem mutat túl kedvező képet. Ennek szemléletes példája, hogy az Eurostat összehasonlító adatai alapján Magyarországon a legmagasabb az egy főre jutó, rákkal összefüggésbe hozható halálesetek száma. Az ország 2019-es egészségügyi profilja más egészségügyi mutatók terén is aggasztó, amelyben a légszennyezettség – egyéb tényezők mellett – jelentős szerepet játszik.

Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség a hivatalos mérőállomások adatai alapján rajzolt légszennyezettségi térképen egy,

A KELETET NYUGATTÓL ELVÁLASZTÓ SZMOGFÜGGÖNY KÉPE RAJZOLÓDIK KI ELŐTTÜNK MARKÁNSAN JELEZVE, HOGY KELET-EURÓPA LEVEGŐMINŐSÉGE LÉNYEGESEN ROSSZABB.

Ha ehhez hozzávesszük, hogy számos helyen nincs hivatalos mérés a használt dízelautók, a rossz fűtőanyag, illetve avarégetés tükrében, a valós szennyezés akár sokkal súlyosabb helyzetet is eredményezhet. Némely esetben ezek a költségek forintosíthatók, becsülhetőek: egy 2018-as tanulmány adatai szerint Magyarországon a közúti közlekedés okozta

egészségügyi költségek évente eléri az 1591 millió eurót. Ebből a dízelüzemű járművek okozta egészségügyi költség 992 millió euró, míg a benzinüzemű járművek által okozott egészségügyi költségek a 473 millió eurót érik el.

Miért korai a tisztuló levegő feletti öröm?

A koronavírus megfékezésére hozott intézkedések nyomán leálló európai gazdaság az emberi tevékenységhez kötődő szennyezés csökkentését hozta magával. Fontos bizonyítéka volt ez annak, hogy a szennyezés nélküli élet lehetséges, és a városi levegő is lehet tiszta. Ez azonban semmiképpen nem fenntartható hosszú távon: a gazdaság újraindulásával a kapcsolódó szennyezés is vissza fog térni, ahogy azt a kínai adatok már mutatják is. A kihívás éppen ez: miként lehet a válságból tanulni, a helyes következtetéseket levonni, és egy új, fenntartható, kevésbé szennyező, egészség- és környezetbarát gazdasági modellre áttérni, amely kezeli a klímakatasztrófa, a légszennyezettség és a koronavírus jelentette társadalmi kihívásokat.

Globális kihívásokra a nemzetközi közösség egységes, koordinált válasza szükséges – egyes nemzetek elszigetelten nem kezelhetik e kihívásokat eredményesen. Ezért fontos, hogy a Párizsi Megállapodás egészségügyi komponenseként a légszennyezettség is hangsúlyosabban jelenjen meg a globális döntéshozatalban.

Az Egészségügyi Világszervezet hosszas kutatómunka eredményeképp 2021-re tervezi az új, várhatóan sokkal szigorúbb légszennyezettségi határértékek közzétételét. Ez mérföldkő lehet a levegő tisztaságáért folytatott politikai küzdelemben, mert ez minden bizonnyal növelni fogja a nyomást a brüsszeli és tagállami döntéshozókon, hogy az európai, illetve nemzeti kibocsátásokat igazítsák az új, csak az egészségi hatásokat figyelembe vevő értékhez.

Az Európai Bizottság a koronavírus előtt, 2019 decemberében tette közzé az úgynevezett Európai Zöld Megállapodásra vonatkozó javaslatát, amely lényegében egy ígéreteket és további javaslatokat tartalmazó intézkedéscsomag, amelyet azonban újra kell gondolni a tapasztalatok fényében. Kedvező hír lehet, hogy a koronavírus nemcsak ezen intézkedések, hanem az Unió költségvetésének felülvizsgálatát is eredményezte, amelynek kimenetele, és a lényegi változás mértéke továbbra is kétséges.

AMIKOR OLYAN SZENNYEZŐ IPARÁGAK, MINT AZ AUTÓGYÁRAK ÉS LÉGITÁRSASÁGOK SZÁMÁRA NYÚJTOTT MENTŐCSOMAGOKRÓL VAN SZÓ, ITT AZ IDEJE EZT OLYAN STRUKTURÁLIS VÁLTOZÁSOKHOZ KÖTNI, AMELY AZ IPARÁGAK ÚJ, CSÖKKENŐ SZENNYEZÉSI PÁLYÁRA ÁLLÍTÁSÁT SEGÍTI ELŐ.

Itt a történelmi alkalom, hogy a belsőégésű motort, ahol csak lehetséges, társadalmi mértékben az alacsony illetve zéró kibocsátású villanyautó váltsa fel. A városokban a gyalogos és kerékpáros közlekedés hozhat egészségügyi előnyöket, míg regionális viszonylatban a vasúthálózat fejlesztése járulhat hozzá a klímasemlegesség eléréséhez.

A városi szint az, ahol a polgárokhoz legközelebb, máról holnapra lehet az emberek egészségét javító, kibocsátáskorlátozó és aktív mozgást elősegítő intézkedéseket hozni. A kerékpáros és gyalogos zónák kialakításával és városi tervezéssel maga a város is egy fenntartható, biztonságos és alacsony kibocsátású közlekedési modellre állhat át.

Mit tanulhat Magyarország és Budapest az európai példákból?

A kelet-európai levegőszennyezésért a közlekedés mellett jelentős részben a háztartási tüzelés felelős. Mindez összefügg az energiaszegénységgel, az ország szerényebb teherbíró képességével, az elöregedett gépparkkal, de legalább olyan mértékben a városszervezéssel, amely – az elérhető gazdasági és egészségügyi előnyök fényében – változtatható.

Európai támogatások felhasználásával, ösztönző programok indításával lehet a kazánok, bojlerok cseréjét vagy adott esetben napelemek telepítését elősegíteni úgy köz-, mint magánépületekre. Nyilvánvalóan ideális esetben ez a tagállami kormányok támogató intézkedéseit is feltételezi a hatáskörök eloszlásának megfelelően.

Ami a közlekedést illeti, az alacsonyabb sebességhatárok a balesetek számának csökkenését eredményezik – Helsinki példája ezt igazolja. A parkolóhelyek csökkentése, a zöld és gyalogos felületek növelése, a biciklihálózat fejlesztése nemcsak a légszennyezést csökkenti, hanem az emberek mozgását is elősegíti – csökkentve ezáltal a halálos és költséges nem fertőző betegségek két, jelentős kockázati tényezőjét: a levegőszennyezést és a mozgás hiányát.

A kedvezőbb népegészségügyi mutatók miatt nemcsak hosszabban élhetünk egészségesebben, hanem az egészségügyi ellátórendszerre nehezedő nyomás és költségek is csökkenthetők. Az évek óta halogatott dugódíj, kombinálva egy alacsony kibocsátású zóna bevezetésével tehetné Budapestet Magyarország gyalogos, kerékpáros, egészséges és klímabarát fővárosává, amely a többi magyar nagyváros számára is követendő példaként szolgálhat.

(Index 2020. május 16., szombat)

Eljön az oksirodák kora a vírus után?

Megtartjuk a távolságot? Lesz szűrő a légkondiban? Az új világ új fajta munkahelyeket is fog teremteni. Lehet a céges konyhától is el kell búcsúznunk.

Minden nap újabb hírek jönnek, hogy melyik startupok és tőzsdei cégek bocsátottak el embereket. A közösségi finanszírozási cégek legidősebbike, a Kickstarter például a munkatársainak negyven százalékától szabadult meg.

A CBRE amerikai ingatlancég végzett is egy gyors felmérést, hogy azok a cégek, amelyek előbb-utóbb kinyitják az irodáikat, hogyan várják vissza a dolgozókat. A kétszáz cég megkérdezésével lezajlott felmérés alapján 59 százalék fog arctakaró eszközöket (valószínűleg maszkot) az embereinek, 28 százalék el is várja, hogy ezt viseljék. 21 százalék engedi meg, hogy idegenek is bemehessenek az irodába az újrainytás után. (Például tárgyalni.) És 13 százalék tervezi az összes telephelyén az egészségügyi szűrést.

Ezek csupán az alapvető kérdések. Amíg nincs oltás a mostani koronavírus ellen, addig a cégeknek egyensúlyozniuk kell a normális munkakörülmények megteremtése és a fertőzésmentes munkahely üzemeltetése között. A válaszadó cégek 80 százaléka tervez olyan helyhasználati szabályokat hozni, amelyek támogatják a távolságtartást. Hatvan százalék pedig átalakítja az iroda berendezését is. Már hetekkel a CBRE felmérése előtt is születtek véleménycikkek arról, hogy a nyitott irodákat felválthatják az irodai paravánokkal határolt munkahelyek. Igaz, ez a szöveg nem foglalkozott a légkondicionálás kérdésével, amely szintén rásegíthet a fertőzés terjesztésére. A Techcrunch által megkérdezett szakértők azt várják, hogy jelentősen nő majd a légkezelő rendszerekbe integrálható szűrő technológiák.

Ugyanezek a kérdések felmerülnek majd a szolgáltató szektorban is. Még nem tudjuk, hogyan fogunk újra postára vagy bankfiókba járni. Már azon túl, hogy egy ideig még biztos mindenki hord magával saját tollat, ahelyett, hogy a madzagon csüngő helyi reklámtollat tapogatóra össze.

(fintechradar 2020. május 17., vasárnap)

Szója helyett borsó - a fehérjetermelés jövője

A növényi eredetű fehérjetermelés drámaian megnő annak érdekében, hogy a 2050-re várhatóan 10 milliárdosra növekvő globális népesség igényeit kielégítse. „Növényi fehérjék: jelen és jövő” című jelentésében a Lux Research 24 növényt és azok termesztését értékeli aszerint, hogy növényi fehérjeforrásként mennyire előnyösek.

A kutatásban világszerte, illetve három fő régióban, Észak-Amerikában, Európában és Ázsiában 24 különböző fehérjenövényt vizsgáltak meg növénytermesztési szempontok szerint. Összességében a szóját, a búzát és a rizst találták a három fő fehérjenövénynek, a borsót, a repcét, a zabot és a csicseriborsót pedig „feltörekvő alternatívaként”

Szójabab és -tej

Fotó: pixabay.com

Észak-Amerikában és Európában a szója és a búza az első számú fehérjenövény, ám ezek széleskörű, nem élelmiszer jellegű felhasználása miatt, valamint a változatos növényi fehérjék iránti igény miatt a borsó, a zab és a repce a jövőben vonzóbb lesz és lehetőségeket rejt magában ezekben a régiókban. A zab és a repce különösen vonzó, miközben számos vállalat már növeli a borsófehérje-termelést, és 2017 óta közel félmilliárd dollárt fektetett be létesítmények megépítésébe.

Ázsia egyedülálló helyzetben van, tekintettel arra, hogy a régióban számos növénynek csaknem egy monopóliuma van. Ezek közül kettő,

a rizs és a csicseriborsó teljes termelésének 90%, illetve 75%-át Ázsia adja.

Ezeket nem használják olyan széles körben fehérjekomponensként, mint a többi, listán szereplő növényt, ami kiemeli kiaknázatlan potenciájukat.

Három fő forgatókönyv lehetséges a fehérjenövények piacán: a lázadók előretörése, mint amilyen a Beyond Meat, a nagyméretű multinacionális vállalatok (MNC) megsokszorozódása, például a Tysoné, valamint a kereskedelem bizonytalanná válása olyan események miatt, mint például az USA-Kína kereskedelmi háború. A Lux Research elemzője és a jelentés vezető szerzője, Thomas Hayes azt mondja:

„A forgatókönyvek azt jelzik, hogy sokféle fehérjeforrásra van szükség, mivel mind a startupok, mind az MNC-k túllépnek a szóján, és hogy ezek a források nem csak hogy képesek ezen társaságok növekvő igényeit kielégíteni, de regionális önellátásra is alkalmasak a kereskedelmi kockázatok csökkentése érdekében.”

Növényi fehérjeforrások

A jövőre nézve Hayes hozzátette: „A technológiai innováció fontos szerepet játszik az új növényi alapú fehérjékben rejlő lehetőségek kiaknázásában, különösen, ha megfizethető, elérhető és bőséges forrásokkal kombinálják.” A génszerkesztés vagy a fejlett termesztési technológiák növelik a növények fehérjetartalmát, míg az innovatív extrakciós módszerek lehetővé teszik, hogy az új fehérjenövényekből fehérjekivonatokat és -koncentrátumokat készítsenek. Lux azt is jóslja, hogy az új feldolgozási technológiák és összetevők javítják a növényi alapú fehérjék érzékszervi és táplálkozási tulajdonságait. Az ilyen újítások pedig lehetővé teszik a termelők számára, hogy prémium minőséget használjanak, kifizessék a fehérjekivonás költségeit, a továbbiakban pedig bővítsék a növényi alapú termékeket a fogyasztóik körében és így tovább.

(magyarmezogazdasag.hu 2020. május 17., vasárnap)

Nagy lehetőségek rejlenek a városi kertészetben

Ha a városi zöldterületek 10 százalékát kertté alakítanák, akkor az a helyi lakosság 15 százalékát láthatná el zöldségekkel és gyümölcsökkel, állapította meg a Sheffieldi Egyetem kutatócsoportja, akik a Nature Food magazinban tették közzé eredményeiket.

A tudósok a lokális városi kertészetekben rejlő lehetőséget vizsgálva először műholdfelvételek alapján térképezték fel a zöldövezeteket Sheffield területén. A parkok, kertek, útmenti szegélyek és erdők a város 45 százalékát fedik le. Ez az arány egyébként hasonló az Egyesült Királyság többi városához.

Ebből 38 százalékot tesznek ki a házak kertjei, ahol azonnali lehetőség nyílna élelmiszernövények termesztésére.

A kihasználatlan zöld területek 10 százalékának bevonásával számításaik szerint 87 375 embernek termeszthetnének elegendő mennyiségű gyümölcsöt és zöldséget. Legjobb esetben pedig akár fejenként csaknem 100 négyzetméternyi kertet is meg lehetne nyitni, ez négyszerese lenne a jelenlegi brit átlagnak.

Az Egyesült Királyságban a gyümölcsök mindössze 16, a zöldségek 53 százaléka terem belföldön, a többit importálják, így a kutatók szerint ez a lépés jelentősen javíthatná az ország élelmezésbiztonságát.

A teljes paradicsomszükséglet 86 százaléka külföldről érkezik. Ezért a tanulmány azt is megvizsgálta, hogy a talajnélküli – hidropónikus, aquaponiás – megoldások milyen lehetőséget teremtenének. A sheffieldi lapos háztetők összesen 32 hektárnyi területet fednek le, így akár ezek is hozzájárulhatnak a városi termesztéshez.

Dr. Jill Edmondson, a Sheffieldi Egyetem környezettudósa, a tanulmány egyik szerzője hangsúlyozta: “még a rendelkezésre álló földterület kis százalékának megművelése is javítaná a városi lakosság egészségét, egészségesebbé tenné a város környezetét és elősegíthetné a biztonságosabb élelmiszerrendszer kiépítését.”

(agroforum.hu 2020. május 17., vasárnap)

Nincs vége a magyar boltösszeomlásnak, és csak most jön az igazi dráma

Nem állt meg a boltok számának a csökkenése tavaly, pedig a magyar gazdaság jó évet zárt. Az idei év még keményebb lesz a kiskereskedőknek, és ezt a fogyasztók is érzik.

Tavaly 120 ezer alá csökkent a kiskereskedelmi üzletek száma, egy év alatt 2300 bolt szűnt meg az országban annak ellenére, hogy a fogyasztás kifejezetten erős húzóereje volt a gazdaság növekedésének, derült ki a KSH adataiból. A világgazdasági válság előtti 150 ezer bolttól már nagyon messze vagyunk, és a kedvezőtlen tendenciának valószínűleg még nincs vége.

Az élelmiszer és élelmiszer jellegű boltok száma 850-nel, 38140-re csökkent egy év alatt, miközben a nem élelmiszer boltokból több mint 1450 tűnt el, így 79100-ra olvadt a számuk. Sok ruházati és cipőbolt ment tönkre, de kevesebb az iparcikket árulók és az újságosok száma is.

Minél kisebb egy település, annál kevesebb bolt közül választhatnak a lakosok, és sajnos tovább folytatódott az a kedvezőtlen tendencia, hogy egyre több település marad bolt nélkül. A kiskereskedelemben a belföldi és a külföldi tulajdonú vállalatok száma egyaránt csökkenő tendenciát mutat.

Az elmúlt évek visszaesésében a nemzeti dohányboltok létrehozása, az online pénztárgéprendszer kialakítása, valamint a 2015 márciusában bevezetett, közel egy évig érvényben lévő, vasárnapi nyitvatartás tilalma játszott szerepet. Ehhez jött hozzá az egész gazdaságot jellemző bérrobbanás, ami a munkaerőigényes kiskereskedelemre negatív

hatással volt, illetve az, hogy a versenyképesebb, nagyobb üzletek elszívták a munkaerőt a kisebb boltoktól, miközben az internetes kereskedelem előretörése is egyre fokozódó versenyt jelent.

Az idei évben nagyon komoly kihívást jelent a boltok számára, hogy az ingadozó keresletet kielégítsék (a koronavírus-járvány előtt pánikvásárlások, azt követően visszaeső kereslet), miközben egyre nyilvánvalóbb, hogy a megemelkedett költségeket a fogyasztók fizetik meg. A bolti inflációt ráadásul emeli, hogy a kormány kivetette a kiskereskedelmi különadót a koronavírus-járványra hivatkozva, miközben a járvány miatt folyamatosan emelkedő munkanélküliségi ráta már így is negatív hatást gyakorol a kiskereskedelemre.

A következő időszakban tehát könnyen lehet, hogy a recessziós környezetben érdemben tovább csökken majd a boltok száma, hiszen a visszaeső kereslet romboltja a boltok profitabilitását, miközben a járvánnyal és a kijárási korlátozással összefüggésben az internetes kereskedelem sosem látott növekedést mutat.

(portfolió 2020. május 17., vasárnap)

Vagyonokkal fosztanak ki az internetes csalók

Az idő múlásával a mostanra megismert internetes csalások is átalakultak, új nagyhatalom vette át a vezető szerepet ezen placccon, ahol a megkárosítottak gyakran nem is tudják felmérni, hogy átverték őket. Külön kultúrája is van a csalók a levadászásnak, ami önmagában problémás, lévén hiába bűnözők a célpontok, a módszerek ugyanúgy törvényellenesek.

Jó eséllyel most is van mindenkinek a spam mappájában egy levél, ami alapján megnyerte a lottót, amin soha nem játszott, vagy egy afrikai tábornok özvegye kéri pont tőle a segítséget, hogy kiadós jutalomért cserébe segítsen neki kimenteni néhai férje mesés vagyonát.

Ezt többnyire a mai napig a "lagoszi srácok" kezdeményezik, lévén ennek a még most is működő csalási formának szinte minden esetben Nigéria volt a kiindulópontja.

Nem véletlen, hogy ezek a levelek már a szemétkosárba végzik, ezeket a jóhiszeműbb felhasználók is kiismerték, elkészültek a szükséges algoritmusok, úgyhogy a csalóknak is váltani kellett, és minden jel szerint komoly átalakuláson ment keresztül a globális "piac" is.

India tarol

A legújabb típusú csalásoknál túlnyomó többségben már nem Afrika, hanem Új-Delhi, vagy valamelyik másik népes indiai város a kiindulópont. A módszerek is változnak.

Az újkori kifinomultabb módszerek között két főbb csoportról számolnak be az ezzel foglalkozók, a tech support scam, ügyfélszolgálati csalás, vagy a refund scam, pénz visszafizetési csalásba tudják belevonni az embereket, és ez havonta több millió dolláros bevételt jelent.

A tech support esetében a gyanútlan felhasználónak megjelenik egy figyelmeztető felugró ablak a képernyőjén, ami veszélyre figyelmezteti, és egyben megad egy ingyenesen hívható telefonszámot. A megtévesztett felhasználó így elérhet egy Delhiben ülő csalót, aki azt hazudja, hogy igazolt beszállítója, mondjuk a Microsoftnak, és távoli hozzáférést kér az aggódó ügyfél gépéhez.

Mikor ezt megkapja, a számítógépek terén kevésbé jártas emberekkel elhiteti egy banális diagnosztika lefuttatását követően, hogy többen illetéktelenül fértek a gépéhez. Ő ezt szívesen korrigálja, de ennek van egy egyszeri díja, ami akár több száz font is lehet. Ha megjön a fizetség, akkor teljesen jelentéktelen beavatkozásokat tesz a gépen, ráadásul az áldozatban nem is feltétlenül tudatosul, hogy átverték.

A refund scam ennél is bonyolultabb. Ott azzal keresnek meg óvatlan ügyfeleket, hogy valamilyen okból jogosultak pénzvisszatérítésre, mert például csődbe ment a cég, amiktől valamilyen szolgáltatást kaptak. A csaló több lépésben hozzájut az áldozat banki felületéhez, ott a szem előtt lévő oldal manipulálásával azt a látszatot kelti, hogy pénz jött az áldozat számlájára.

Semmilyen pénzmozgás nem történt, kozmetikázta mindössze a netbankos felületet a csaló. És a következő lépésben "hibázik", ha járt volna 500 dollár, kiderül, hogy véletlenül 5 ezret utaltak. Ekkor megkérlik az ügyfelet, hogy utalja vissza a 4500 dollár különbözetet.

Sokan pecáznak a csalókra

A fenti két eset bemutatásában is nagyban támaszkodtunk arra a kiterjedt közösségre, amely arra specializálódott, hogy hatástalanítsa ezeket a csalókat. Már a nigériai csalások idején is szerveződtek arra csoportok, hogy átverjék azokat, akik meg akarják lopni a jóhiszemű embereket. James Veitch brit komikus erre építette karrierjét is.

A technológia fejlődésével ezek a módszerek is változtak. A scam-baiter kultúra, amit talán csaló-csalogatónak lehetne magyarra fordítani, most már rengeteg videón követhető a Youtube-on.

Sokan beérik azzal, hogy betelefonálnak a telefonos központba, pazarolják a csalók idejét, majd amikor leesik nekik, hogy mi történt, elküldik őket a bánatba.

Ennél azonban vannak sokkal komolyabb esetek is, amikor egyesek már megkérdőjelezhető módon veszik saját kezükbe az irányítást.

Nem annyira etikus hackelés

Az egyik ilyen példa a Jim Browning néven futó csaló-csalogató, aki évek óta hozza nyilvánosságra a különböző indiai csalásokat, és leplez le illegális telefonközpontokat.

Legutóbb a munkássága addig vezetett, hogy a BBC forgatott egy általa beazonosított indiai telefonközpontban egy dokumentumfilmet, aminek a végére a rendőrség is lépett.

Browning - aki egyelőre nem reagált megkeresésünkre - és mások esete is rávilágít az egész jelenség, azon belül is az önbíráskodás problematikájára. Olvasni a beszámolómban, hogy hiába van több indiai tartománynak kiberbűnözési osztálya, hiába kapnak meg minden információt valamelyik hackertől, nem csinálnak semmit. A most említett esetről is a BBC által biztosított nyilvánosság kellett a fellépéshez.

Viszont míg sok csalogató beéri azzal, hogy lényegében telefon betyárkodik, Browning és mások maguk is illetéktelenül behatolnak informatikai, térfigyelési rendszerekbe, ami törvénytelen, ezzel számos adatkezelési aggályt felvet.

Browning maga is tisztában van vele, hogy amit tesz, az jó eséllyel illegális, azzal védekezik, hogy csak olyanok gépébe lép be, akik őt eleve meg akarták károsítani.

Megvédenek a nyelvi korlátok

Az említett indiai csalások alapvetően az angol nyelvterületet érintik, a magyar felhasználóknak általában is ad egy többletvédelmet, hogy bonyolult, kívülről jövők számára nehezen követhető nyelvet beszélünk.

Álljon itt példának az első nigériai kísérlet, ami a cikk írásakor a spam mappában felbukkant: "Helló, voltál már? 9,2 millió USD összegű öröklési alapja továbbra is fennáll, készen áll az átutalásra, kérésre továbbítja a teljes nevét, országát, otthoni / irodai címét, életkorát, családi állapotát, foglalkozását és helyzetét, telefonszámát és az érvényes személyazonosító anyag másolatát az azonnali átutaláshoz."

Nyilvánvalóan egy fordítóprogramon átfuttatott szövegről van szó, ami az interneten kevésbé rutinosak számára is gyanús kell legyen.

Ez azonban nem szabad, hogy túlzott biztonságérzetet keltsen bárkiben. Bőségesen vannak kifejezetten a magyar "piacra" szánt zsarolóvírusok, csalások, és állandó problémát jelentenek a bankok nevével visszaélő adatlopási kísérletek.

Egyelőre még látszólag nem találták meg a maguknak az indiai csalók a magyar felhasználókat, de attól még fontos, hogy védve legyen mindegyik számítógép, és körültekintő minden felhasználó.

(Napi 2020. május 17., vasárnap)

Hatalmas deficittel fogják zárni az évet a termáltelepülések

Bár a csúc szezon még el sem kezdődött, egyértelmű, hogy a hazai termáltelepülések hatalmas deficittel fogják zárni az évet. Veszteségeik már most több százmillió forintra tehetők, nem beszélve a humán erőforrás-gazdálkodást érintő nehézségekről. Míg a vidéki strandok közül néhányat már május első napjaiban megnyitottak, a fontosabb turisztikai központokban még csak készülnek a vendégek fogadására.

A nagyobb turisztikai vonzerőt jelentő szabadterei termálmedencékben egyelőre a port és az ősztől maradt leveleket söprik a még vigasztaló szezonban reménykedő karbantartók. Pedig a Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint a teljes vendégforgalom alapján tavaly Hévízen 1,14 millió, Hajdúszoboszlón 979 ezer, Bükkföldön 723 ezer, Zalakaroson 667 ezer, Sárváron 532 ezer, Gyulán 425 ezer vendégéjszakát regisztráltak. Az említett települések nagy részén a balneoturizmus az 1970–80-as években kezdett hangsúlyossá válni, 2000 után viszont rohamosan felgyorsult ez a tendencia. Megszépült utcáikat, tereiket nyaranta napbarnított turisták lepik el, szórakozóhelyeiken, teraszaikon éjszakába nyúlóan bömböl a zene. Bár ez sokakat zavar, de nem nagyon tiltakoznak ellene, hiszen a legtöbb ilyen helyen az idegenforgalom az egyetlen megélhetési forrás. Azt se bánnák, ha hiánycikk lenne a strandpapucs...

Az ország szerte jól induló évben a legtöbb fürdő már a nyári főszezonra készült, amikor március közepén a vendégforgalom eltűnt. Egyetlen hét alatt szinte az összes fürdő bezárt, a gyógyászati részlegek is, bevételeik elapadtak.

A tizenhatalmas munkavállalót foglalkoztató és csaknem hetvenmillió forint árbevételt generáló ágazat képviselőjében a Magyar Fürdőszövetség lépett elsőként: javaslatcsomagot dolgozott ki a fürdőágazat koronavírus-járványt követő újraindításához. Ám amíg ez megtörténik, lehet, hogy hónapok telnek el. A termáltelepülések lakói most már azt is elviselnék, ha naponta többször is takarítani kellene a vendégek után, csak jönnének.

A vállalkozó Kiss házaspár már akkor hitt a turisták özönében, amikor Orosháza-Gyopárosfürdő még nem volt annyira felkapott, mint manapság. Amikor számításaik bejöttek, a hasznot évről évre visszaforgatták. Ma már olyan konkurensaik is akadnak, akik máshonnan költöztek Orosházára, mégsem ellenségei egymásnak, hiszen békésen fel tudják osztani egymás közt a terepet. Bár az ipar is jelentős volt a városban, a rendszerváltás után egyre többen jöttek rá arra, hogy az idegenforgalomból szépen ki lehet kerekíteni a keresetet. Ebben az önkormányzat is partnernek mutatkozott. Ma már elég könnyű komfortos kiadó szobát, vendégházat találni, az épületeket kipofozták, szépült, színesedett az alföldi város. Igaz, aki távolabbról indul el, és vonattal utazik, annak többször is át kell szállnia Gyopárosfürdőig, amíg belemerülhet az izületekre is jótékony hatású gyógyvízbe.

Az orosháziak és a környékiek most elbizonytalanodtak, többen úgy vélik, mintha örökre lezárult volna egy biztos alapokon nyugvó jóléti szakasz az életükben. Kisséknek két gyermekük van. Egyikük, Zoli tízéves volt, amikor vállalkozni kezdtek, szálláshelyet nyitottak. A szülőknek természetesnek tűnt, hogy beállt közéjük, csinálta, amit kellett. Ma ő az édesapa legfőbb támasza az intézményekben. Ez nagyszerű, nyugtázza Ferenc, hiszen

egyikük sem szeret úgy élni, hogy majd csak lesz valahogy. A húszéves lányukat idén szeretnék volna betanítani.

– Nem voltak nagy álmaink, de amit elterveztünk, azt megvalósítottuk – mondja a családfő.
– Tudja, mi a legjobb? Amikor olyanok jönnek vissza hozzánk, akik több száz kilométerre laknak innen. Idén nem tudjuk, mi lesz. Nem szoktunk elutazni, idehaza nyaralunk, reggeltől késő estig munkát ad a vendéglátás. A 15 év alatt egyszer engedték meg magunknak, hogy elmenjünk egy kéthetes útra. De akkor is csak az itteni dolgaink jártak az eszünkben.

Biztató hírek külföldről is érkeznek. Ausztriában a szállodákkal és az éttermekkel a fürdők is nyithatnak május közepén. Azt viszont még nem tudni, mikor indulhat meg a beutazóforgalom, hiszen a turisták csak négy napnál nem régebbi negatív koronavírusteresztel léphetnek be az országba. A turizmus élénkítésére az osztrák állam kétoldalú megállapodásra készül azokkal az országokkal, ahol már sikerült megfékezni a járványt. Németországgal mindenképp szeretnék ilyen egyezményt kötni. Szerbiában május 11-től látogathatók a fürdők és a szállodák. Szlovákiában négy ütemben tervezik a szabályok lazítását, leghamarabb június 3-án nyithatnak ki újra az itteni fürdők. Amennyiben azt tapasztalják, hogy megugrik a fertőzöttek száma, az egyes fázisok időtartama kitolódhat.

Mivel a vízforgatás rengeteg energiát emészt fel, a vizet a dunaszerdahelyi Thermalpark fürdő medencéiben is leengedték. A húsvétot erős forgalommal szokták zárni, szálláshelyeik is telt házzal üzemelnek ilyenkor. Ebben az évben ez kimaradt. Dunaszerdahely két panzióját – 18 szobát – is felajánlotta karanténzállásra. A lehetőséget azok az egészségügyi dolgozók vehetik igénybe, akik munkájuk során koronavírussal betegekkel kerültek kapcsolatba. A párkányi Vadas Thermal Resort is megérezte a rendkívüli helyzetet. Itt 1,6 millió eurós költségvetésből terveztek élménymedence-építést, ám a járvány és a határzár miatt a kezdeményezés megtorpant, a magyarországi kivitelező ugyanis nem tudott eleget tenni a megbízásnak. Ide Csehországból járnak át sokan fürdeni.

A termalonline.hu értesülései szerint Magyarországra a többi ország tapasztalata lehet irányadó. A hajdúszoboszlói strandot május 29-én szeretnék megnyitni. Beléptetéskor itt hőmérőznék a vendégeket, fertőtlenítőszerrel helyeznék ki a fürdő különböző pontjaira, a fedett részlegekben, a termál- és élményfürdőkben pedig maximalizálnák a belépő személyek számát.

Nagyobb beruházást korábban Miskolctapolcán jelentettek be. A helyi strandfürdő 13 milliárd forintból alakíthat ki hatalmas wellnessrészleget. A fejlesztés első ütemét még 2015-ben adták át, a második alapkövét tavaly májusban tették le.

A beruházásért Kiss János személyében miniszteri biztost is kineveztek. A járvány előtt úgy tervezték, az új létesítményeket májusban nyitották volna meg. Két budapesti beruházás is biztosan csúszni fog: a Király Gyógyfürdő fejlesztése és a Pesterzsébeti Jódos-sós Gyógy- és Strandfürdőbe tervezett csúszdapark. Mindkettőt a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. működteti saját forrásból, ami most azért okoz gondot, mivel a kényszerű zárva tartás miatt elestek nyolc-kilenc milliárd forinttól. Fontos fejlesztés zajlik viszont Hajdúszoboszlón, a Hungarospa területén, és a végéhez közeledik a debreceni Aquaticum újjáépítése is. A strand az Új Főnix Terv Élhető Város programjának keretein belül épül meg, azzal a szándékkal, hogy ikonikus jelképévé váljon a Nagyerdőnek. A fejlesztés során a strand teljes vízfelületét több mint kétezer négyzetméterrel növelik meg, és újabb 15 medencét alakítanak ki.

A berettyóújfalvai Bihar Termáliget Strand és Gyógyfürdőben is egymilliárd forint értékű beruházást terveztek állami forrásból. Ide többek között új wellnessrészleget építettek volna, finn szaunával, infrasaunával, gőzkabinnal, sószobával, merülőmedencével, zuhanyzókkal.

A Túrkevei Termál- és Élményfürdőben a dolgozók többségét elbocsátották. A város bevételei megcsappantak, a koronavírus miatt százharmincmillió forint esett ki a település költségvetéséből, emellett negyvenmillió forint extra költségük is keletkezett. Sallai R.

Benedek polgármester Facebook-oldalán tette közzé, hogy gazdasági szempontból a strand csődhelyzetben van, az újranyitáshoz harminc alkalmazottól kellett megválni. Paks polgármestere is rossz hírt közölt: június elsején biztosan nem nyitják meg az Ürgemezei Strandfürdőt, sőt idénre már terveik sincsenek, pedig tavaly harminckétezer vendégük volt. A hárommedencés strand üzemeltetési költségét már át is csoportosították. A budapesti Aquaworld és a Sárvári Gyógy- és Wellnessfürdő azzal próbált enyhíteni átmeneti nehézségein, hogy meghirdette, online elővételben árul kedvezményes belépőket.

(Magyar Nemzet 2020. május 17., vasárnap)

Robban a bírságbomba: pár hete maradt annak, akinek kertés háza, hobbitelke van

Az idei évben is árgus szemekkel figyelni majd a hatóság a parlagfűvel fertőzött területeket, és szórják majd a bírságokat a mulasztóknak bel- és külterületen egyaránt. És ez nem csak üres fenyegetőzés. A Pénzcentrum információi szerint tavaly összesen 3336 esetben szabtak ki a hatóságok növényvédelmi bírságot, melyek együttes összege meghaladta a 161 millió forintot.

Mint arról itt a Pénzcentrumon is beszámoltunk, a tavalyi évtől megszűnt a földtulajdonosok és földbérlok kötelező parlagfűirtására vonatkozó türelmi idő. Ez azt jelenti, hogy már egész évben kötelesség a parlagfű elleni védekezés, és a hatóságok is egész évben árgus szemekkel keresik a mulasztókat, de különösen az allergiaszezon közeledtével - és végig a szezon alatt - indulnak be igazán. Aki esetleg nem tudná: minden földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.

Amennyiben a parlagfű elleni védekezési kötelezettségének a földhasználó nem tesz eleget, vagyis az ingatlan legalább virágbimbós fenológiai állapotú parlagfűvel fertőzött, akkor közérdekű védekezést kell elrendelni. A felvett jegyzőkönyv alapján a megyei illetékes hatóság a parlagfű-mentesítési kötelezettségre való figyelmeztetés nélkül hatósági eljárást indít. Az eljárás során a mulasztó földhasználóval szemben minden esetben növényvédelmi bírságot kell kiszabni. A növényvédelmi bírság mértéke a parlagfűvel fertőzött terület nagyságától és parlagfűvel való fertőzöttség mértékétől függően

15 ezer forinttól 5 millió forintig terjedhet kül- és belterületen egyaránt.

Nem árt tudni azonban, hogy belterületen az ingatlan méretéhez képest nagyobb összegű bírság szabható ki, mint a külterületi ingatlanokon. Ez persze nem véletlen, a lakóövezetben virágzó parlagfű ugyanis nagyobb közegészségügyi veszélyt jelent az emberek számára. Amennyiben az érintett nem fizeti meg a bírságot, az adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül, amely végrehajtásáról az adóhatóság gondoskodik. Ráadásul a kötelezően kiszabott bírságon túl a közérdekű védekezéssel kapcsolatban felmerült költségeket is az "ügyfélnek" kell megfizetnie.

És ez nem csak üres fenyegetőzés. Arról, hogy mi várható idén parlagfű-fronton az országban, illetve mennyire repkedtek a tavalyi évben a bírságok, a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (Nébih) illetékeseit kérdeztük.

Pénzcentrum: Mit mutatnak az elmúlt évek statisztikái; hogyan alakult a parlagfűvel fertőzött területek aránya az országban?

Nébih: A fertőzött területek nagyságáról nincs információnk, viszont a bejelentett és az ellenőrzött területek nagysága nő. A lakosság egyre gyakrabban használja bejelentésre a

Parlagfű Bejelentő Rendszert, emiatt a hatóságok látókörébe is több fertőzött terület kerül. Évről-évre emelkedik a belterületen tett bejelentések száma, azonban a belterületen lévő eljárások számában nem tapasztalható emelkedés.

Pénzcentrum: Mire számítanak az idei szezonban, kevesebb lesz a parlagfűvel fertőzött terület, mint tavaly vagy az időjárás kedvezett a növény terjedésének?

Nébih: Ezzel kapcsolatban nem tudunk egyértelmű választ adni, hiszen az időjárás nagyban befolyásolja a növény fejlődését. Annyi mindenképpen megjegyezhető, hogy a parlagfű rendkívül jól alkalmazkodik az időjárási körülményekhez, magjai a talajban hosszú ideig megőrzik a csírázókéességüket. A Nébih honlapján (<https://portal.nebih.gov.hu/parlagfu>) parlagfű szezonban kéthetente megjelentetünk az országos parlagfű helyzetképpel kapcsolatban hasznos információkat, ahonnan az érdeklődők tájékozódhatnak az aktuális országos helyzetről.

Pénzcentrum: Mire számítanak, az idei évben megnehezíti majd a felderítéseket, illetve a hatósági intézkedéseket a koronavírus-járvány?

Nébih: Alapvetően a koronavírus-járvány nem nehezíti a felderítéseket, hiszen szabad területekről van szó, szabad levegőn zajlik a munka, ahol az előírt távolságtartási követelmények betarthatóak a felderítés során. Továbbá, ahogy minden évben, helikopteres felderítés is zajlik, ami gyorsan, nagy területek felderítésére alkalmas, természetesen itt is a megfelelő szabályok betartásával. Összességében a felderítések ugyanúgy zajlanak, mint a megelőző években, a Parlagfű Bejelentő Rendszer is fogadja a bejelentéseket az idei évben is, segítve a hatékonyabb felderítést és hatósági eljárást.

Pénzcentrum: A tavalyi szezonban összesen hány esetben szabott ki a hivatal növényvédelmi bírságot parlagfű miatt belterületen?

Nébih: A tavalyi év során 96 db bírsághatározat született belterületen. Megemlítenénk, hogy belterületi eljárás esetén a bírságot nem a Nébih szabja ki, hanem - a jegyző által felvett és átadott jegyzőkönyv alapján - az illetékes megyei kormányhivatal növény- és talajvédelmi osztálya.

Pénzcentrum: A tavalyi szezonban összesen mekkora összegben szabott ki a hivatal növényvédelmi bírságot parlagfű miatt belterületen?

Nébih: A kiszabott bírság összege belterület esetében 8.554.000 Ft volt. (Ezt természetesen szintén nem a Nébih szabta ki, a fentebb leírt okokból.)

Pénzcentrum: A tavalyi szezonban belterületen mekkora volt a legmagasabb kiszabott bírságösszeg?

Nébih: "Top büntetésről" nem tudunk információt adni, általánosságban elmondható, hogy belterületen a bírságösszegek jellemzően 50.000-150.000 Ft között mozogtak a tavalyi évben.

Pénzcentrum: A tavalyi szezonban összesen hány esetben szabott ki a hivatal növényvédelmi bírságot parlagfű miatt külterületen?

Nébih: A tavalyi év során 3240 db bírsághatározat született külterületen. Megemlítenénk, hogy külterületi eljárás esetén a bírságot nem a Nébih szabja ki, hanem - a földhivatal által felvett és átadott jegyzőkönyv alapján - az illetékes megyei kormányhivatal növény- és talajvédelmi osztálya.

Pénzcentrum: A tavalyi szezonban összesen mekkora összegben szabott ki a hivatal növényvédelmi bírságot parlagfű miatt külterületen?

Nébih: A kiszabott bírság összege külterület esetében 152.931.269 Ft volt. (Ezt természetesen szintén nem a Nébih szabta ki, a fentebb leírt okokból.)

Pénzcentrum: A tavalyi szezonban külterületen mekkora volt a legmagasabb kiszabott bírságösszeg?

Nébih: Külterületen a legmagasabb bírság összege 2.000.000 Ft volt.

(Pénzcentrum 2020. május 17., vasárnap)

FVA sajtószemle összeállítás XIII. évfolyam, 20. hét

Főbb témák: Fogyasztóvédelem, környezetvédelem, egészségügy, energia, élelmiszer-biztonság, vásárlás, elektronikus kereskedelem, szolgáltatás, pénzügyek, biztosítás, utazás, érdekvédelem.

Fogyasztóvédő Alapítvány - <https://fogyasztovedelem.hu/>

Üzenőfal / archív: https://fogyasztovedelem.hu/Varia_x/uzeno.htm

Sajtószemle: https://www.fogyasztovedelem.hu/Varia_x/sajto.htm (Hír-Adás)